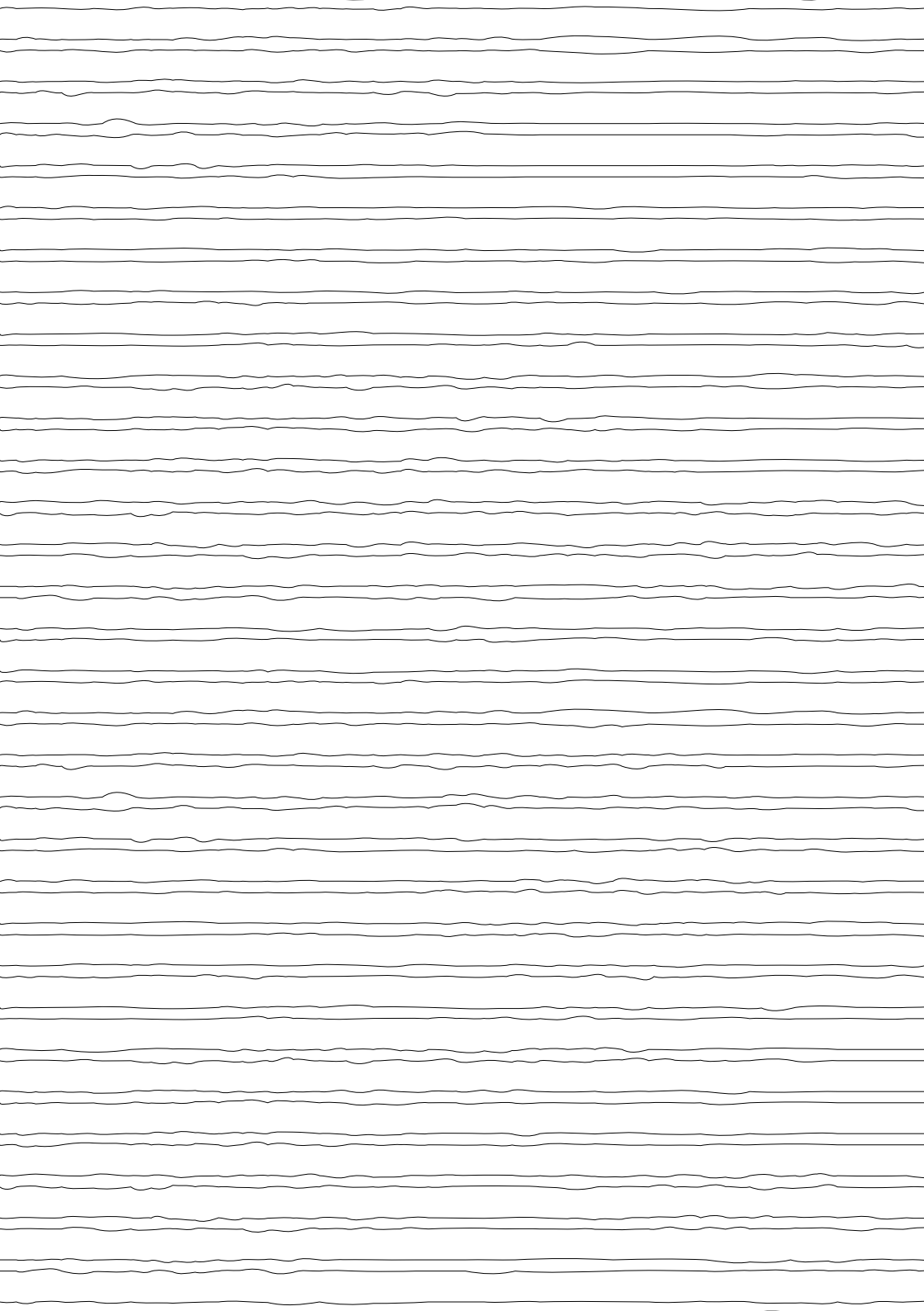

EEN PLEK VAN LUWTE

een ontwerp voor stilte, rust en verstillng in de hedendaagse stad

Bart-Jan van Wijk

Polish Pavilion,
Milan Expo 2015
2pm Architekci

Afstudeercommissie

Voorzitter:

Caspar Frenken

Rotterdamse academie van Bouwkunst

Mentor:

Roxane van Hoof

Studio Verter

Externe criticus:

Saskia de Wit

TU Delft

Toegevoegde externe criticus:

David Schmidt

Site Practice

© 2022 Bart-Jan van Wijk

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeerwerk 'Een plek van luwte'. De afgelopen jaren heb ik mij tijdens mijn academie tijd veel bezig gehouden met projecten die gaan over het betrekken van natuur in de architectuur. Deze fascinatie is ontstaan vanuit wat ik graag in mijn vrije tijd doe en bezig houdt. We gingen vroeger in het weekend naar het bos of zochten de natuur of tuinen op tijdens vakanties. Een aantal thema's die hier uit voort gekomen zijn die ik meeneem in mijn werk zijn dan ook de verschillende natuurlijke verschijnselen en het gebruik maken van het bestaande.

Het vertrekpunt van mijn afstuderen was de constatactie dat er een gebrek is aan plekken die het mogelijk maken je terug te trekken uit de dagelijkse drukte van de stad. Voor mij was de natuur altijd zo'n plek. Ik zoek nog steeds vaak de natuur op om te ontsnappen aan de prikkelingen van de stad, maar binnen Rotterdam vind ik deze plekken vrijwel niet.

Met dit project wil ik die problematiek aankaarten en een alternatief bieden, een plek voor rust en verstillling in de stad.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Bart-Jan van Wijk
Rotterdam, december 2022

Samenvatting

Rotterdam gaat zich de komende jaren nog meer inzetten op het verdichten van het centrum. Er wordt al ruimte geboden aan activiteiten als bewegen, ontmoeten en spelen, maar de stad mist plekken om rust te vinden. Zelf ben ik opgegroeid in Tiel, een kleine stad in Gelderland waar de natuur altijd binnen handbereik is en ik eenvoudig een plek kon vinden om mijn hoofd leeg te maken. Nu ik in Rotterdam woon, vind ik deze plekken vrijwel niet.

Met dit project wil ik deze problematiek aankaarten en een alternatief bieden, een plek voor rust en verstillig in de stad. Deze plekken noem ik “luwte-plekken”.

Luwte-plekken introduceren de zintuiglijke aanwezigheid van luwte. Het zijn prikkelarme plekken waar stilte, visuele rust of andere aangename, zintuiglijke waarnemingen zoals koelte, licht, zicht en geur worden ervaren. Bijna altijd gaat dit samen met de aanwezigheid van bio-diverse natuur en natuurbeleving.

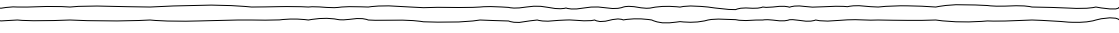
In Rotterdam is de verdichting van de stad overal zichtbaar. Bestaande ruimtes zonder een duidelijke functie staan onder druk en plekken van rust en verstillig zijn nauwelijks te vinden. Open en groene ruimtes die aanwezig zijn fungeren vooral als doorgangsruidtes of zijn niet toegankelijk. Er wordt vaak gekozen voor grasvelden of rijen bomen langs de weg als optie voor het vergroenen van de stad, maar die bieden niet een plek waar je uit de drukte en snelheid van de stad kunt stappen.

Een van deze niet bruikbare groene plekken in het centrum van Rotterdam is het Henegouwerplein, waar een leeg grasveld omringd door de drukte van de stad, amper tot niet gebruikt wordt. Met het oog op de toekomst en de verdichting van Rotterdam is het belangrijk dat we plekken van luwte ontwerpen in de stad, die bijdragen aan het welzijn van de Rotterdammers.

Mijn ontwerp is een omsloten publieke plek in de stad voor ontspanning en luwte en heeft contrast met de omgeving. Het is een plek voor verstilling en vertraging, waarbij het niet perse stil is, maar wel stiller dan zijn omgeving. Het is een veilige plek om je terug te trekken en te concentreren.

Binnen de ontworpen muren op het Henegouwerplein zijn twee delen te herkennen; een deel van ontspanning waar sport centraal staat en een deel van luwte. Hierin is er gebruik gemaakt van de bestaande elementen zoals het sport-complex, het impluvium, de tribune en de bestaande bomen en zijn er nieuwe elementen toegevoegd om een variatie aan ruimtes te bieden voor zowel ontspanning als luwte.

De verschillende ruimtes van luwte hebben ieder een eigen beleving, samen vormen deze een luwte-oase in de stad. Waar langs de verschillende overgangen de stad met zijn geluiden en visuele prikkelingen langzaam naar de achtergrond verdwijnt. Het zijn plekken die het mogelijk maken je af te zonderen, zonder helemaal afgesloten te zijn van de omgeving. Waarin de gebruiker zich vrij kan positioneren in het ontwerp om tot bezinning te komen en in contact kan komen met verschillende natuurlijke verschijnselen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	04
Samenvatting	06
DE OPGAVE	10
Probleemstelling	12
Vertrekpunt	15
HET ONDERZOEK	16
Eerste verkenning	18
Luwteplekken	23
Inspiratie	29
Locatie	56
ARCHITECTUUR	83
Het ontwerp	84
Materiaal	98
Beleving door ontwerp	114
Uitwerking	148
SLOT	
Reflectie	190
Dankwoord	192
Literatuurlijst	194

De opgave

De stad mist plekken van stilte en rust in de publieke ruimte die je een connectie laten hebben met de natuur en haar omgeving. Een ervaring die ervoor zorgt dat gebouw en natuur samenwerkt en juist niet de confrontatie aan gaat, waardoor er een perfecte balans ontstaat tussen gebouw en natuur.

Om het concept te formaliseren, heb ik gezocht naar een typologie van openbare ontworpen ruimtes die plek biedt voor mens en natuur. Waarbij er ruimte is voor bezinning, sociale interactie en contemplatie. Dit leidde tot het thema luwte-plekken in de stad. Een plek waar de bezoeker de plek kan ervaren waar ze zijn, maar ook die waar ze vandaan komen.

Als we dan kijken naar de stad Rotterdam en de verdichtingsopgave die al jaren geleden is ingezet. Verdwijnen plekken waar we ons kunnen terug trekken uit de stad. Open bestaande ruimtes maken plaats voor deze verdichting. Hierdoor wordt de leefomgeving van de Rotterdammer aangetast en dienen we hier een oplossing voor te ontwerpen, zodat we ons terug kunnen trekken uit de snelheid van de stad.

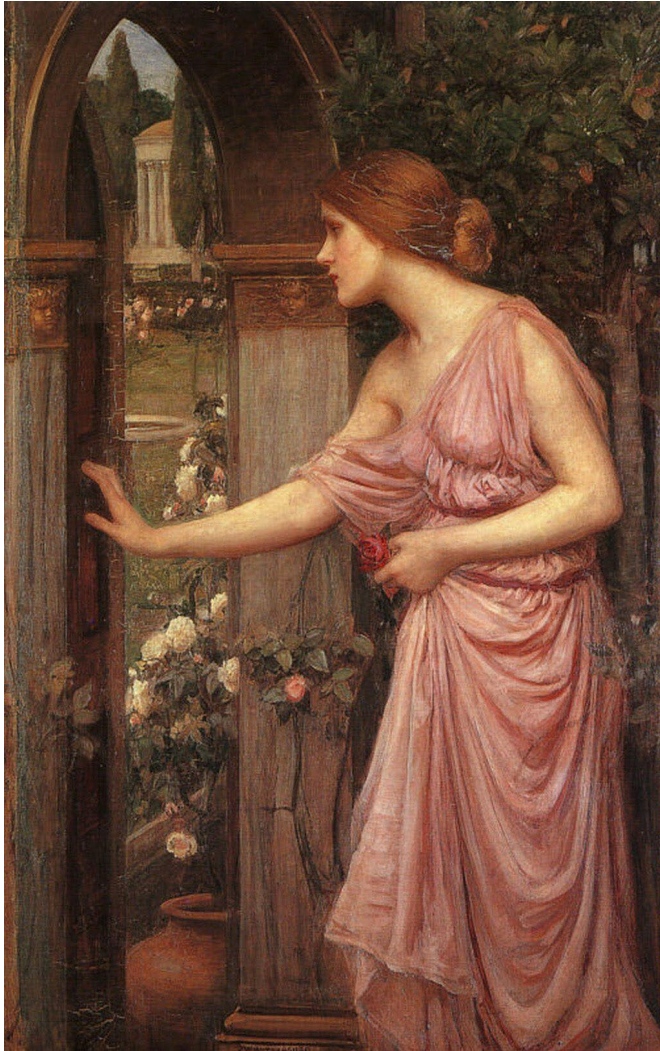

Probleemstelling

In Rotterdam is de verdichting zichtbaar in de stad. Bestaande ruimtes zonder een duidelijke functie staan onder druk en plekken van rust en verstillling zijn nauwelijks te vinden. Open en groene ruimtes die aanwezig zijn bestaan vooral uit doorgangsruidtes of zijn niet toegankelijk.

Psyche Opening the Door into Cupid's Garden
John William Waterhouse

Vertrekpunt

Het vertrekpunt van mijn afstuderen was de constatactie dat er een gebrek is aan plekken die het mogelijk maken je terug te trekken uit de dagelijkse drukte van de stad. Voor mij was de natuur altijd zo'n plek. Ik zoek nog steeds vaak de natuur op om te ontsnappen aan de prikkelingen van de stad, maar binnen Rotterdam vind ik deze plekken vrijwel niet.

Dit beeld valt voor mij goed samen waar het project over gaat, een doorgang naar een andere ruimte waar luwte centraal staat.

Het onderzoek

Vanuit een eerste verkenning en het maken van het startdocument heb ik gezocht naar de essentie van het project om zo een plek van stilte en verstillig in de stad te ontwerpen.

Hierin ben ik tijdens het onderzoek in aanraking gekomen met de geschreven teksten en omschrijvingen van luwte-plekken door Geert Peymen. Vanuit zijn randvoorwaarden heb ik projecten gezocht die konden dienen als inspiratie voor het ontwerp.

Eerste verkenning

CHT / LUCHT

USSENRUIMTE

N BELEVING

UDEREN

OTTERDAM

PUBLIEKE RUIMTE

ONTMOETEN

INTERACTIE

DIVERSITEIT EN INCLUSIVITEIT

“OPEN CITY”

TOE-EIGENEN

Eerste verkenning

Naast tektonische elementen zijn de tactiele elementen ook van belang bij een ontwerp. De architect heeft eveneens hier zijn aandeel in. De materialen hebben zijn eigen kenmerk en dit kan bepalend zijn voor de beleving van de ruimte. Deze feitelijke of fictieve aanrakingen zijn bijvoorbeeld: glad, ruw, hard, zacht, koud en warm. Een fictieve aanraking is als we ons kunnen voorstellen hoe een aanraking met dit desbetreffende materiaal zou zijn. Waarbij een feitelijke aanraking iets is wat we daadwerkelijk kunnen aanraken.

Tactiliteit kenmerkt alle materiële onderdelen die ons omringen: wanden, vloeren, plafonds, bestrating, water, bomen en wolken etc.

Daaropvolgend heb je fysische elementen, deze elementen zorgen voor de reflectie, transmissie, absorptie, accumulatie, isolatie en dergelijke, met verbintenis tot fysische manifestaties als warmte, licht, geluid, ventilatie, aantasting enzovoort. Dit alles ten bevordering van het gebruikscomfort en duurzaamheid.

Scriptie:
Beleving en Ervaring in de architectuur
Bart-Jan van Wijk

Bruder Claus Kapelle
Peter Zumthor

Luwte-plekken

“Een luwte-plek is een plaats waar je tot reflectie komt of waar een ontmoeting met jezelf plaatsvindt. Je bent niet passief, maar actief. In de naamgeving kiezen we daarom liever voor luwte-plek dan voor stilte-plek. Bovendien gaat stilte alleen over de akoestiek. Luwte gaat over meer en is driedimensionaal. Het sluit beter aan bij dat waar wij naar willen streven: mensen een kans bieden om tot bezinning te komen”

Geert Peymen

Urban Silence
Geert Peymen, School of Arts - Gent

Wat is een luwte plek?

Luwteplekken vind je overal, maar ook in een stad. Luwte betekent immers 'even uit de stroom stappen'. In tegenstelling tot stilte is luwte een veel minder beladen woord. Maar luwte en stroom hebben elkaar wel nodig. Zonder die stroom zijn er geen luwteplekken.

De kracht van een luwteplek is dat die in contrast staat met de omgeving: stilte-geluid, bebouwing-natuur, licht-donker, oud-nieuw. Het is een rustpunt in de stad, in een natuurlijk landschap, een private- of kantooromgeving.

Een luwteplek is omsloten, bijvoorbeeld door muren, een haag, een bomenrij, zuilen,... maar vanuit de luwteplek heb je wel steeds contact met het dagelijks leven via een gat, vensters, een poort, een doorkijk.

Luwteplekken dragen ook een betekenis in zich. Dat kan door de aanwezigheid van groen, een bepaalde architectuur of erfgoed, maar evengoed door objecten, een brug, een tekst, graffiti, een waterput.

Op een luwteplek is er een goed evenwicht tussen intimiteit en verbinding. In een luwteplek kom je in contact met jezelf, met de ruimte en met andere mensen. Het evenwicht daartussen moet goed zitten.

Een luwteplek is 'van niemand'. Het zijn plekken die vrij toegankelijk zijn voor iedereen en geen duidelijke functie hebben.

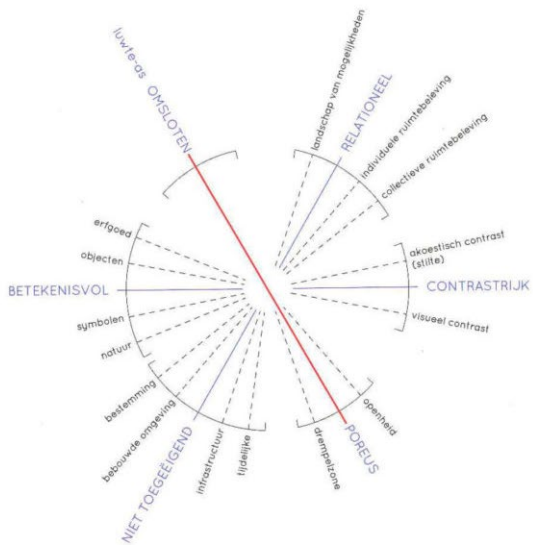
Of een luwteplek een luwteplek is, hangt sterk af van de beleving van het individu en van de mate waarin de opgesomde ingrediënten aanwezig of afwezig zijn.

Randvoorwaarden

De kenmerken die Geert Peymen omschrijft voor plekken van luwte, heb ik gebruikt als leidraad voor mijn ontwerp. Dit zijn de volgende:

- Contrast met de omgeving:
het is een plek voor verstilling en vertraging, waarbij het niet perse stil hoeft te zijn, maar wel stiller dan zijn omgeving
- Geborgenheid:
een veilige plek om zich terug te trekken en zich te concentreren
- Publiek toegankelijk:
de plek moet voor alle inwoners toegankelijk zijn

Daarbij horen een aantal belangrijke functies: bescherming/ beschutting, de mogelijkheid om te zitten of liggen, de mogelijkheid om zintuigelijk te kunnen ervaren, en een keuzevrijheid in het zich positioneren binnen de ruimte.

de luwteplek

een ruimtelijk onderzoek naar
stilte, rust en verstilling in de stad

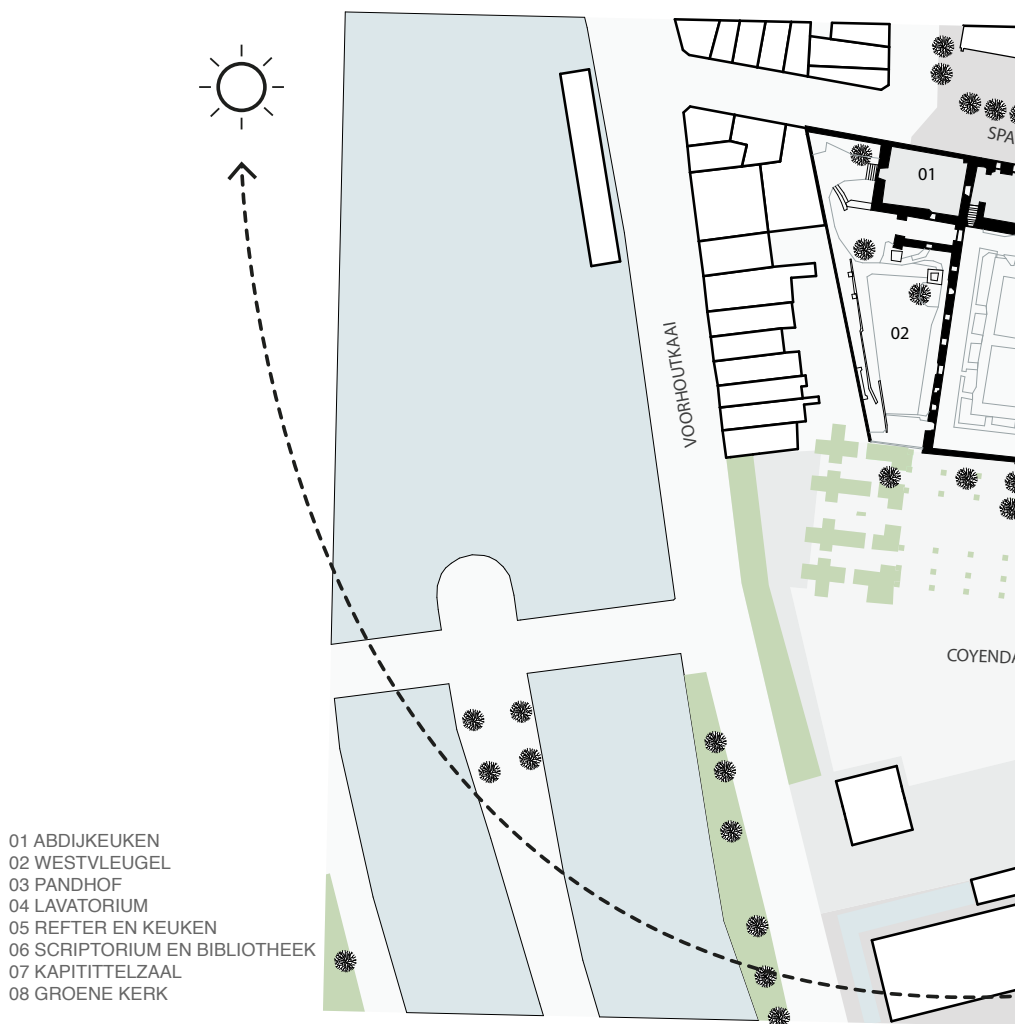
Inspiratie

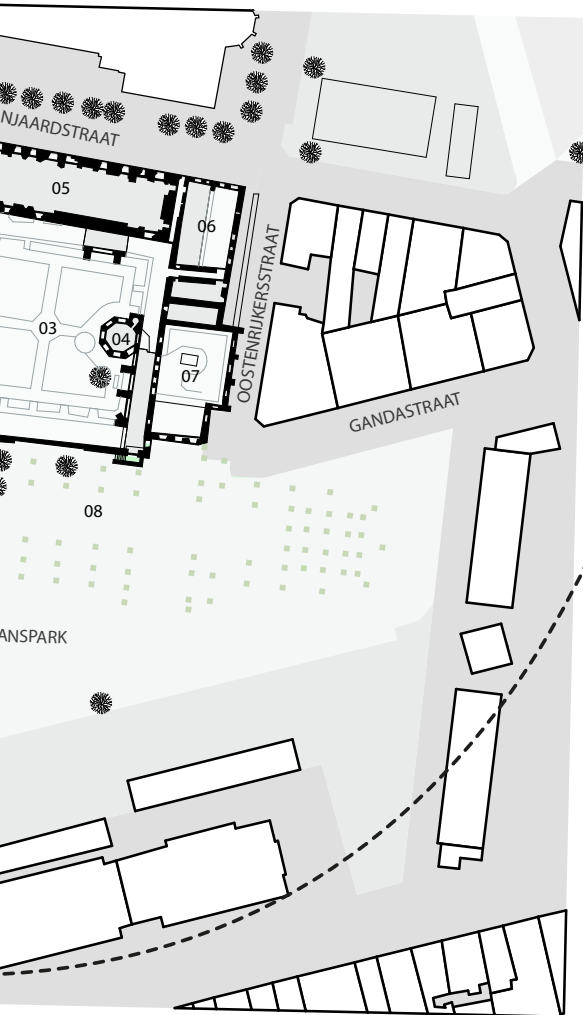
Voorafgaand aan het ontwerpproces heb ik eerst onderzoek gedaan naar ruimtes/plekken die een vorm van luwte bevatten. Om zo vanuit deze referenties het ontwerp te maken.

Daar was voor het bepalen van het programma de de Sint-Baafsabdij in Gent een eerste test om te onderzoeken hoe ik verschillende plekken van luwte zou kunnen ontwerpen. Aan de hand van deze plek, ben ik verder gaan zoeken en bezoeken van plekken die ook kwaliteiten van luwte bevatten. Hier was een vorm van natuur en natuurbeleving een eerste vereiste.

Hierdoor heb ik routes, plekken en materialiteit kunnen bepalen voor het uiteindelijke ontwerp.

Sint-Baafsabdij Gent

Sint-Baafsabdij Gent
BESTAANDE SITUATIE

SCHAAL
1:1000

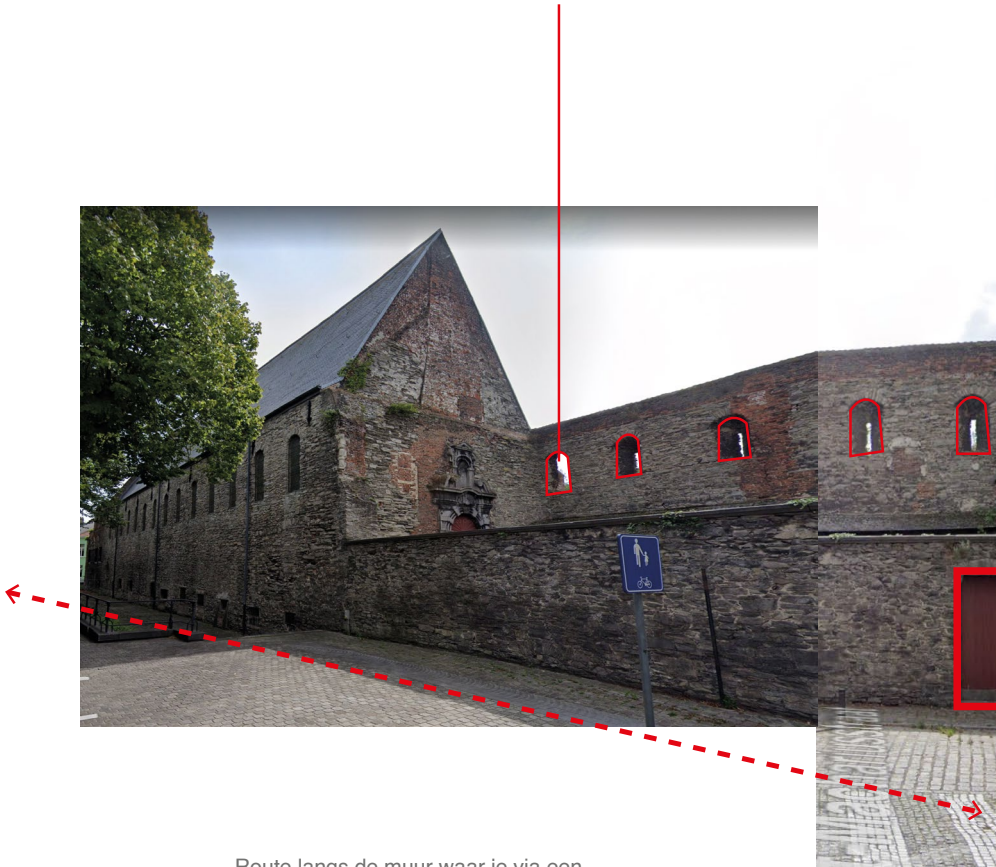
Scriptorium en bibliotheek

Pandhof

Deze ruïne biedt verschillende plekken om je terug te trekken uit de stad. Het is inmiddels begroeid met planten en heeft een grote variatie aan plekken waar je op verschillende manieren gebruik van kan maken. Zo is er een variatie aan ruimtes van groot tot klein, gesloten en open. Waar je als gebruiker op verschillende manieren jezelf kunt positioneren.

Openingen naar binnen toe die je een eerste blikde tuin in bieden. Deze openingen zijn wel te hoog om direct naar binnen te kijken.

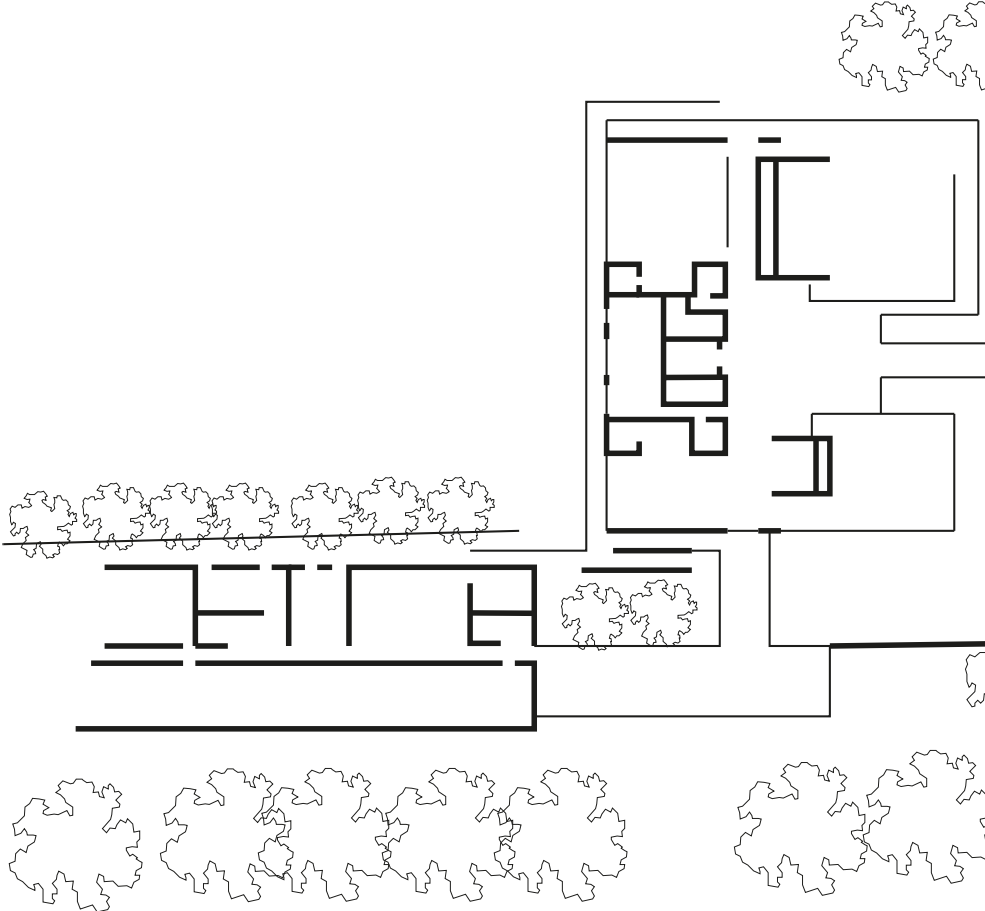
Route langs de muur waar je via een deur naar binnen schiet.

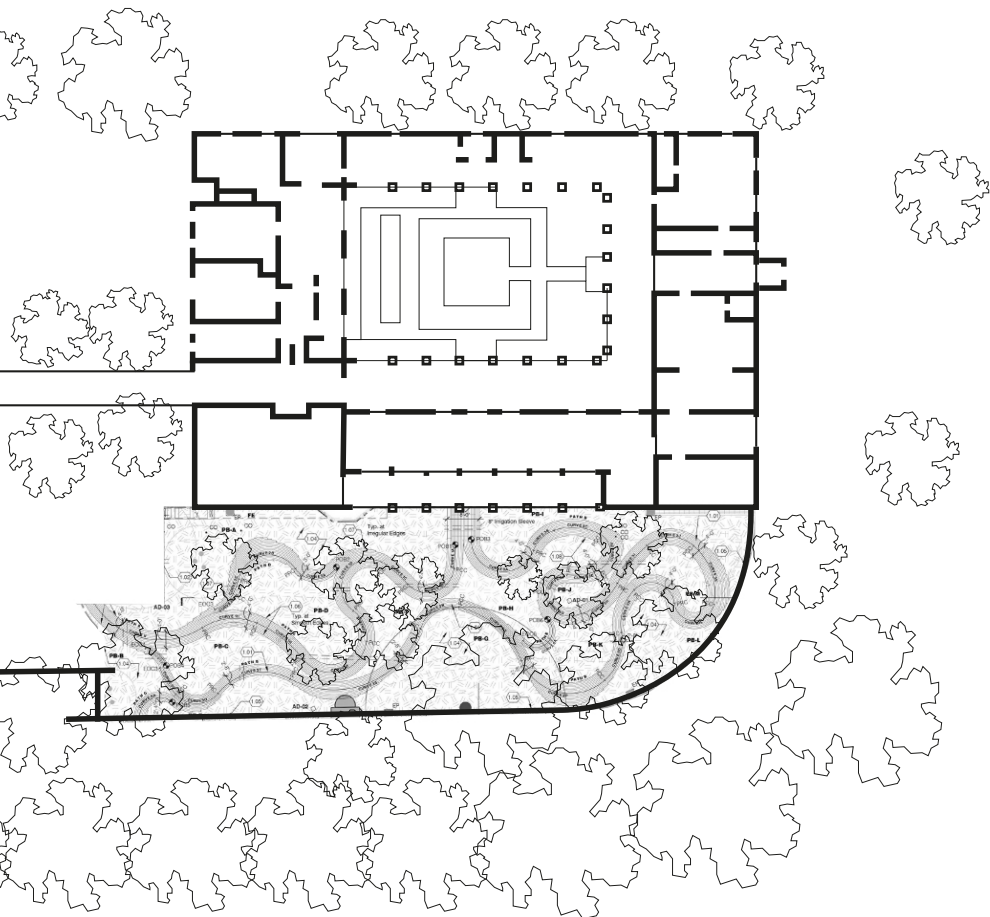
Groen is zichtbaar over de muur, dit trekt mensen aan om binnen te kijken of er meer groen aanwezig is of om te kijken wat er zich überhaupt afspeelt binnen deze omsloten plek.

The Monk's Garden

Michael van Valkenburgh, 2013

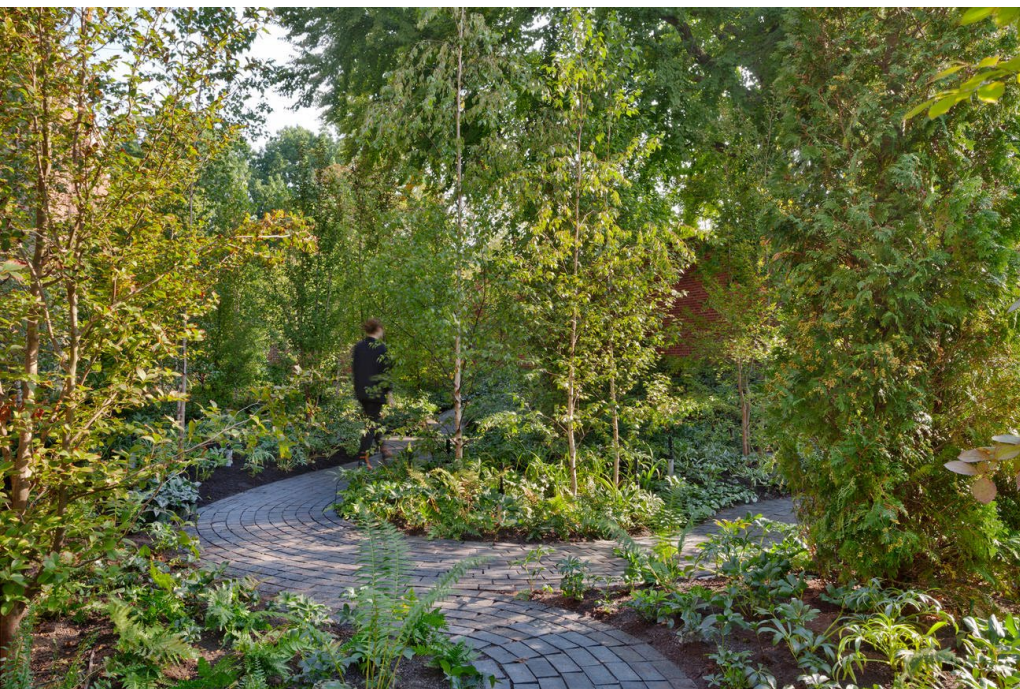

De Monk's Garden bij het Isabella Stewart Gardner Museum is een nieuwe tuin wat door Michael van Valkenburgh is ontworpen. De tuin is rechts onder aan het bestaande gebouw gerealiseerd en wordt omsloten door het museum en een muur aan de straatzijde.

veranderen van de tuin door de jaargetijden heen.

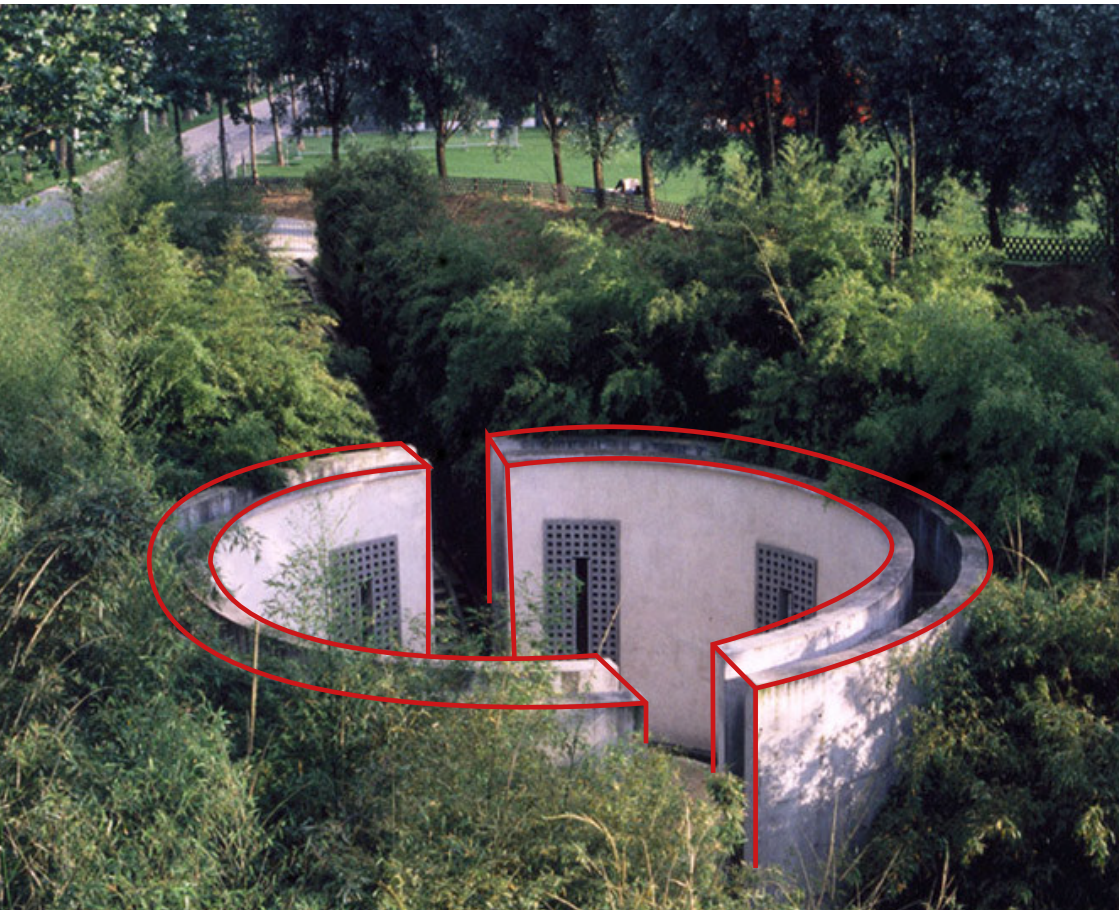
Routes door de tuin die je laten dwalen

De tuin is bedoeld om uitgebreide stille contemplatie uit te lokken in plaats van gehaaste passage. De Monk's Garden nodigt bezoekers uit om te stoppen en na te denken over de visuele rijkdom van zowel de tuin als de galerieruimtes. Door het pad kronkelend door de tuin te laten gaan kun je op deze relatief kleine ruimte dwalen en een verschillende routes maken om te vertragen. De beplanting zorgt ervoor dat je niet ziet wat er om de hoek gebeurt en de perceptie van schaal verdwijnt. Langs de route zijn er verschillende plekken waar je kunt zitten om je nog verder te laten vertragen en je een plek te bieden om na te denken.

Le Cylindre Sonore

Bernhard Leitner, 1987

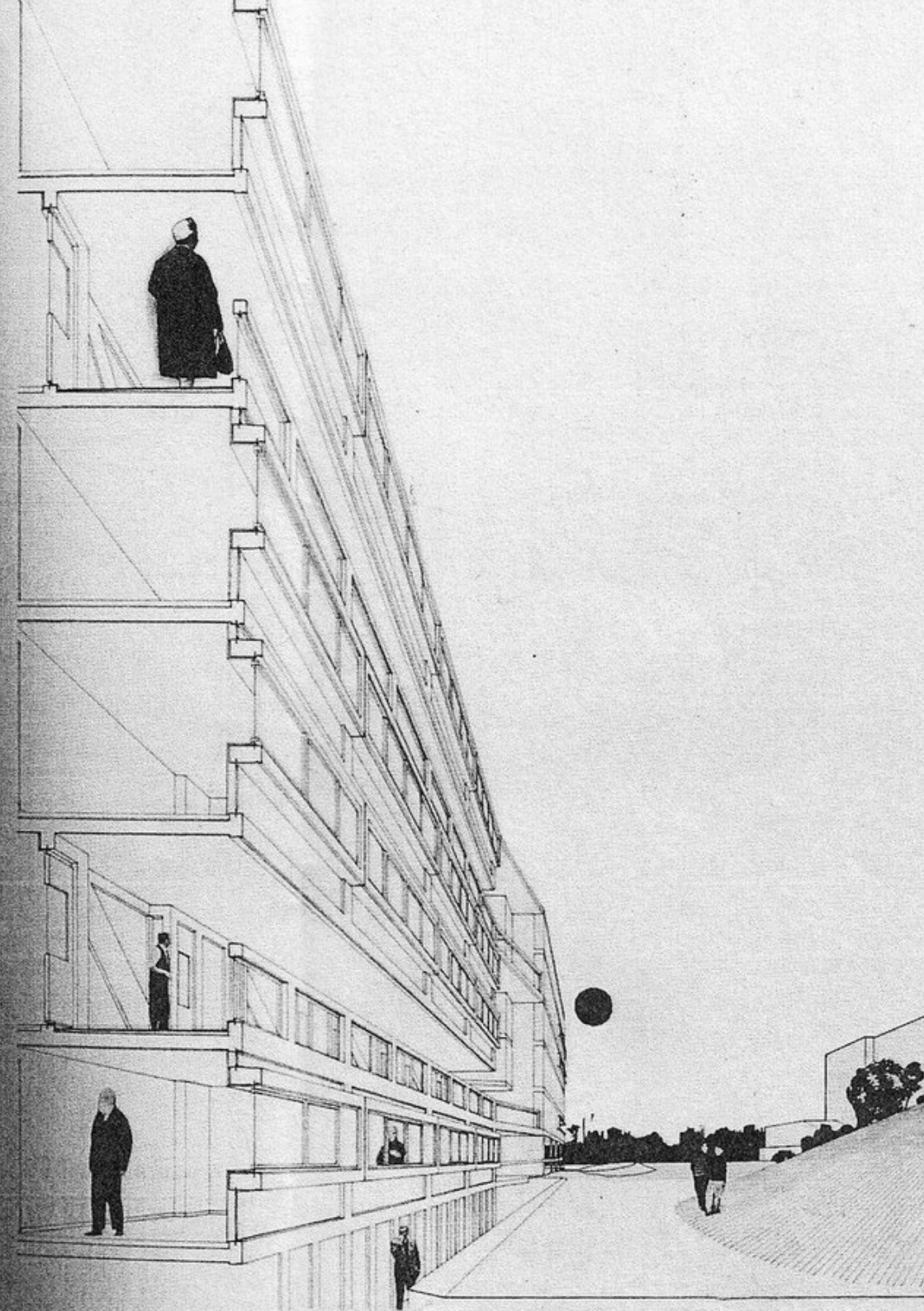
Wat dit ontwerp interessant maakt is de kern van de tuin waar een muur omringt met beplanting ervoor zorgt dat je stilte kunt ervaren. De route is daarbij ook interessant en zorgt voor een overgang van het park (de grote schaal) naar het centrum van deze tuin en daarmee stilte (de intieme schaal).

Robin Hood Gardens

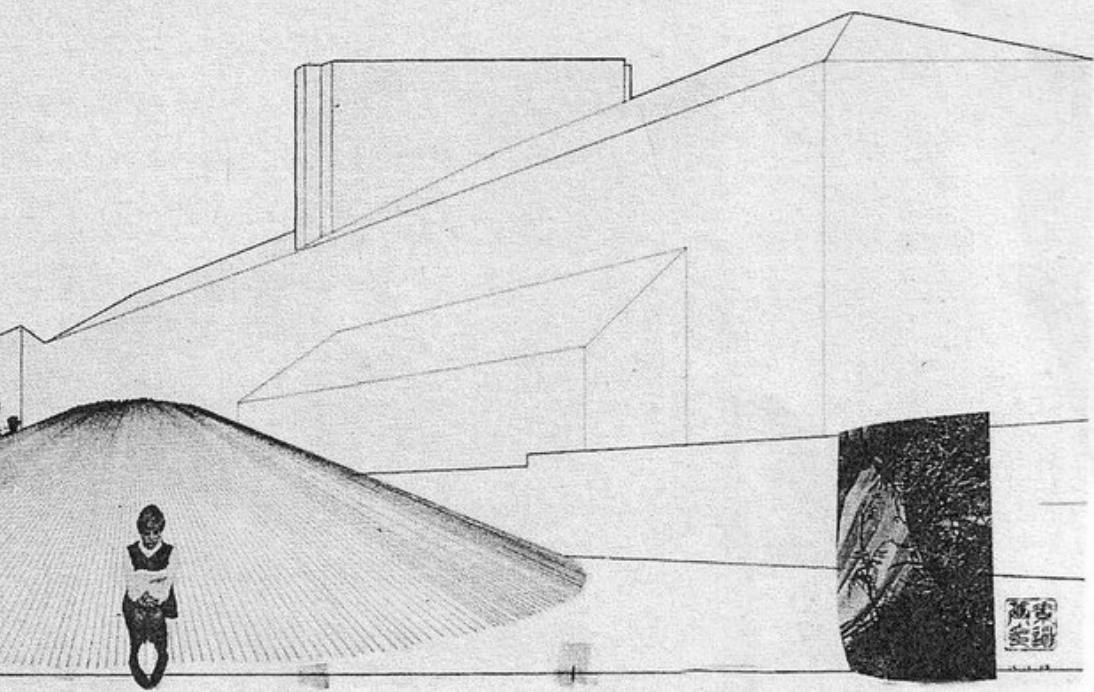
Alison and Peter Smithson, 1972

Robin Hood Gardens
Alison and Peter Smithson

Bahrain Pavilion

Studio Anne Holtrop, 2015

Het mooie aan dit project vind ik dat er een route is gemaakt door het gebouw heen waar er verschillende plekken gemaakt worden die openbreken naar de lucht toe. Dit zijn in dit geval de plek waar de tuin gemaakt is. Maar het verassing element in de wanden “wat gebeurt er om de hoek” vindt ik heel erg interessant. Dus het gaat hier meer over de route en de plekken die gemaakt worden. Dan perse hoe het materiaal en detail is ingezet.

Serpentine Gallery

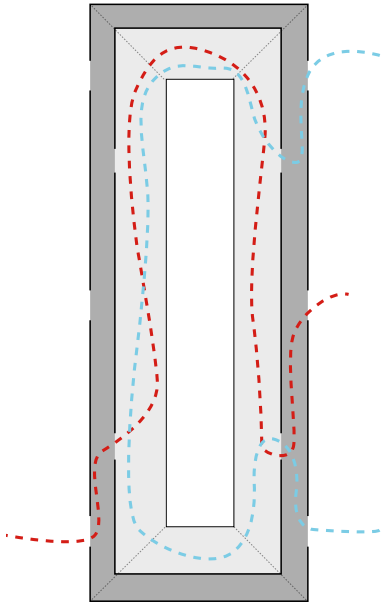
Peter Zumthor, 2011

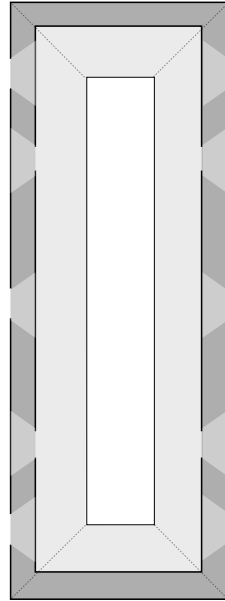

Serpentine Gallery

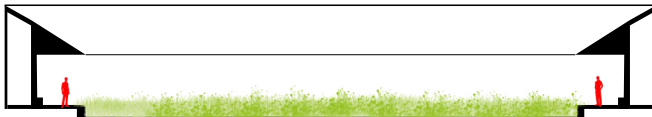
Analyse

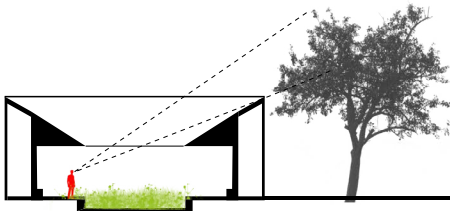
1.

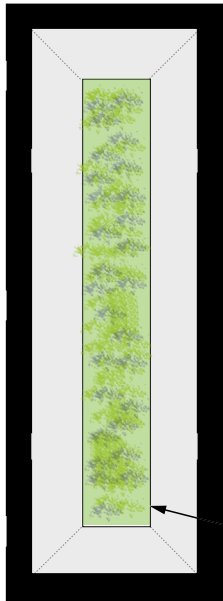

2.

4.

3.

1. omsloten tuin heeft verschillende ingangen die naar de tuin gaan. De tuin die in de kern ligt, blijft onbereikbaar en je kunt hier alleen omheen lopen.

2. door de dubbele wand wordt er een gang gemaakt waar je altijd doorheen moet. Door de openingen in de gevel niet tegenover elkaar te plaatsen, kan je de tuin niet meteen zien. En zorgt het licht voor de begeleiding naar de tuin of juist eruit. Er is een duidelijke overgang gemaakt tussen het stedelijke en de "natuur".

3. alles draait om de kern van het gebouw heen. Hier is een concentratie van groen gemaakt waar iedereen omheen loopt of zit.

4. het hellende dak en de bomen buiten de tuin zorgen ervoor dat je niet alleen horizontale zichtlijnen hebt, maar juist ook verticale. Door de boom buiten de omsloten tuin te gebruiken, vergeet je dat je in de stad bent.

Garden Wall Pavilion

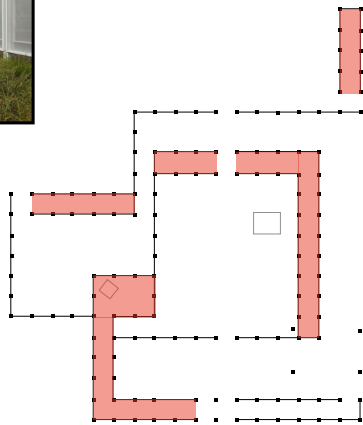
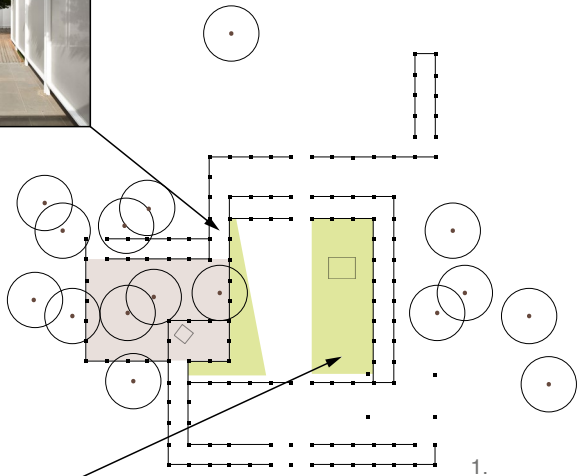
Retallack Thompson & Others Architects, 2017

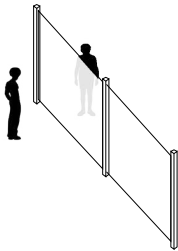

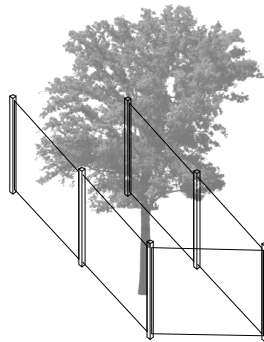
Garden Wall Pavilion

Analyse

3.

4.

1. de tuin is ingekaderd in een dolhof van muren, waar er verschillende overgangen gemaakt worden tussen, hout, steen en gras in de vloer.

2. de tuin heeft hoekjes en plekken die doodlopen en je bij een bepaald punt brengen om te zitten of om een boom te bewonderen. De grotere leegtes brengen je uiteindelijk buiten de omsloten tuin

3. de materiaalkeuze voor het hekwerk zorgt voor transparantie door de plek heen, maar biedt net genoeg beschutting zodat het nog steeds ontdekt wilt worden.

4. door een bestaande tuin in te kaderen, kan ook het groen op sommige plekken extra benadrukt worden.

Locatie

Voor deze ontwerpogave heb ik gezocht naar potentiële luwte-plekken, bestaande open plekken in het centrum gebied van Rotterdam. Aanwezige natuur was vaak de eerste aanleiding om een plek te nomineren. Tijdens deze zoektocht naar een locatie voor het ontwerp zijn er een aantal plekken die ik heb bezocht om te kijken of ze geschikt waren voor mijn ontwerp.

Dit waren onder andere het museumpark, het Delfseplein, het park, ons park en het hondenveld aan de Stroeveer.

Uiteindelijk ben ik bij het Henegouwerplein uitgekomen. Het Henegouwerplein heeft een aantal kwaliteiten die de locatie voor mij het meest geschikt maken:

- Het is een bestaande open plek in de stad
- De ligging: het plein is gelegen in de wijk Middelland en wordt ingekaderd door de straten Beukelsdijk, Henegouwerlaan en Henegouwerplein. Het plein bevindt zich op de overgang tussen een rustige wijk en een drukke verkeersader (de Henegouwerlaan en iets verder het spoor met het Centraal Station).
- De aanwezige natuur: bomen begrenzen de open plek en er is een bestaand grasveld, waar nieuw programma aan toegevoegd kan worden.
- De reeds aanwezige functies zoals de sportvelden die al een vorm van ontspanning bieden.

An aerial, black and white photograph of Rotterdam, Netherlands, showing a dense urban grid and a complex network of canals and waterways. The city's layout is characterized by a mix of straight streets and curved paths, with numerous small buildings and structures. The waterways are prominent, winding through the city and connecting to larger bodies of water. In the upper left, there is a semi-transparent white box containing the text 'Locatie' and 'Rotterdam'.

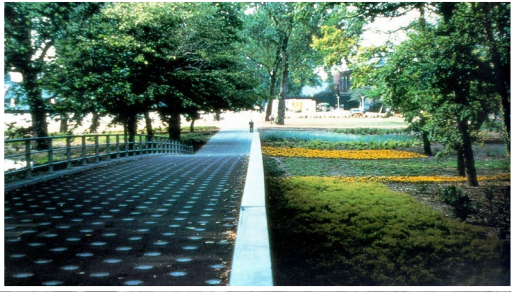
Locatie

Rotterdam

Locatie

Rotterdam

Locaties

Mogelijke plekken van luwte in de stad

Het Delfseplein wat herkenbaar is door zijn iconische bomen. Viel voor mij af omdat ik bang was dat het teveel een attractie zou worden op deze locatie naast het centraal station.

Het Park en Ons Park hebben grote open plekken waar een interventie gedaan kon worden, maar deze plekken vielen voor mij af, omdat ze niet in het centrum van Rotterdam liggen. Dit is was voor mij een belangrijk vereiste voor het maken van een luwte plek.

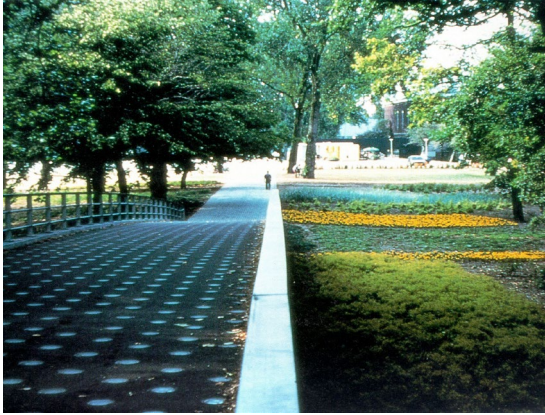
Het museumpark heeft al een duidelijk programma en er worden hier al ingrepen gedaan.

Hondenveld aan de Stroveer

Delfseplein

Museumpark

Het Park

Ons Park

Locatie

Henegouwrplein

BEUKELSDIJK

HENEGOUWERLAAN

DUIVENVOORDESTRAAAT

HEEMRAADSIINGEL

GRAF FLORISSTRAAT

16 MIDDELLANDSTRAAT

ROTTERDAM
CENTRAAL
STATION

WEENA

HOPPLEIN

COOLHUISSEIN

Geschiedenis

Verdichting van het Henegouwerplein door de jaren heen

1910

1930

1970

1990

1940

1960

2000

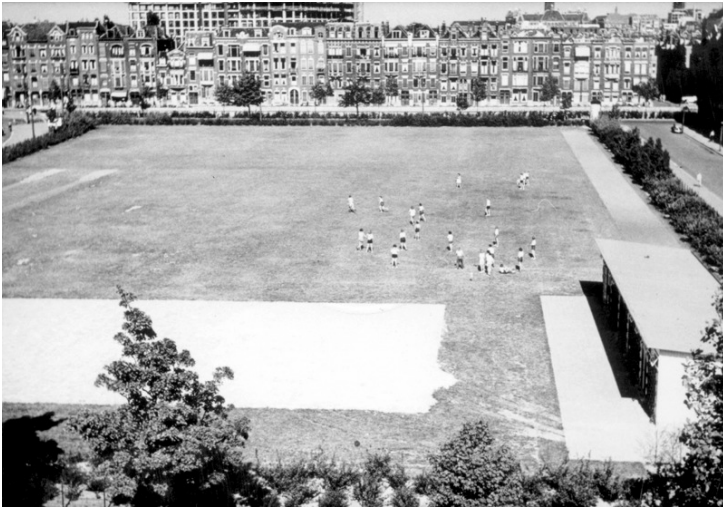
2020

Groei van de binnenstad, waarbij Rotterdam steeds meer verdicht en plekken van natuurbeleving verdwijnen

Geschiedenis

Het Henegouwerplein door de jaren heen

Op het Henegouwerplein zijn al jaren sportvelden die gebruikt worden door de buurt en de verschillende scholen rondom het plein. Dit is dan ook iets wat ik heb behouden in het ontwerp want sport biedt hierin ook een vorm van ontspanning

Gebruikers

Een plek van luwte in de stad voor buurtbewoners en voorbijgangers

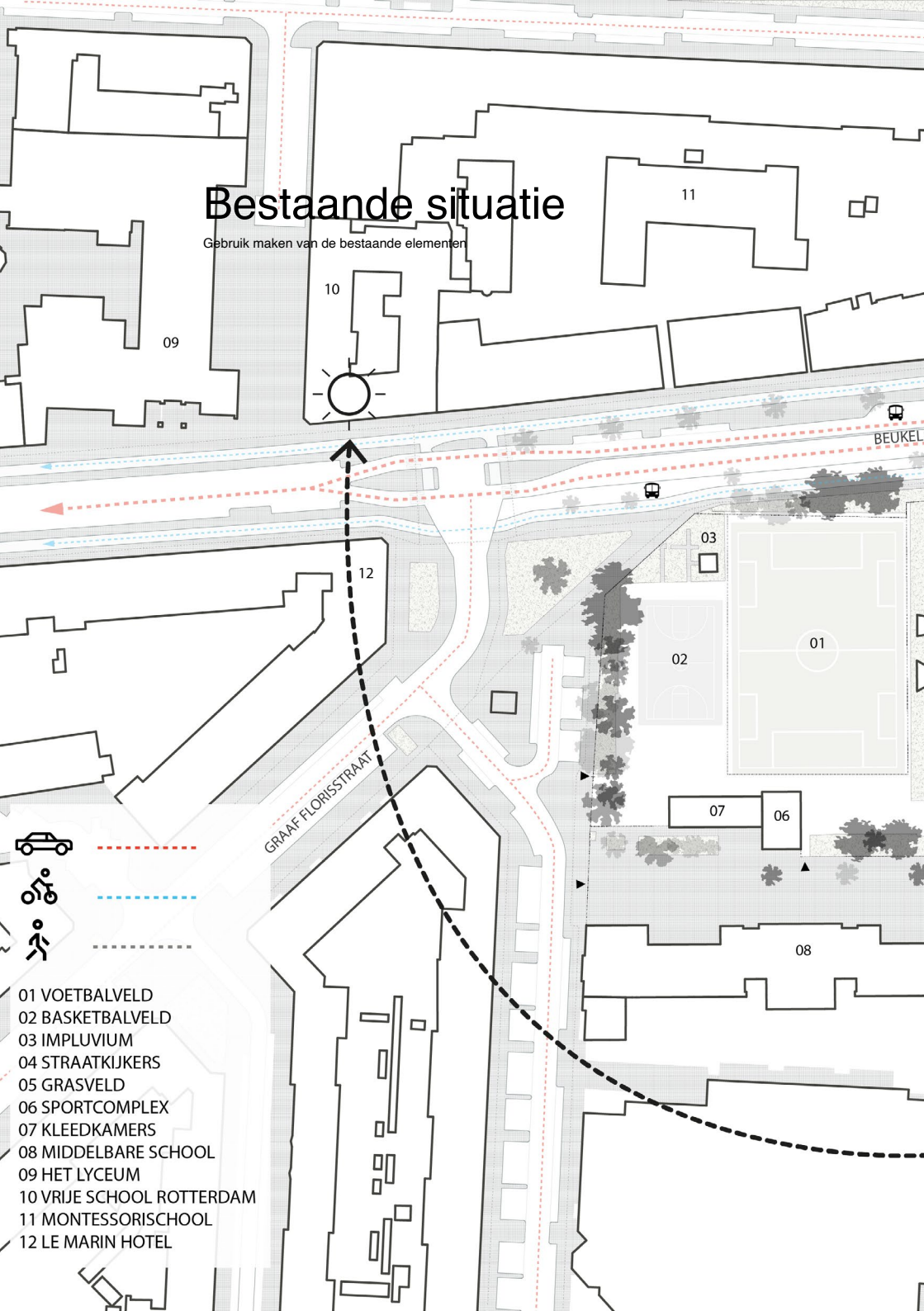
De mensen die de tuin bezoeken zijn voornamelijk de omwonende rondom de tuin. De tuin biedt een plek voor jong en oud. Dus ook de school die aan het Henegouwerplein gelegen is kan gebruik maken van de tuin.

Daarnaast heb je de voorbijganger, die langs zijn route een tussenstop kan maken in de tuin.

De tuin is gelegen in de stad en makkelijk bereikbaar vanuit het centraal station. Dus het is hidden gem in het stedelijke gebied.

Bestaande situatie

Gebruik maken van de bestaande elementen

- 01 VOETBALVELD
- 02 BASKETBALVELD
- 03 IMPLUVIUM
- 04 STRAATKIJKERS
- 05 GRASVELD
- 06 SPORTCOMPLEX
- 07 KLEEDKAMERS
- 08 MIDDELBARE SCHOOL
- 09 HET LYCEUM
- 10 VRIJE SCHOOL ROTTERDAM
- 11 MONTESSORISCHOOL
- 12 LE MARIN HOTEL

WEENA

SDIJK

04

05

HENEGOUWERLAAN

HENEGOUWERPLEIN

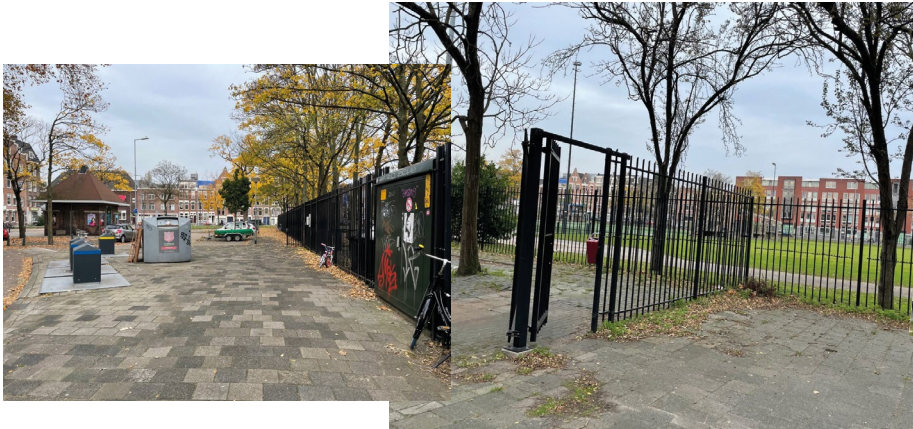
HENEGOUWERPLEIN
BESTAANDE SITUATIE

SCHAAL
1:1000

Bestaande situatie

Hekwerken

In de huidige situatie is er een grens die de sportvelden en het grasveld afsluit van de omgeving. De velden worden ingekaderd door rijen bomen, struiken en een hekwerk dat op sommige plekken zelfs meerdere hekwerken heeft. Er zijn 3 toegangen, en aan de Beukelsdijk is er geen toegang. De poorten zijn officieel open van 07:30 tot 20:30, maar ze zijn vaak ook op andere momenten gesloten. Wat het Henegouwerplein niet vrij toegankelijk maakt.

Bestaande situatie

Grasveld

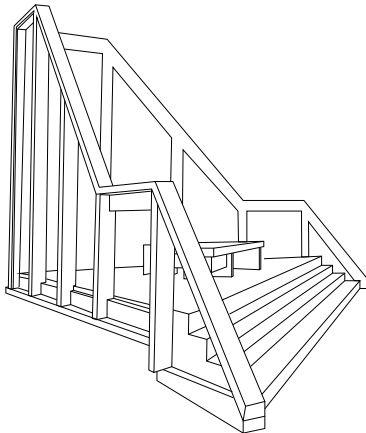

De andere helft is een leeg grasveld, wat een potentiële luwte-plek kan zijn. De bomen zorgen al voor een afstand tot de stad maar verschillende prikkelingen maken het lastig om je echt terug te trekken. Je hebt nog zicht op de liggende gebouwen en ziet en hoort de fietsers en het autoverkeer voorbij trekken. Het grasveld is te open en te groot om geborgenheid en omslotenheid te bieden, en je kan je nergens terug trekken van het grote geheel.

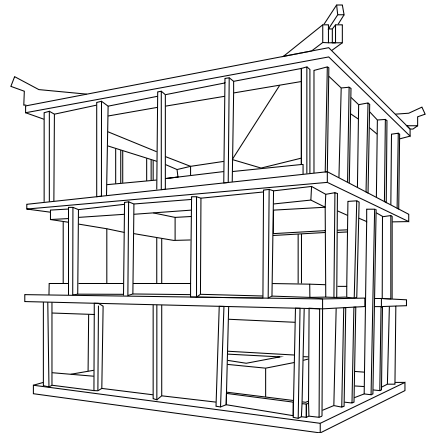
Bestaande situatie

Huidige elementen gebruiken voor ontwerp

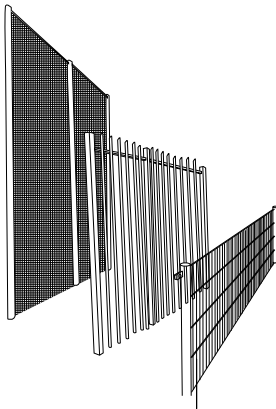
Straatkijkers
Tribune van de sportvelden

Terug brengen van een tribune rondom de sportvelden.

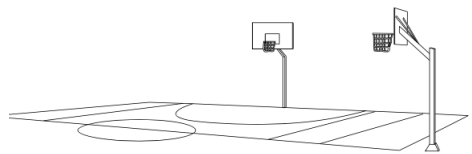
Impluvium
Eerste wateropvang systeem van Rotterdam

Het vernieuwen van een impluvium wat geïntegreerd is in het ontwerp, waarbij water een belangrijke rol speelt

Hekwerken
Als barriere van het terrein

Nieuwe grenzen maken doormiddel van muren en het gebruiken van de huidige bomen.

Sportvelden
Kunstgras veld voor sport en voetbal
Betonnen basketbalveld

Sportvelden behouden en basketbalveld ook gebruiken als waterplein.

Bestaande situatie

Bomen

- Crataegus monogyna (Eenstijlige meidoorn)
- Ulmus glabra (Bergiep)
- Acer pseudoplatanus (Gewone esdoorn)
- Ailanthus altissima (Hemelboom)
- Populus x canadensis cv. (Canadese populier)
- Platanus x hispanica (Gewone plataan)

Malus domestica div. fruitsoorten (Sierappel)

onbekend

Juglans nigra (Zwarte walnoot)

-4,39

Hoogte op dit punt (m tov NAP):

Aesculus hippocastanum 'Baumannii' (Witte paardekastanje)

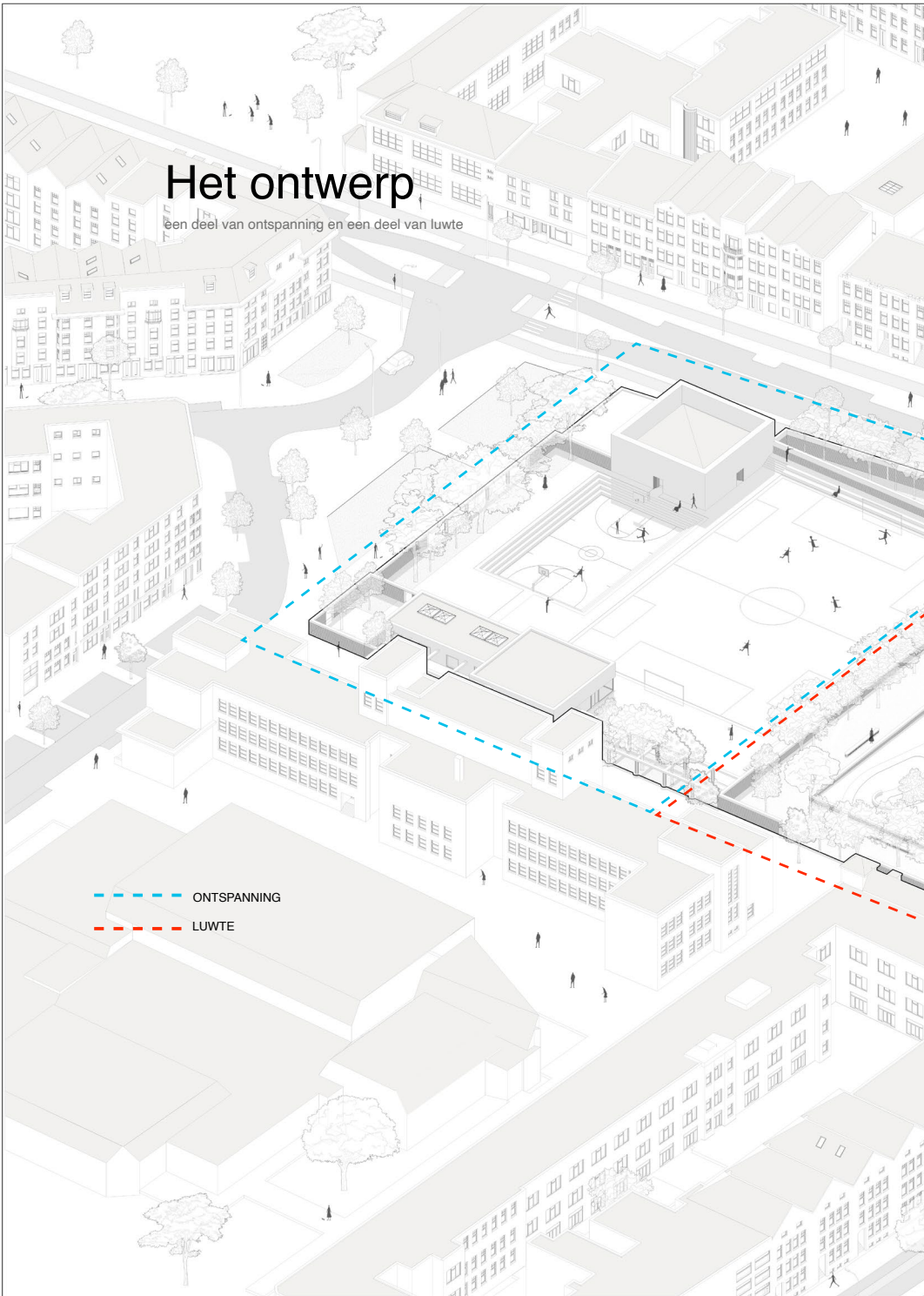
Architectuur

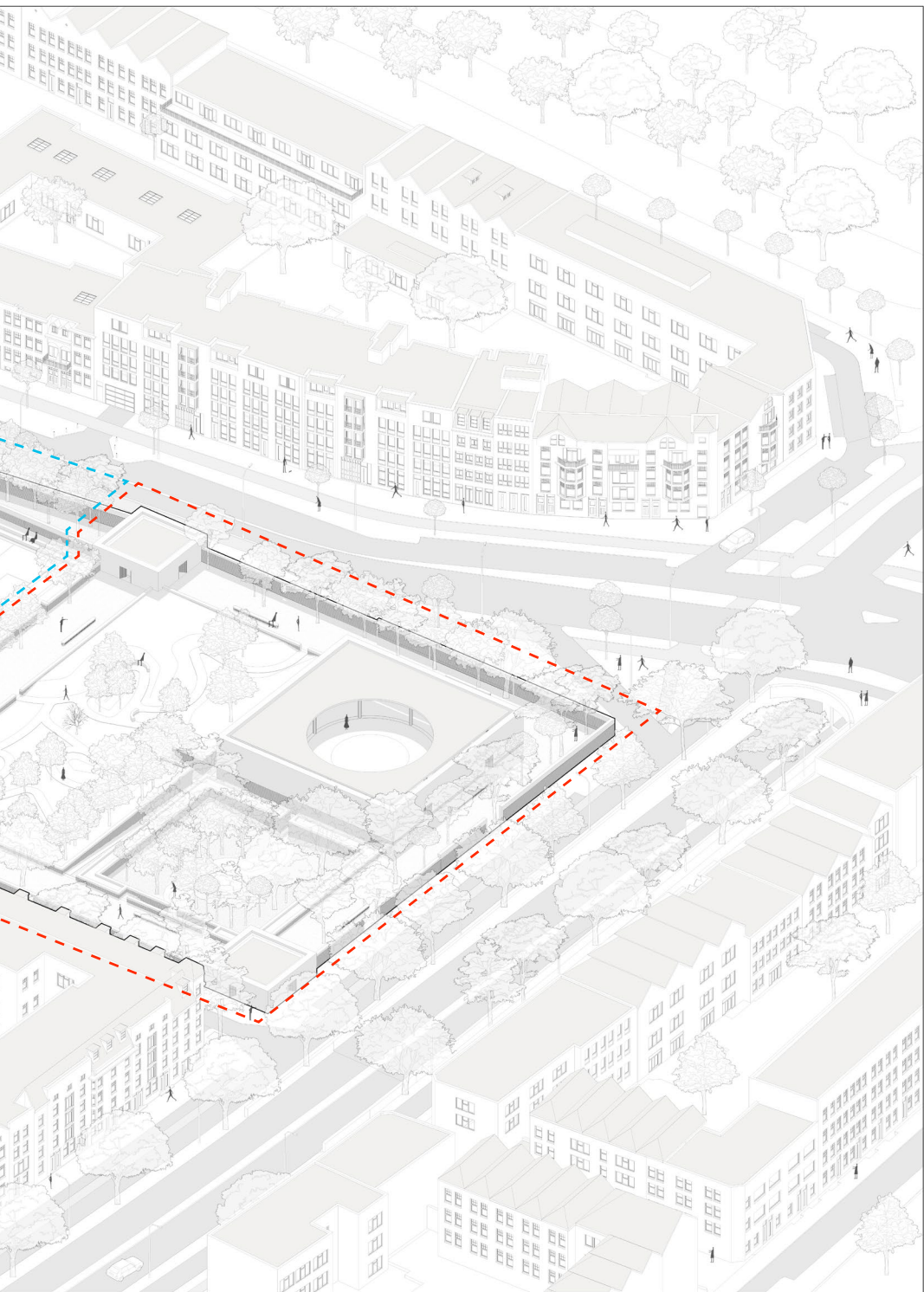
In mijn ontwerp gebruik ik de bestaande elementen om nieuwe luwteplekken te maken. Daarbij behoud ik de bestaande grens tussen sport en grasveld, tussen ontspanning en potentiële luwte. Ik maak verschillende ruimtes van luwte met ieder een eigen beleving, samen vormen ze een luwte-oase. Langs verschillende overgangen verdwijnt de stad langzaam naar de achtergrond. Het zijn plekken die het mogelijk maken je af te zonderen zonder helemaal afgesloten te zijn van de omgeving.

Het ontwerp

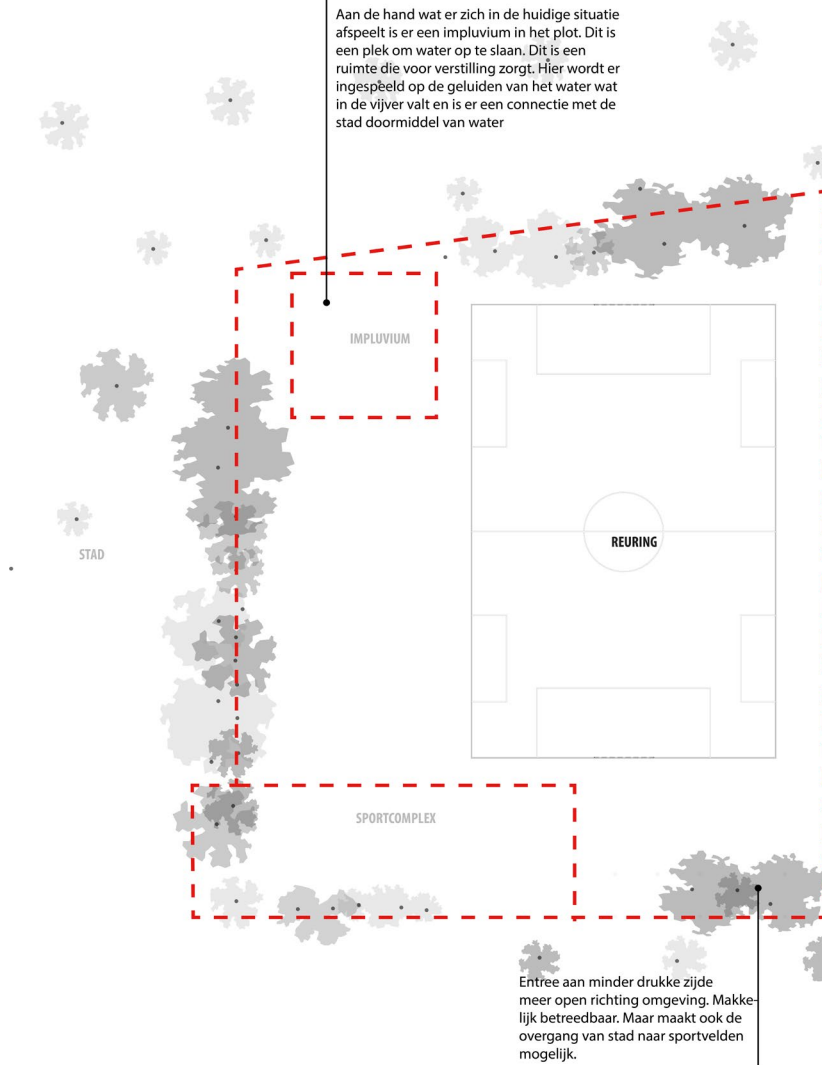
een deel van ontspanning en een deel van luwte

— — — — — ONTSPANNING
- - - - - LUWTE

De stad vs luwte

STAD

Het entreegebied aan de drukke zijde dient als decompressie ruimte, nadat je uit de drukke straat komt. En geeft je verschillende mogelijkheden om de tuinen te betreden.

Tussen tuin en stad is een gebied van verstillig. Dit is de buffer tussen de verschillende tuinen. Maar houdt het geheel ook bij elkaar. Je kan nooit direct van tuin naar tuin gaan en zal altijd eerst de overgangszone gebruiken

VERSTILLING
PARK

STILTE
KLOOSTERTUIN

De kloostertuin is de architectonische herinterpretatie van een plek van stilte. Het dak is hierin gedraaid wat de gebruiker op een andere manier het centrale punt kan bekijken.

STAD

STILTE
BOS

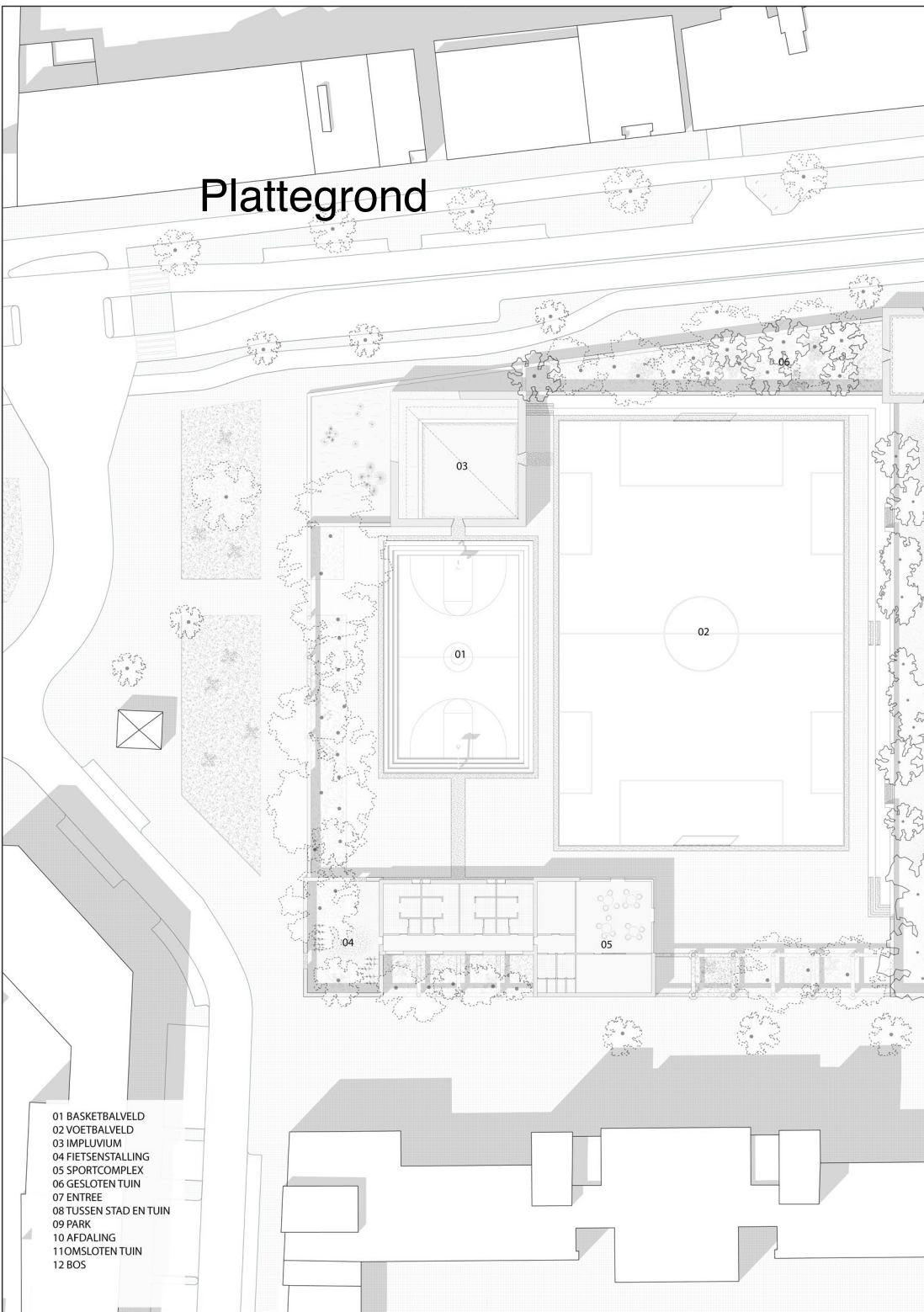
Het bos is de tegenhanger van de architectonische ruimte. Waarin de kenmerken van stilte in de natuur naar voren komen. Een plek waar je omringt bent door het groen en verschillende natuurlijke verschijnselen. Het bos ligt verdiept zodat je de beplanting op verschillende manier kan benaderen en je de gebouwde omgeving niet kunt waarnemen wanneer je in het bos begeeft.

Het pad tussen het voetbal veld is een buffer tussen het sportveld en de tuin. Aan de zijde van het sportveld is een tribune die rondom bereikbaar en gebruikt kan worden.

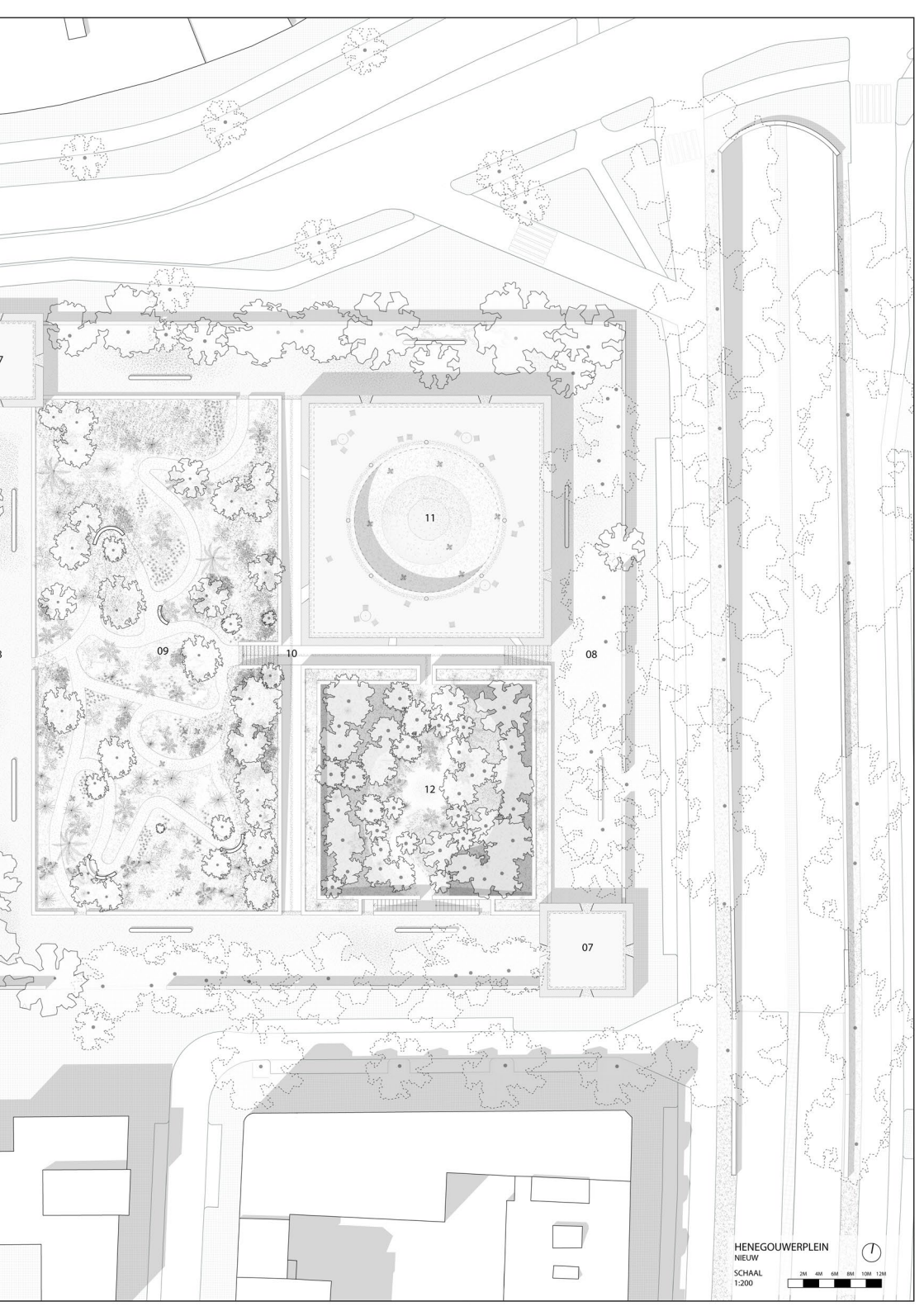
De afdaling zorgt voor de toegang naar het 2 meter diep gelegen bos. Dit is via verschillende afdaling te bereiken. Via noord en zuid is er een helling baan die langzaam je naar beneden brengt. Aan de oost en west zijde kan je via de trap naar beneden.

STAD

Plattegrond

- 01 BASKETBALVELD
- 02 VOETBALVELD
- 03 IMPLUVIUM
- 04 FIETSENSTALLING
- 05 SPORTCOMPLEX
- 06 GESLOTEN TUIN
- 07 ENTREE
- 08 TUSSEN STAD EN TUIN
- 09 PARK
- 10 AFDALING
- 11 OMSLOTEN TUIN
- 12 BOS

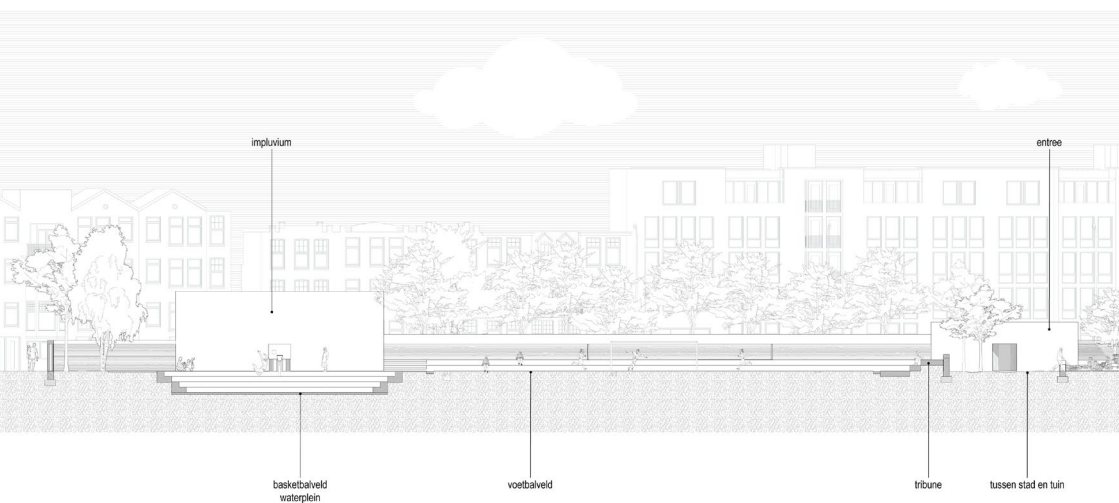

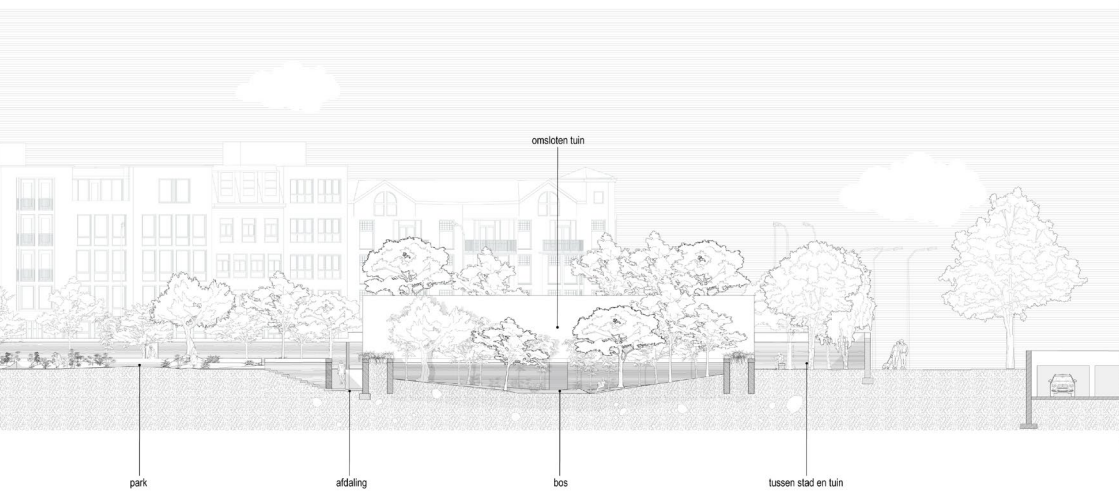
HENEGOUWERPLEIN
NIEUW
SCHAL
1:200

Sneden

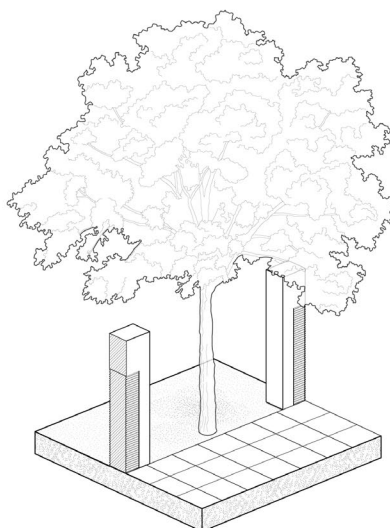
Sneden door de gehele tuin

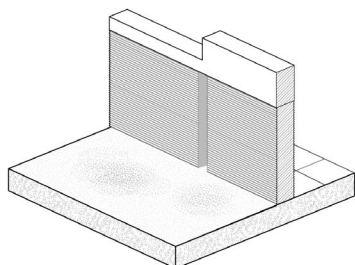

Gevels

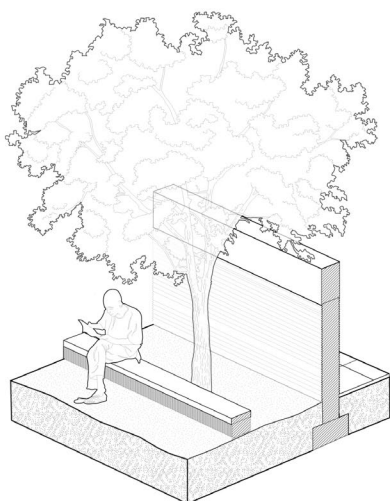
Toepassing van de muur

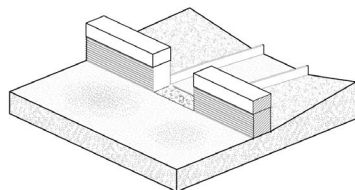
boom tussen muur

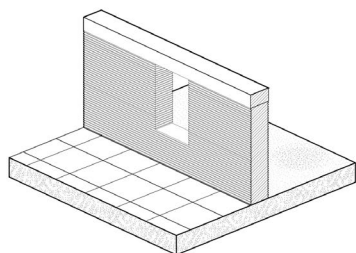
hoogte muur verandert

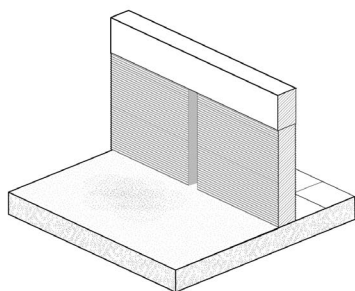
gesloten plekken binnen de muur

tussen muur grove ondergrond

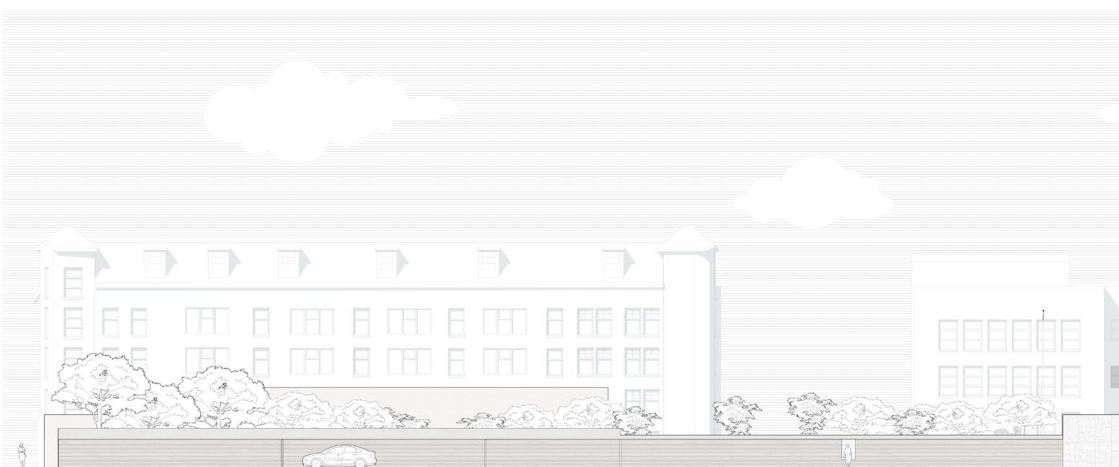
groot kader aan open zijde

spleet in muur aan drukke zijde

De muur rond de tuinen wordt op verschillende manieren toegepast. De muur past zich aan de omgeving aan, op sommige plekken wordt een stuk weg gelaten om ruimte te maken voor bestaande bomen. De verschillende openingen in de muur maken daarin visuele verbindingen tussen de tuin en de stad. Aan de drukke zijde zijn de openingen beperkt en bieden ze slechts een glimp van wat zich afspeelt achter de muur, aan de rustige kant zijn er grotere openingen die zichten op de tuin inkaderen.

Gevels

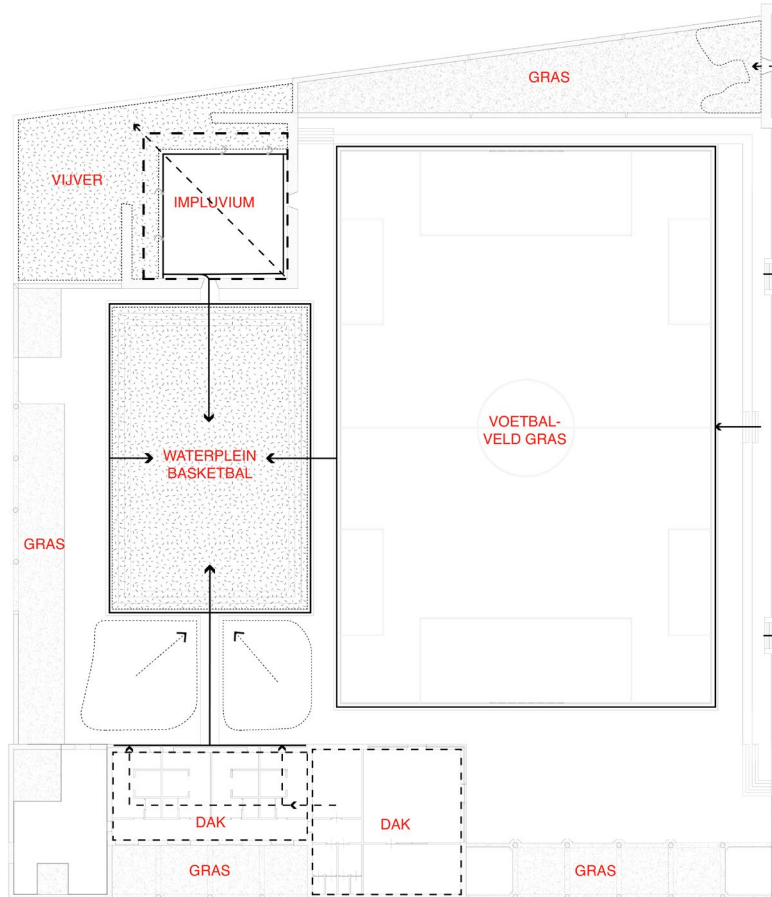

De muur loopt rond het geheel, het solide karakter van de muur benadrukt de aanwezige openingen van de verschillende toegangen en doorzichten. Bestaande en nieuwe bomen volgen de muur en versterken de grens die de muur vormt. De omsloten ruimtes; de twee entreegebouwen, de kloostertuin en het impluvium zijn hoger dan de muur, dit benadrukt het belang van deze ruimtes.

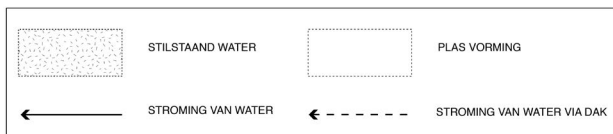

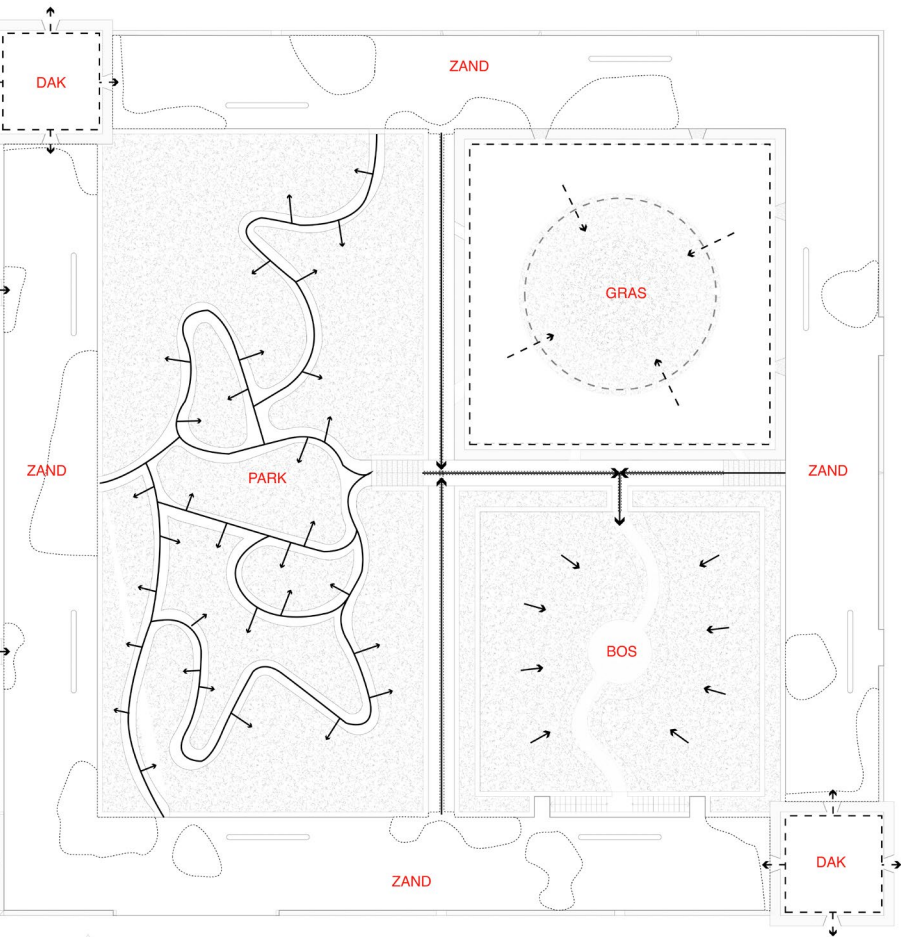
Regenwater

Regenwater stromen in het ontwerp

LEGENDA

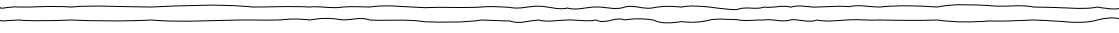

Materiaal

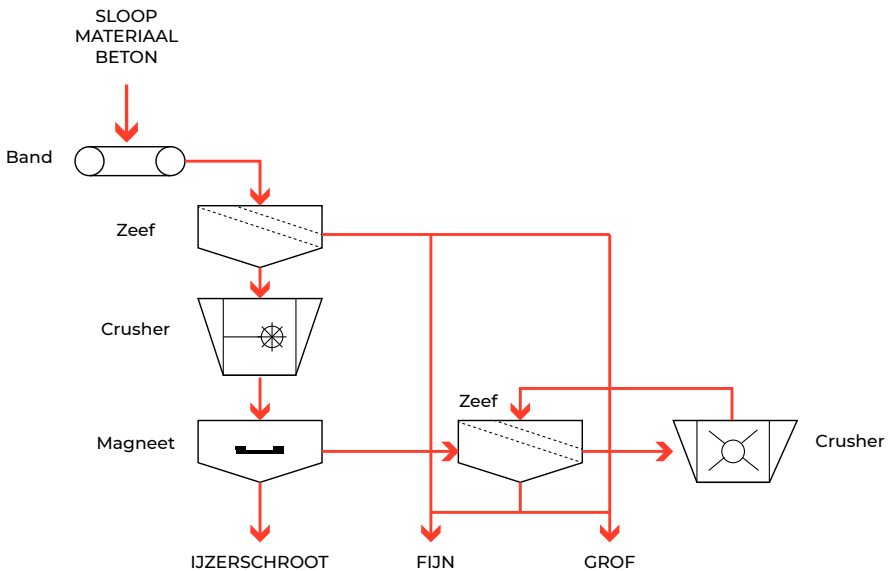
In het hoofdstuk materiaal, laat ik de stappen zien die ik heb gemaakt omtrent de materialisatie van het ontwerp. Tijdens de verdichting opgave van de stad wordt er veel gesloopt. Hieruit ontstaat er een enorme stroom van sloopafval. Deze materialen kunnen hergebruikt worden voor het maken van mijn ontwerp.

Hierin zorgen de muren voor de grenzen tussen de verschillende ruimtes en de vloer voor een overgang tussen deze ruimtes. Daarnaast worden er op de locatie plekken afgegraven en terug gebracht op verschillende manieren in het ontwerp, om zo plekken van beschutting en hoogte verschillen te maken in het ontwerp. Hiermee blijft alle grond op deze locatie om het grondverzet te beperken.

Hergebruik van bouwafval

Het proces voor het hergebruiken van beton

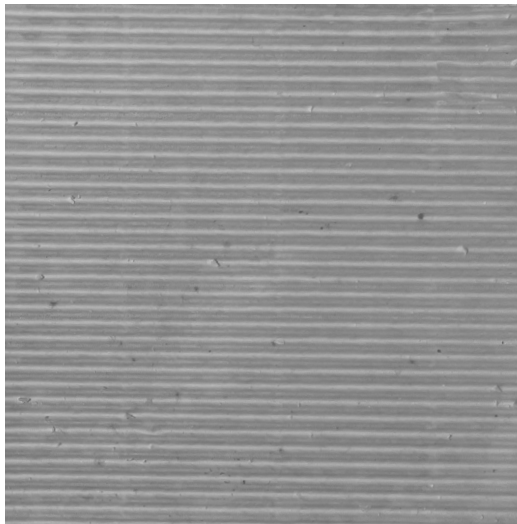
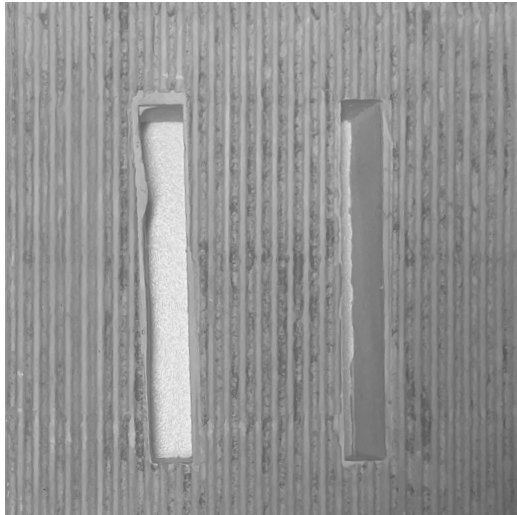

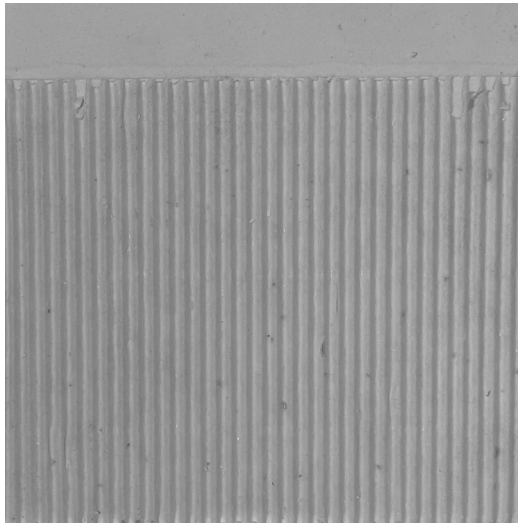
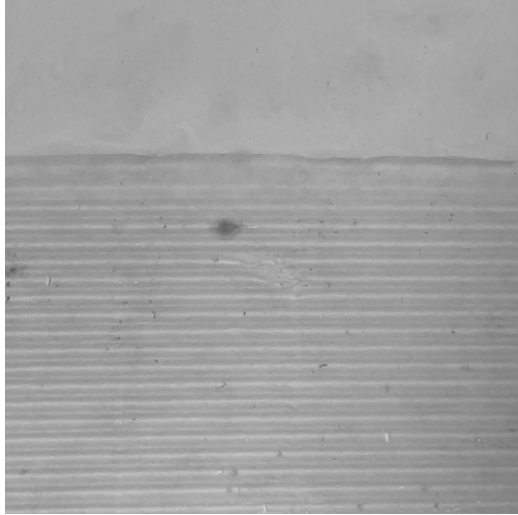
Alle architectonische elementen in het ontwerp bestaan uit beton. Het geheel vormt een contrast met de bijna volledig bakstenen omgeving, het is zo herkenbaar als een plek met een eigen identiteit, het is duidelijk dat je een andere plek binnenstapt. Het beton wordt samengesteld uit sloopmaterialen, afkomstig van verschillende gebouwen in Rotterdam. Beton zorgt ervoor dat er massa gemaakt kan worden, die als grens dient tussen de verschillende ruimtes en is ideaal om verschillende texturen mee te maken om zo iedere ruimte met hetzelfde materiaal een eigen sfeer te geven.

Materialisatie

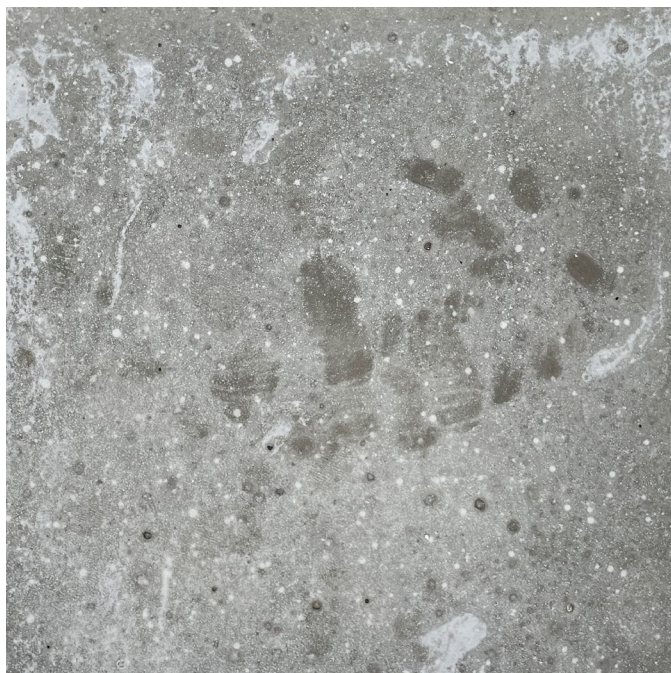
Test maquettes van de muur

Materialisatie

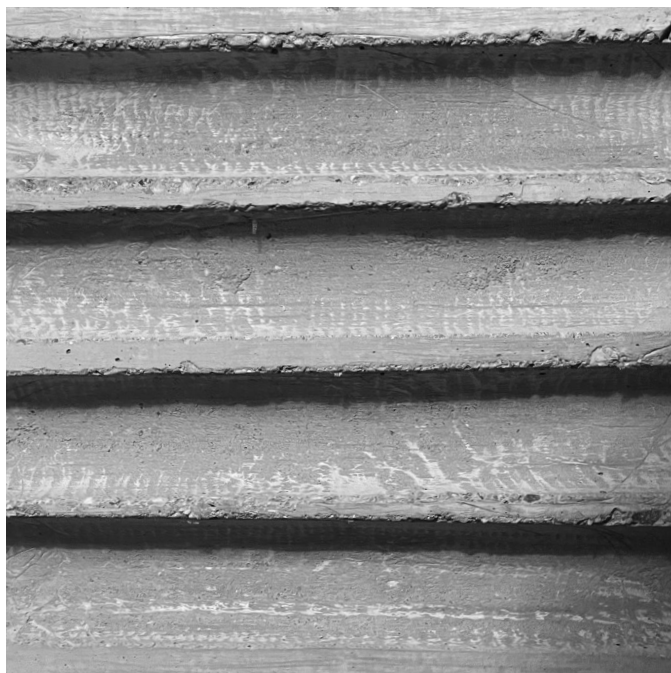
afwerking van het beton door het ontwerp

glad

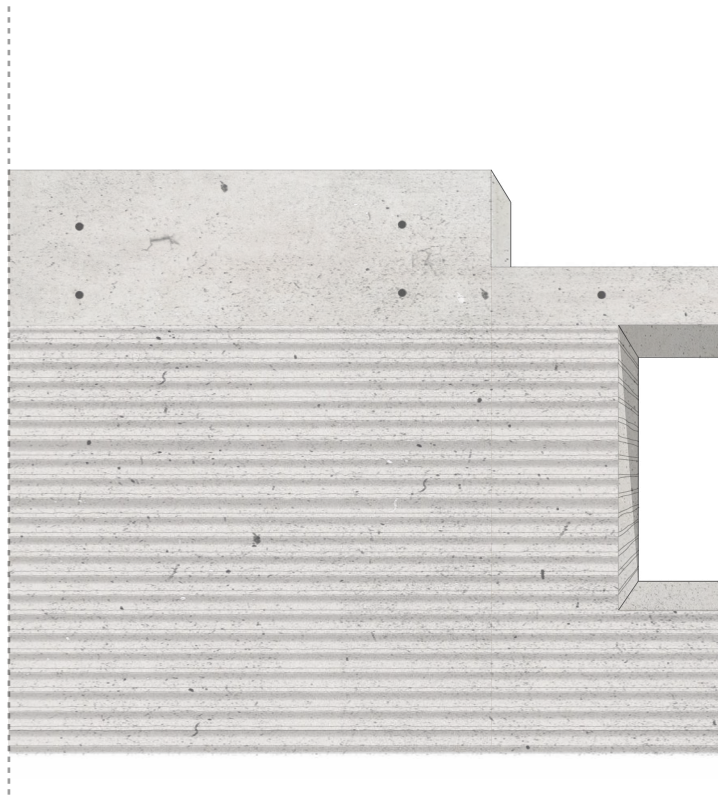
fijn

grof

Materialisatie

Tektoniek van de verschillende muren

De muur bestaat uit twee delen. De onderkant benadrukt de horizontaliteit. De ruwe horizontale lijnstructuur wordt uit het beton gehakt en vormt een spel van licht, schaduw en textuur. De bovenkant van de muur vormt een contrast, een gladde strakke beëindiging van de muur. De gebouwen binnen de muren, de entreegebouwen, de kloostertuin en het impluvium bestaan ook uit beton, maar dan op een andere manier afgewerkt. De wanden zijn glad gepolijst en vormen een contrast met het ruwe karakter van de muur, door het verschil in materialisatie binnen dezelfde familie wordt duidelijk dat de omsloten ruimtes een andere positie hebben binnen het ontwerp.

Materialisatie

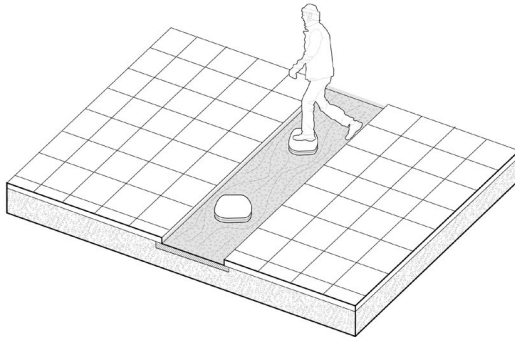
maquette 1:1 van muur

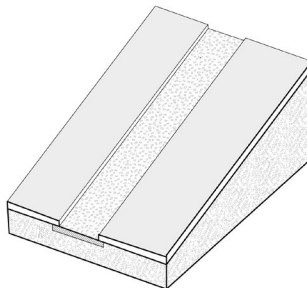

Materialisatie

Toepassingen van de vloer

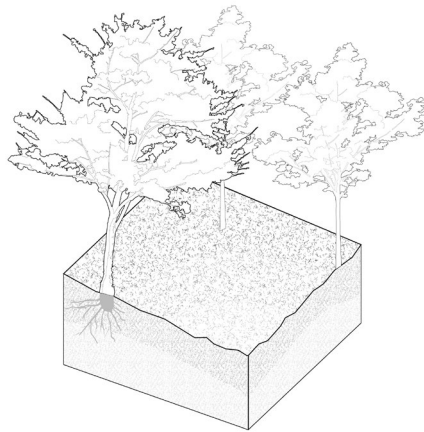

Watergoot richting waterplein, met stepping stones om over te steken.

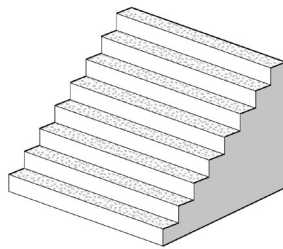

Goot in afdaling in het midden van de helling. Om zo water weg te laten lopen richting het bos

De vloer zorgt hierin voor een overgang tussen de verschillende ruimtes en biedt je op een aantal plekken route door het ontwerp. Waar je met droge voeten kunt oversteken of juist kunt dwalen door het park. Daarnaast biedt het de ondergrond voor de verschillende beplanting of bomen die hun plek in het ontwerp innemen. Waar nodig dient de grond opgehoogd te worden zodat de wortels geen last hebben van het grondwater of juist een besloten plek bieden voor de mens.

Grond verhogen om bomen te laten groeien
i.v.m. grondwater

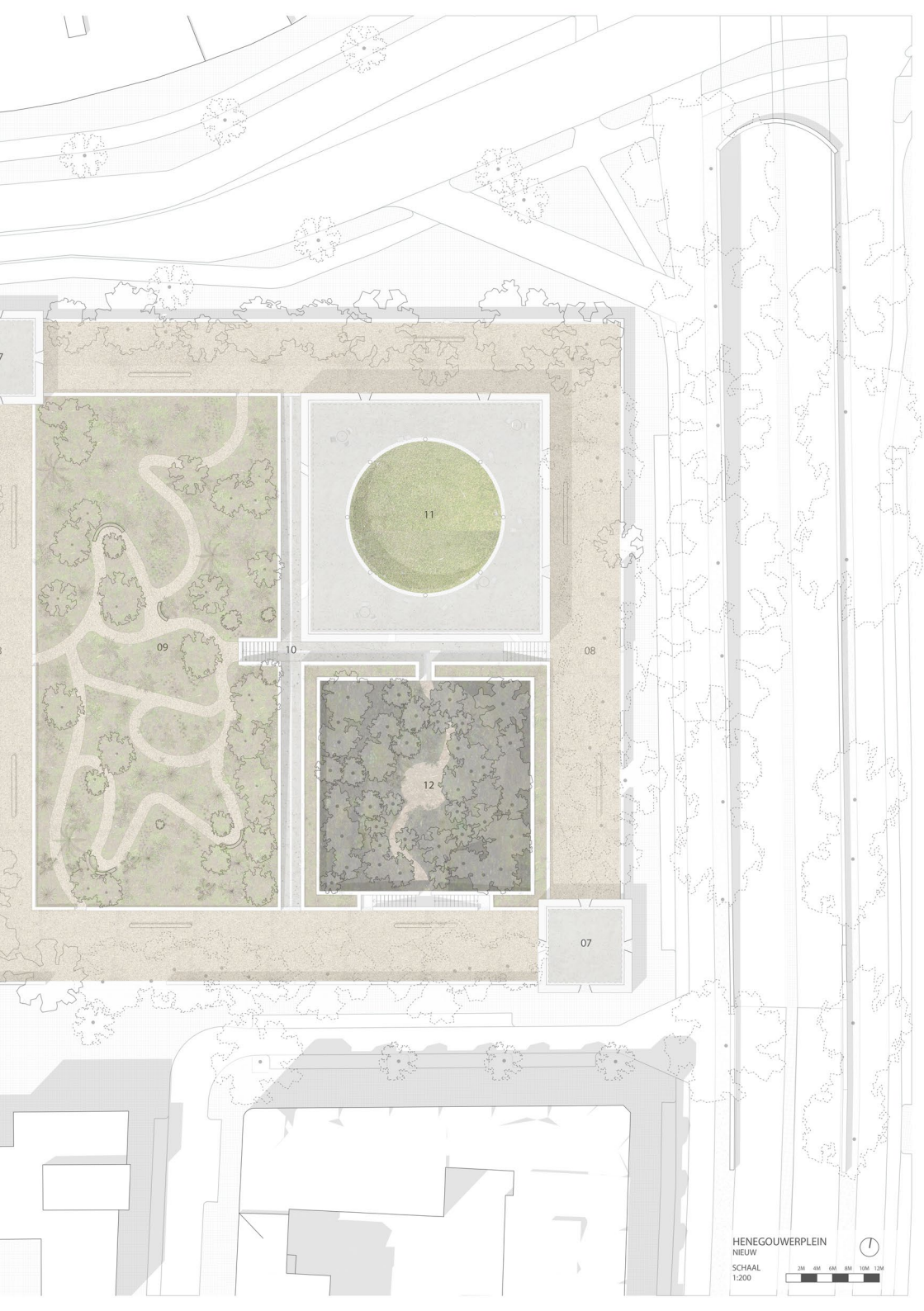
Tussen de muren en op de trappdelen is er een
grove betonnen structuur zodat er grip is op de
treden

Materialisatie

Materialisatie van de vloer

- 01 BASKETBALVELD
- 02 VOETBALVELD
- 03 IMPLUVIUM
- 04 FIETSENSTALLING
- 05 SPORTCOMPLEX
- 06 GESLOTEN TUIN
- 07 ENTREE
- 08 TUSSEN STAD EN TUIN
- 09 PARK
- 10 AFDALING
- 11 KLOOSTERTUIN
- 12 BOS

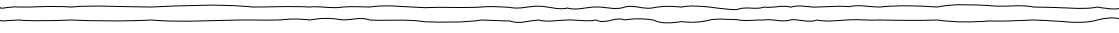
HENEGOUWERPLEIN
NIEUW
SCHAAL
1:200

Beleving door ontwerp

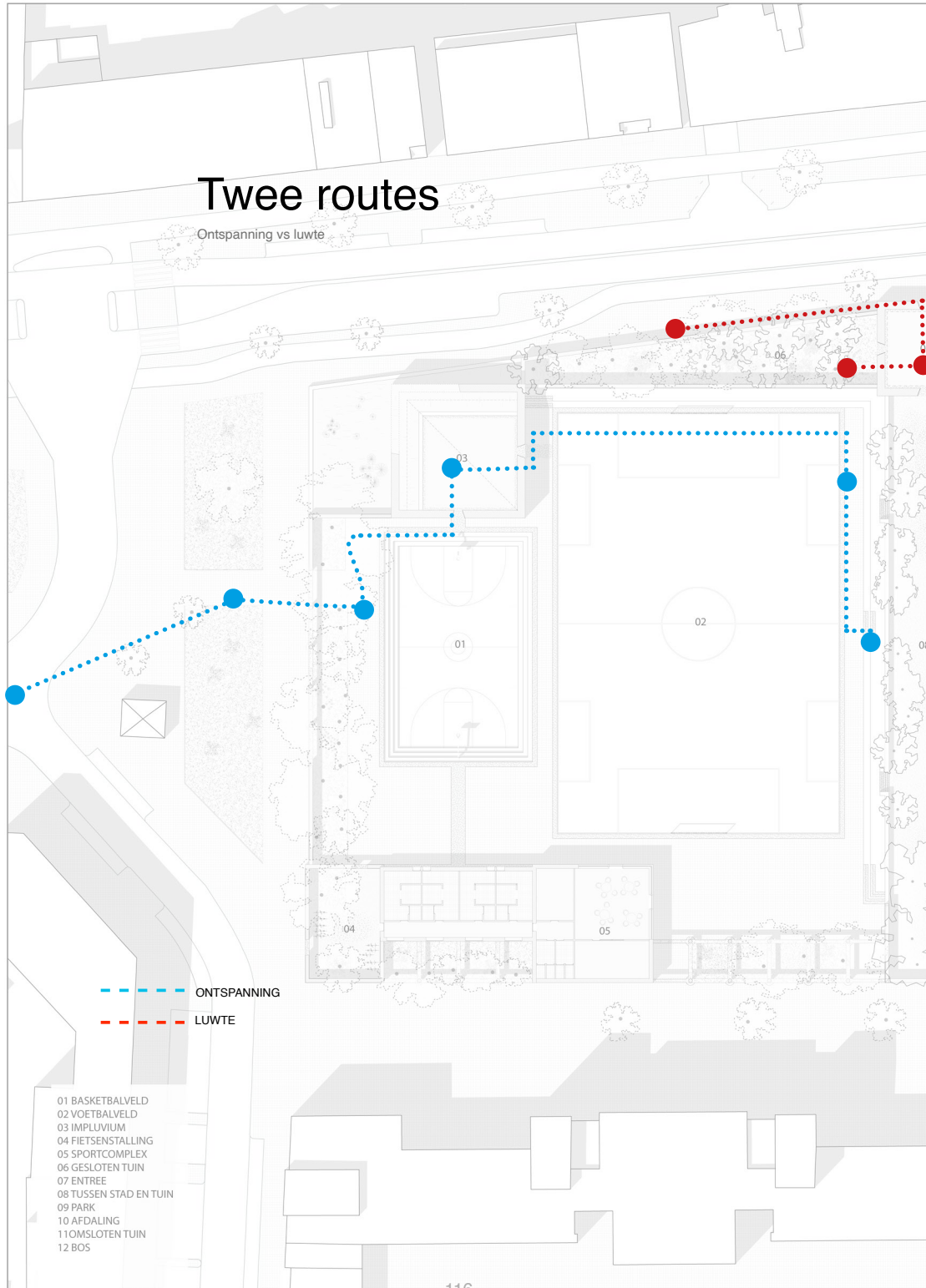
Aan de hand van twee routes neem ik u mee in het ontwerp. Ik begin met de route die door de ruimtes van ontspanning loopt en vervolgens de route langs de verschillende luwte-plekken.

Langs deze route zie je de stad steeds meer naar de achtergrond verdwijnen en kan de gebruiker zich voor een moment terug trekken uit de stad.

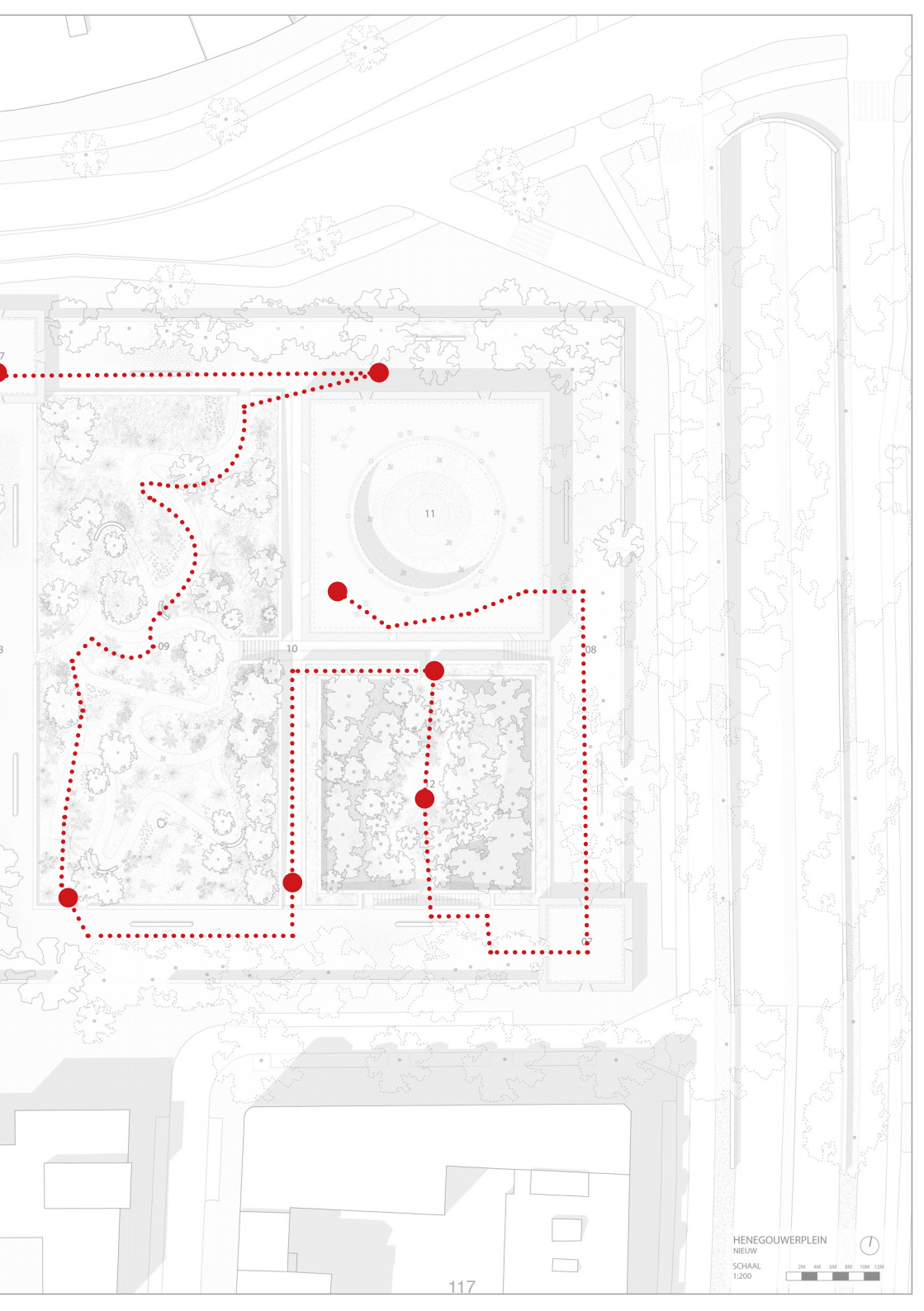
Two routes

Ontspanning vs luwte

— — — — — ONTSPANNING
- - - - - LUWTE

- 01 BASKETBALVELD
- 02 VOETBALVELD
- 03 IMPLUVIUM
- 04 FIETSENSTALLING
- 05 SPORTCOMPLEX
- 06 GESLOTEN TUIN
- 07 ENTREE
- 08 TUSSEN STAD EN TUIN
- 09 PARK
- 10 AFDALING
- 11 OMSLOTEN TUIN
- 12 BOS

HENEGOUWERPLEIN
NIEUW
SCHAAL
1:200

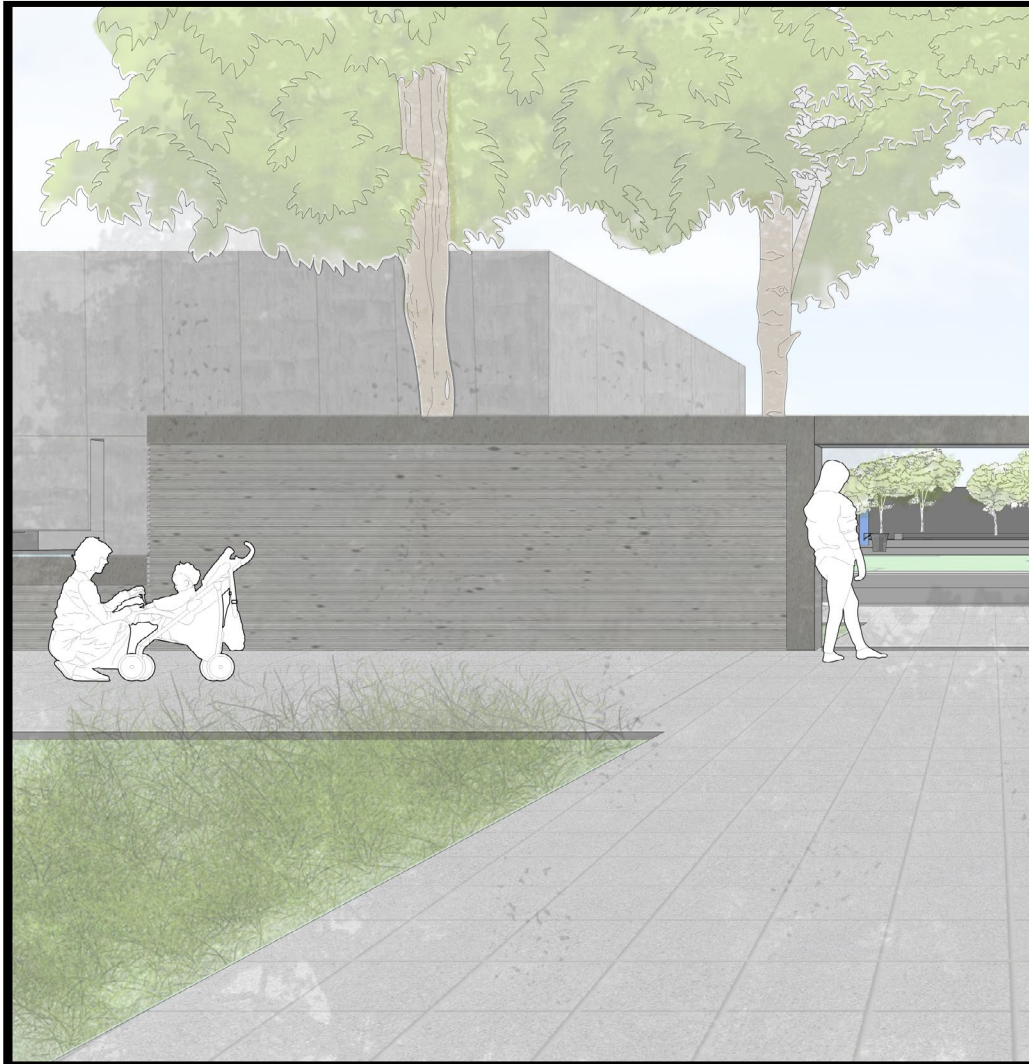
Graaf Florisstraat

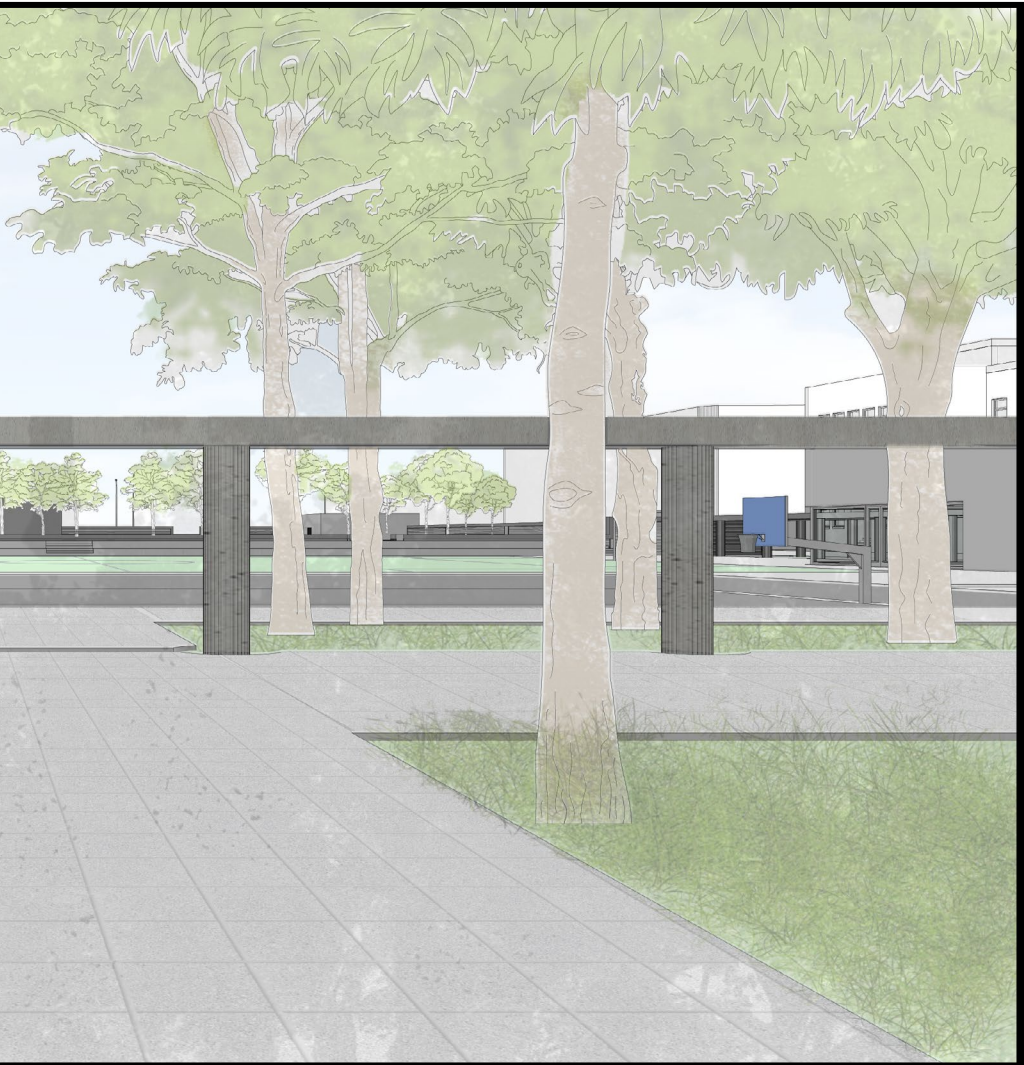
Vanuit de Graaf Florisstraat benader je het ontwerp vanuit de wijk, de rustige kant van het ontwerp. Deze kant wordt getypeerd door de grote bomen en woningen langs de rand van de weg. Er is weinig geluid van autoverkeer en je loopt over het trottoir in de schaduw.

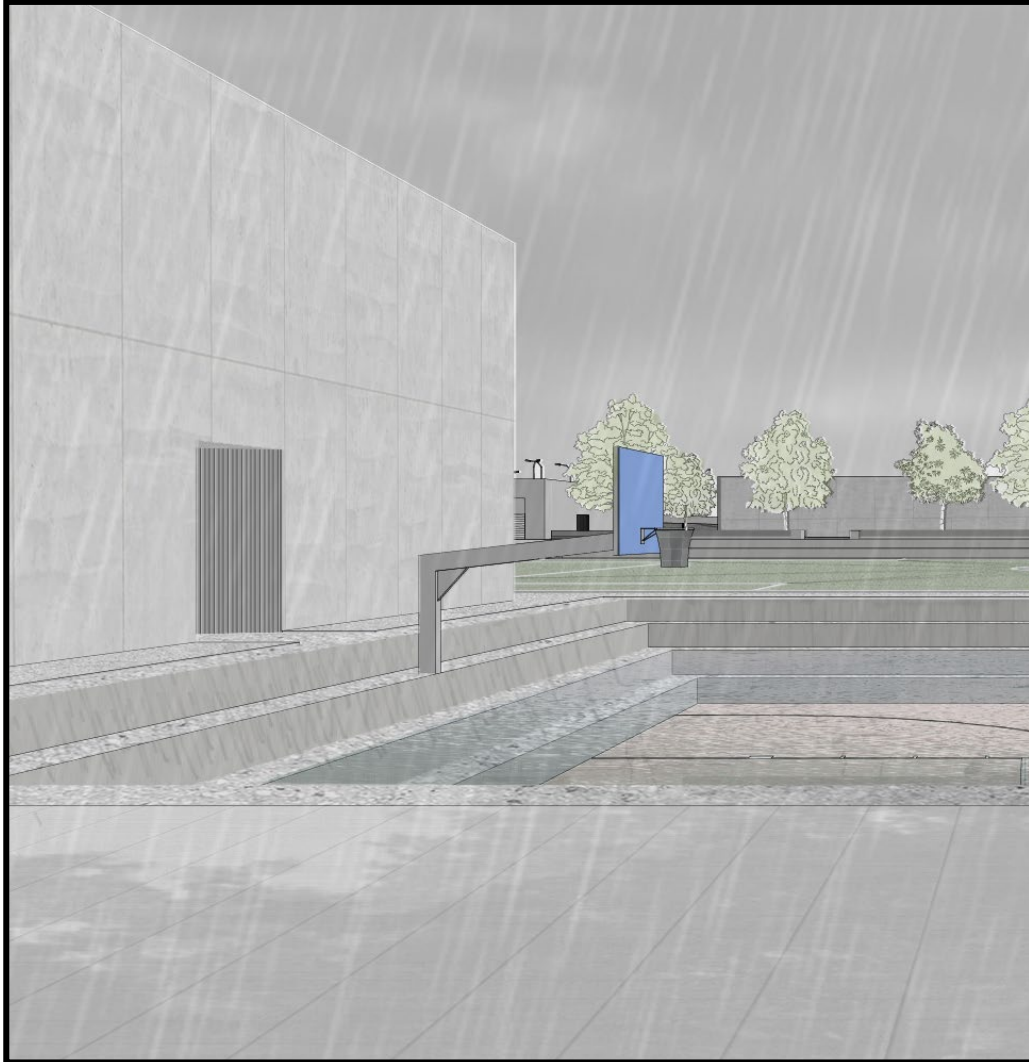
Entree gebied

Vanaf het voorplein zie je de sportende mensen op het terrein. Je hebt vanuit hier een grote inktijk in het ontwerp. Er is een grote opening in de muur waardoor je onder de bomen de tuin instapt.

Basketbalveld/Waterplein

Je ziet het verdiepte basketbalveld. Je hoort sportende mensen, het ritmische geluid van de basketbal op het asfalt. Tijdens een hevige regenbui transformeert het basketbalveld tot waterplein, je hoort de regen het water raken en ziet zware druppels kringen in het water maken.

Impluvium

Als je het impluvium binnengaat zie je dat er regenwater wordt opgevangen. Binnen is het stiller, het geluid van de kinderen op de sportvelden verdwijnt iets naar de achtergrond. In het water zie je de reflectie van de stad, het licht van buiten reflecteert via het water op de wanden.

Tribune

Vanuit het impluvium is de tribune al zichtbaar. Vanaf de tribune kan je het sporten aanschouwen, een plekje alleen opzoeken of blijven hangen met een grotere groep.

Overgang ontspanning > luwte

De tribune vormt de grens tussen ontspanning en luwte. De trap van de tribune leidt naar de eerste luwte-plek.

Beukelsdijk

Via de Beukelsdijk loop je langs een muur die je brengt naar een opening in de muur. Het verkeer raast voorbij en er zijn veel visuele prikkelingen.

Entree

Je stapt het entreegebouw binnen. Het is meteen duidelijk dat je een ander soort plek bent binnengegaan, je stapt uit de drukte en chaos van de stad een ruimte binnen zonder prikkelingen. Het licht valt langs de muren naar binnen, het dak lijkt te zweven. Je hoort het verkeer achter je doorrazen maar je bent al een stap verwijderd van de drukte. Van binnenin het entreegebouw heb je zicht op de verschillende richtingen om je route te vervolgen.

Gesloten tuin

De gesloten tuin is niet makkelijk te betreden. De bomen staan dicht op elkaar en de onderlaag is dicht begroeid met struiken. Het licht schijnt tussen de takken en bladeren van de bomen op de zachte ondergrond. De plek is moeilijk toegankelijk en je kunt lastig dieper de plek in. Dus je stapt terug het entreegebouw in om je route te vervolgen.

Tussen stad en tuin

De porositeit van de muur is steeds anders. Aan de kant van de Beukelsdijk zijn er smalle openingen, je ziet nog net iets van de stad, de rustige rondgang een groot contrast met de drukke stoep aan de andere zijde van de muur. De muur gaat hier omhoog, het zicht op de stad beperkt. Je gaat zitten op een lange bank onder de bomen, het felle zonlicht wordt gefilterd, je hoort de bladeren ritselen. Verderop is de muur poreuzer, er zijn grote openingen richting de wijk, je ziet meer van de omgeving en het Marnix Gymnasium gekaderd in een van de openingen.

Park

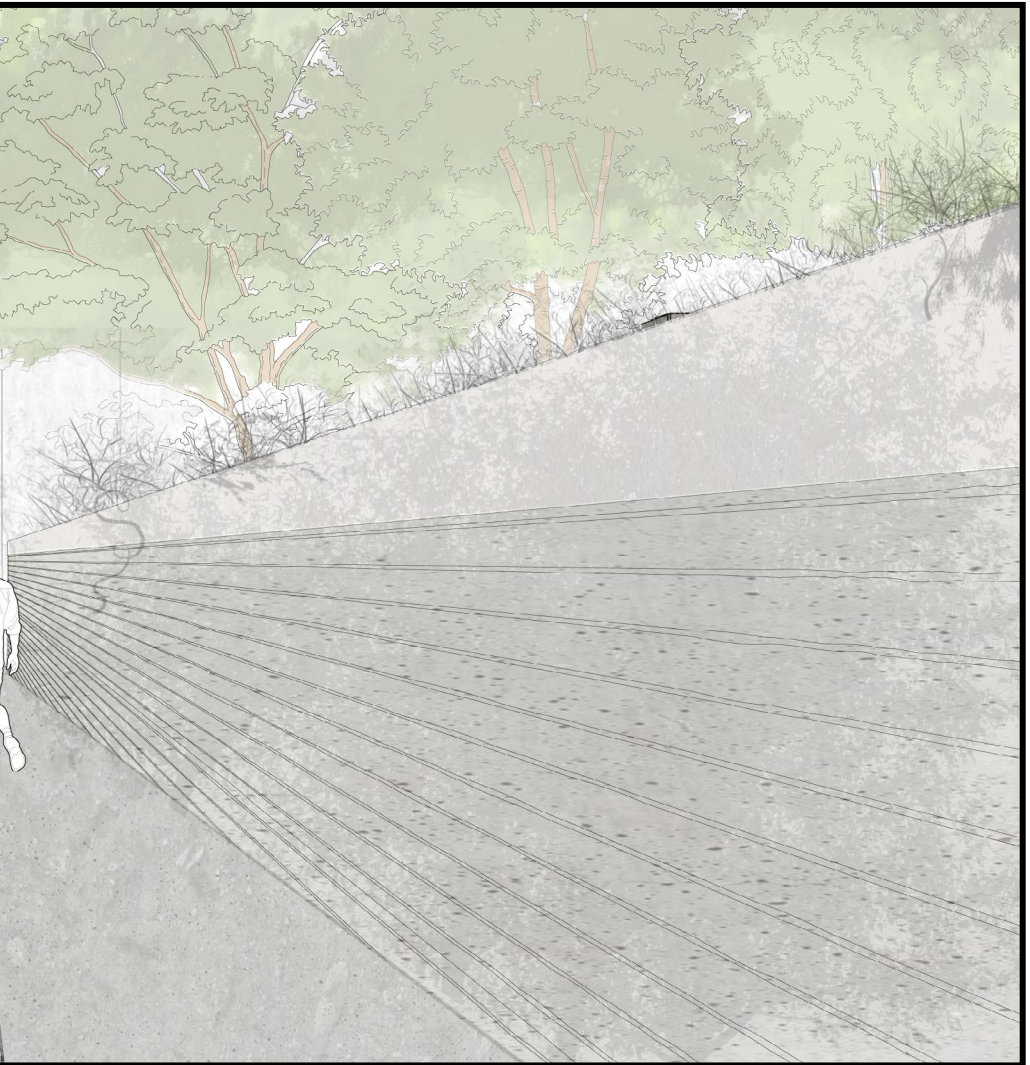
Je betreedt het park tussen twee lage muren van Het zanderige pad loopt van de rondloop door het park in. Op het kronkelende pad loop je tussen verschillende beplanting. Hoge planten en bosjes zorgen voor besloten plekken en je ziet nog niet goed wat er om de volgende bocht gebeurt. Door de kronkeling van het pad wordt je gedwongen te vertragen. Langs het pand zijn er verschillende plekken om je af te zonderen. Je gaat zitten en richt je op een boom. Om je heen staan allerlei planten, je waant je weg uit de stad.

Afdaling

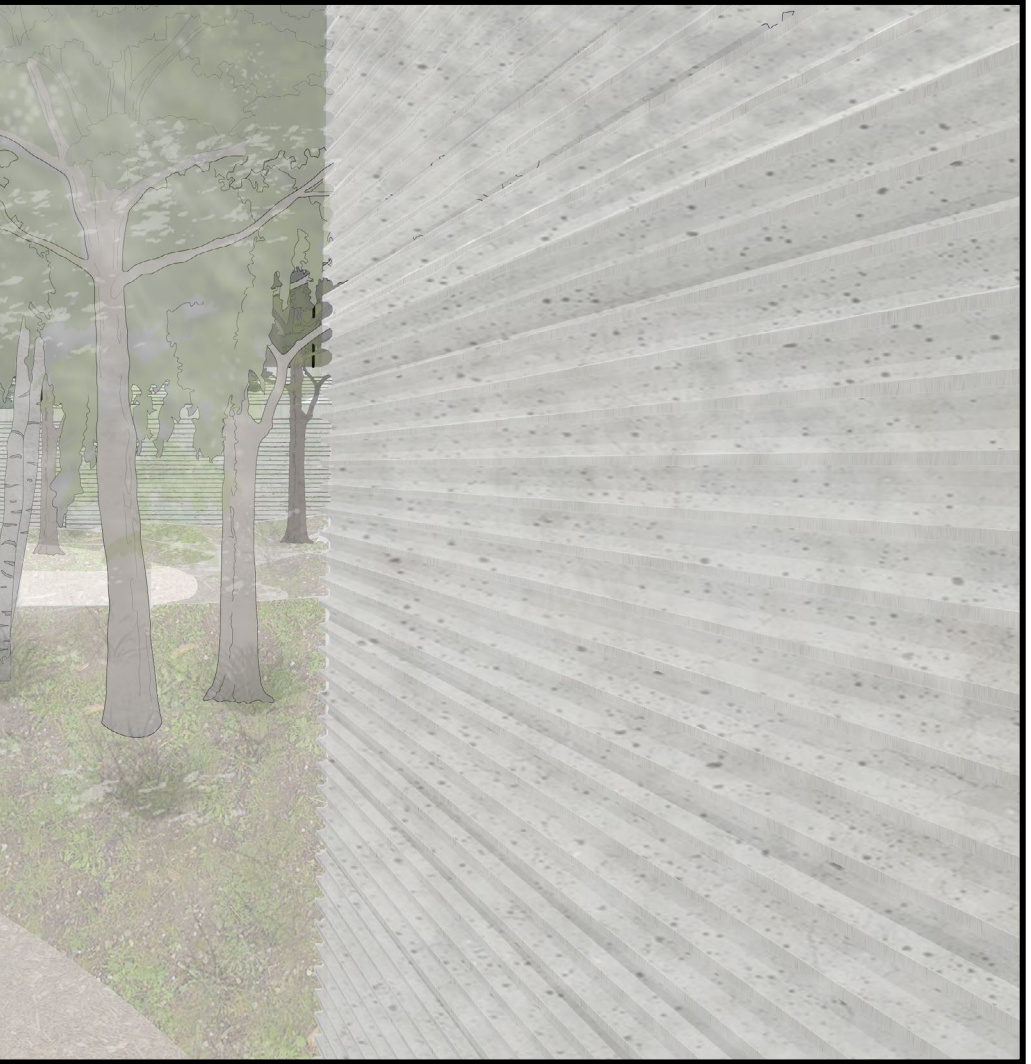
Via de rondloop ga je via de afdaling naar het bos. De stedelijke prikkelingen verdwijnen volledig uit het zicht. De afstand tot de stad wordt steeds groter. Het voelt koeler, je hoort een vogel fluiten. De beplanting hangt over de muren heen, je daalt langzaam af, je volgt het water dat in een goot naar beneden loopt.

Entree bos

Door de opening in de muur werp je een eerste blik het bos in.

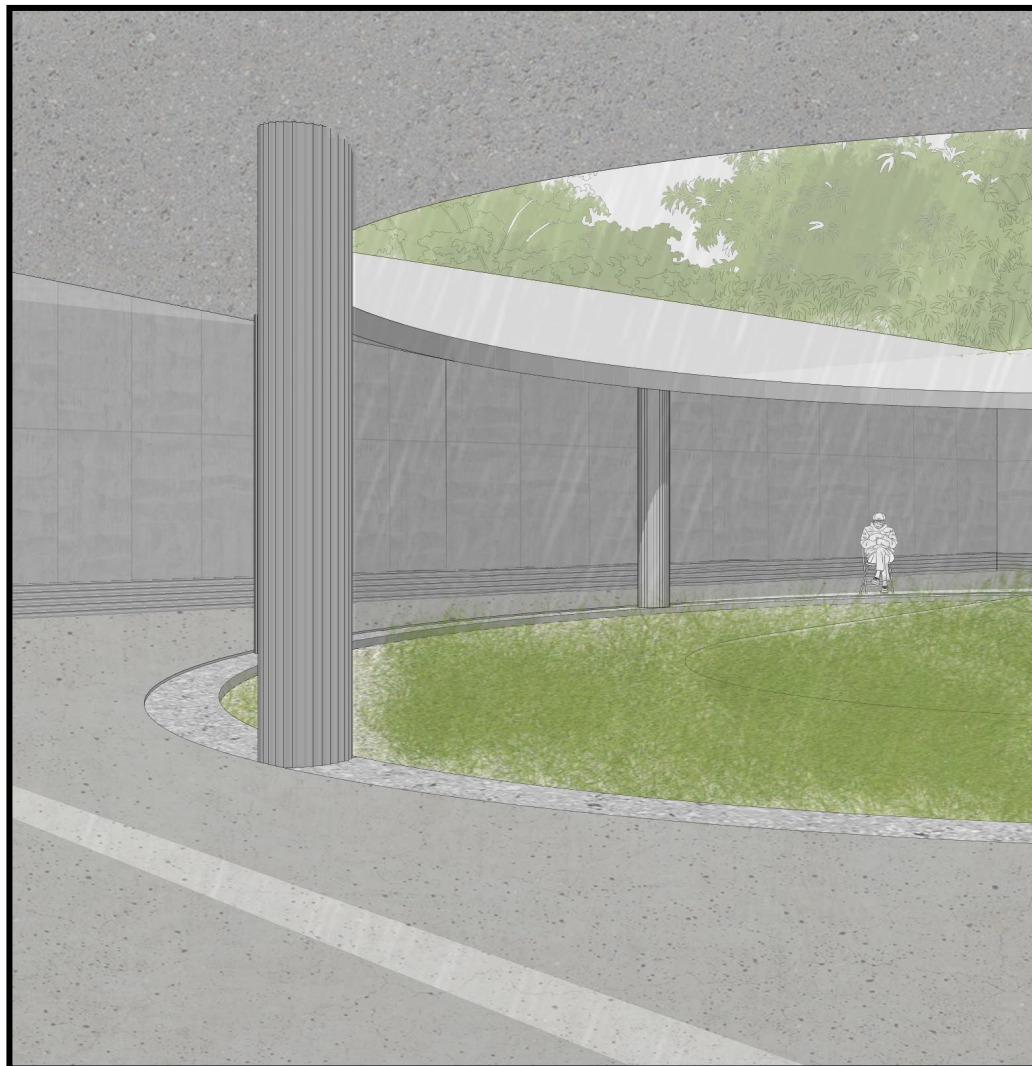
Bos

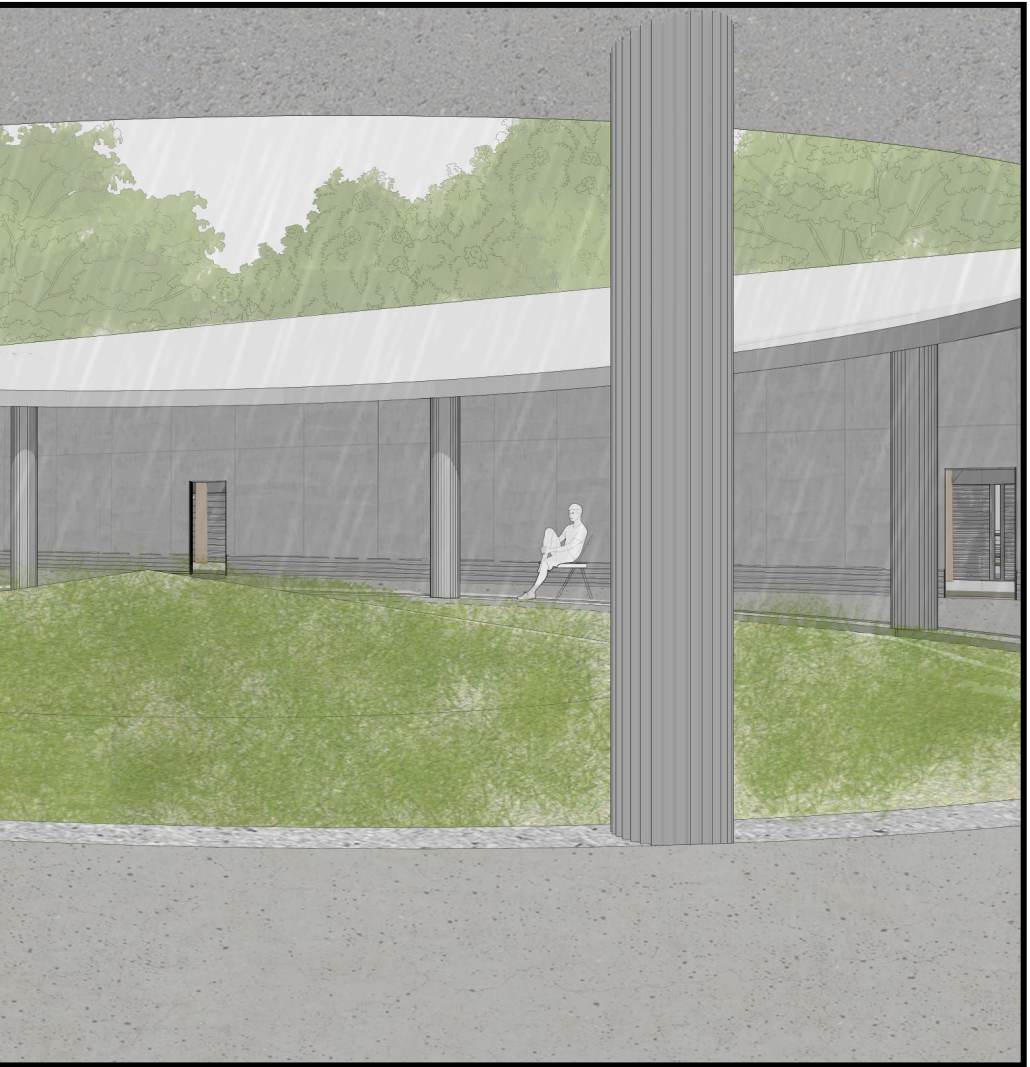
In het bos hoor je de bomen en bladeren bewegen. Je bent omringd door groen. Het bos ligt verdiept, je kan de gebouwde omgeving nauwelijks meer waarnemen. Aan alle kanten loopt het groen omhoog, je bent het gevoel voor schaal kwijt. In het midden is er een open plek, je ziet de lucht en de toppen van de bomen. De wanden verdwijnen achter mos en beplanting. Je stapt van het met takjes en grond beklede pad om tegen een stam van een boom even je gedachten te laten dwalen.

Omsloten tuin

De omsloten tuin is de architectonische tegenhanger van het bos. Langs de wanden van de rondloop komt licht binnen, het dak lijkt te zweven. Wanneer je gaat zitten op een van de stoelen kijk je naar het centrale punt, je denkt even niet meer aan de stad maar kijkt naar de heuvel en dan de lucht. Als het begint te regenen vormt het regenwater een gordijn langs de opening in het dak.

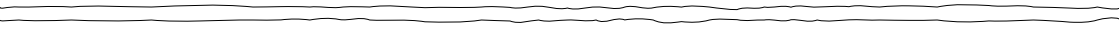

Uitwerking

Met mijn ontwerp maak ik gebruik van de bestaande elementen en speel ik in op de omgeving. Om zo plek te geven aan ontspanning en een variatie aan luwte-plekken in de stad. Waarin de gebruiker op zijn eigen manier plek kan innemen in het ontwerp.

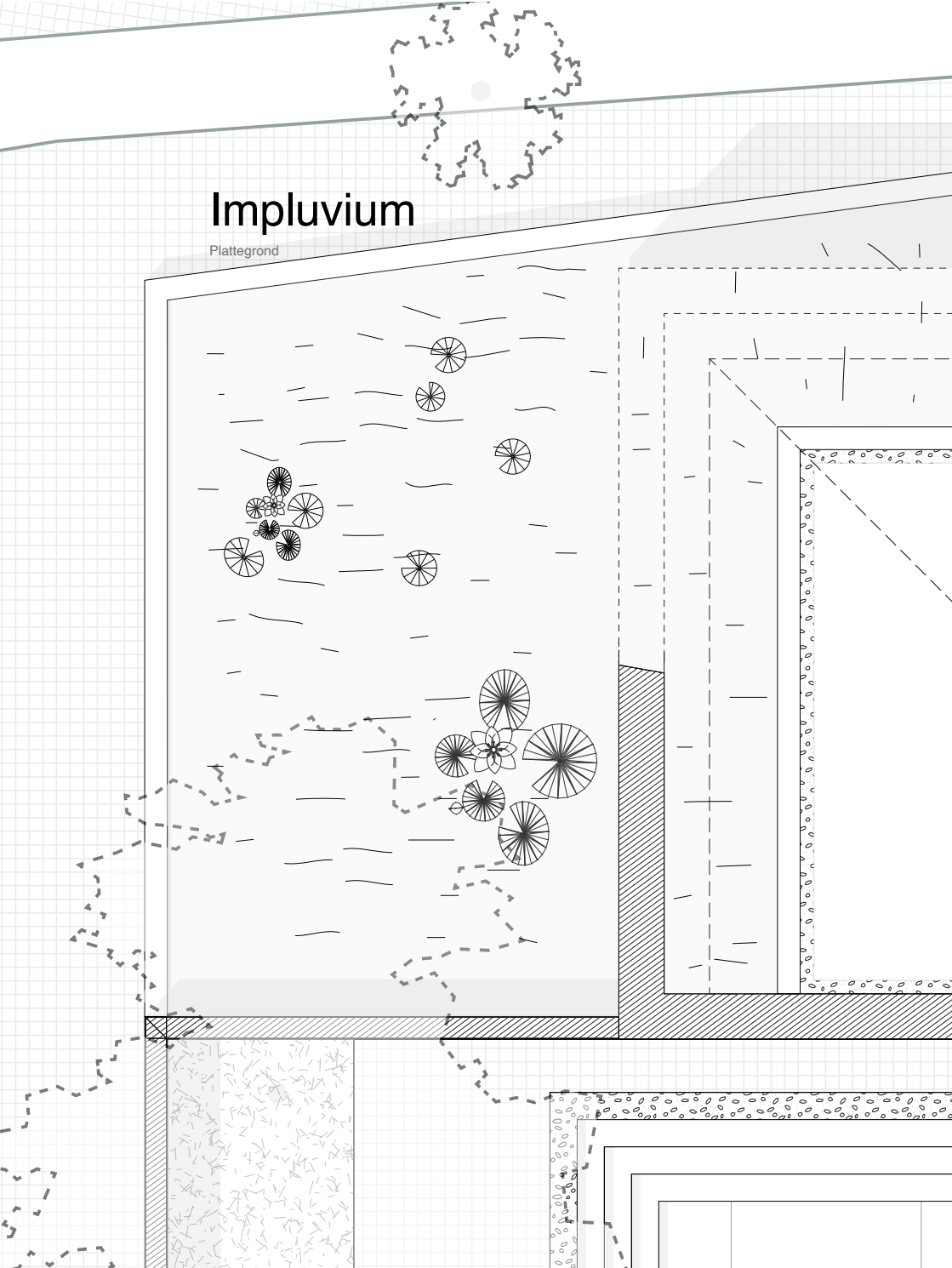
In dit hoofdstuk wordt per ruimte ingezoomd op het ontwerp. Om zo de verschillende ruimtes uit te leggen doormiddel van een plattegrond en doorsneden.

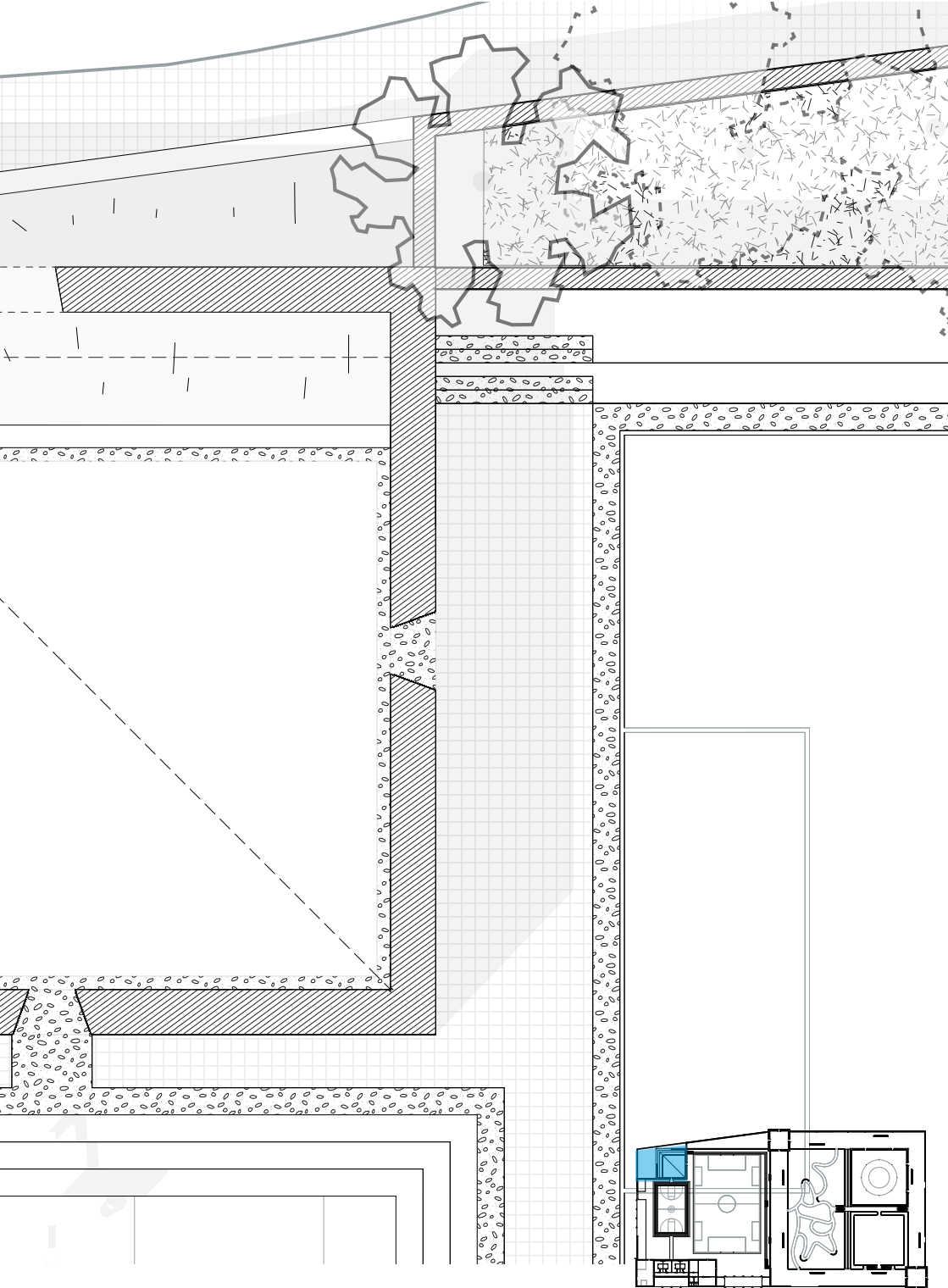
Ook hier worden eerst de ruimtes in het deel van ontspanning toegelicht en vervolgens de verschillende luwte-plekken.

Impluvium

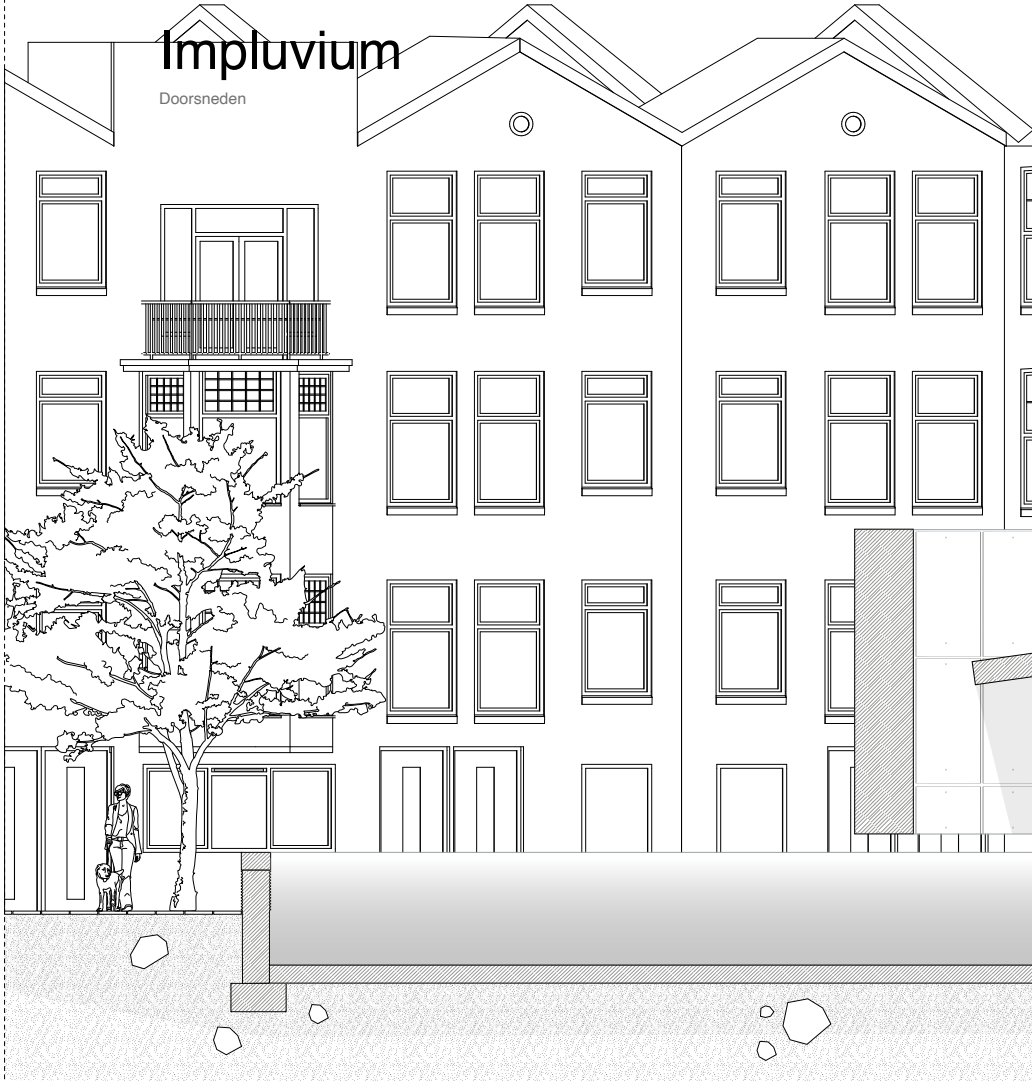
Plattegrund

Impluvium

Doorsneden

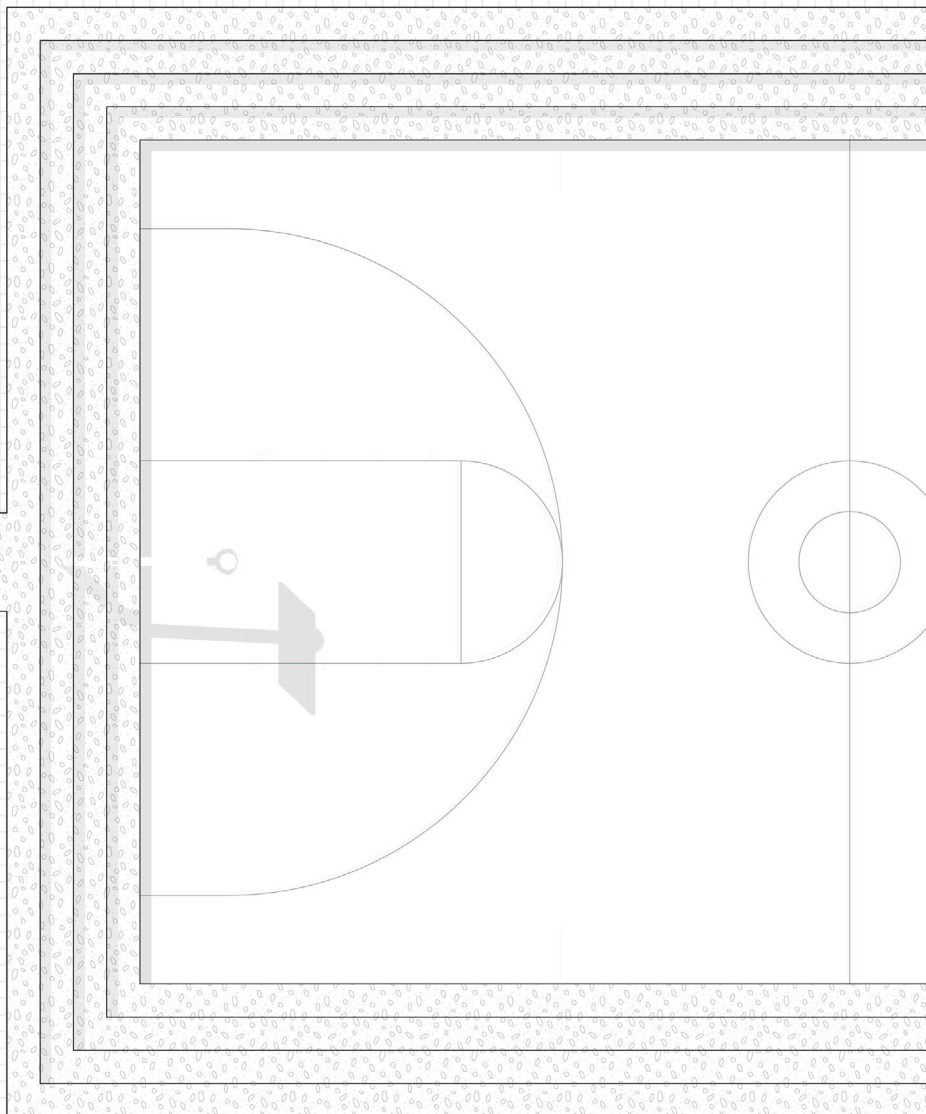
Het impluvium is de plek waar regenwater wordt opgevangen. De constructie van het dak zit ingeklemd in de meter dikke muur en laat daarmee een opening aan de stad zijde. Waar licht langs de muur binnenkomt. Het dak helt aan deze kant richting de vijver waar de regen via het dak in terecht komt. De vijver is gevuld met verschillende water planten zoals lelies en loopt van de stad door naar binnen in het impluvium.

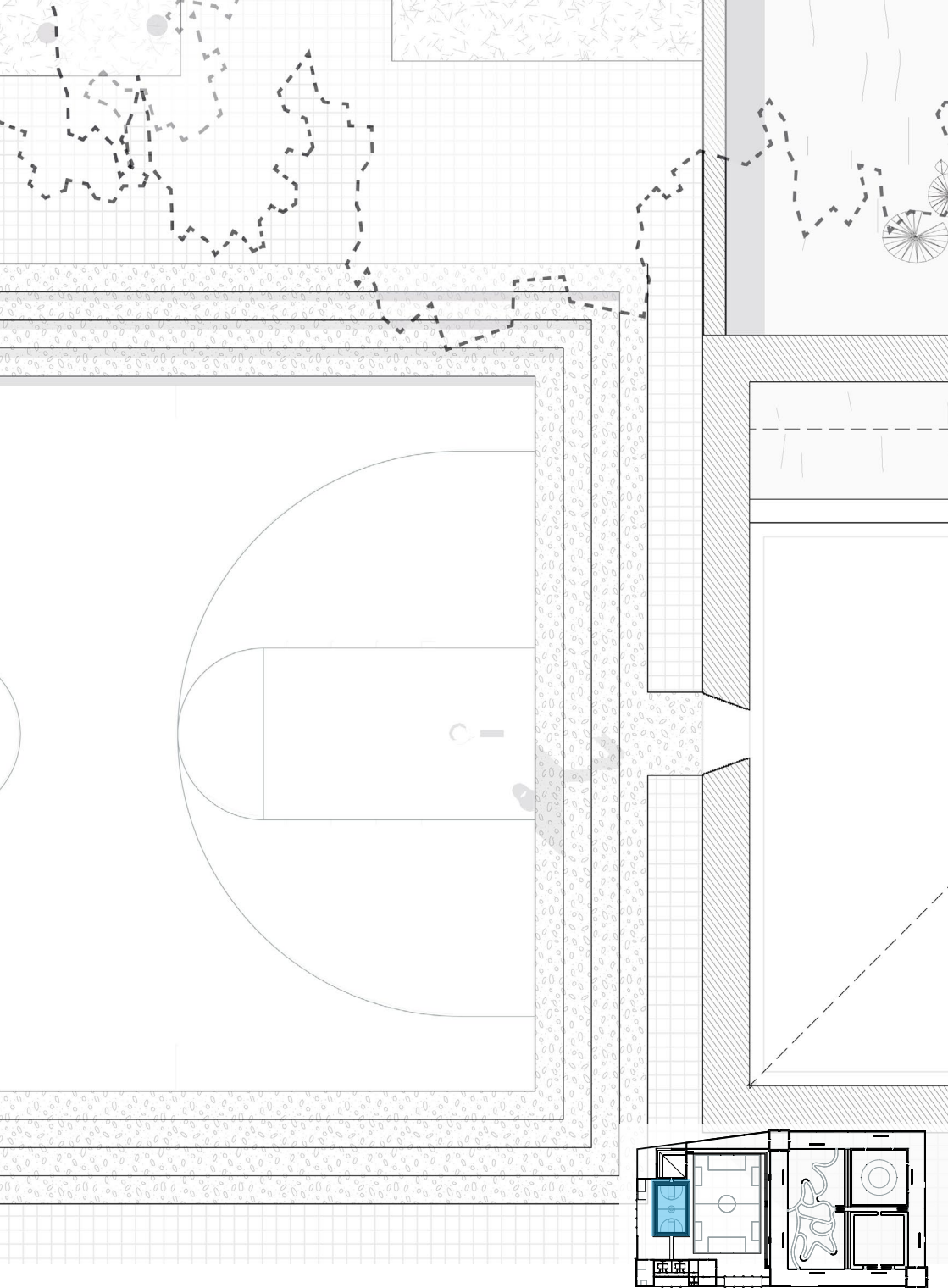

De muur zweeft hier net boven het water waardoor er in de reflectie van het water een connectie naar binnen of buiten gemaakt kan worden. Aan de binnenzijde is de muur van de vijver lager dan aan de kant van de stad. Zodat overtollig water afgevoerd kan worden richting het waterplein.

Basketbalveld - waterplein

Plattegrond

Basketbalveld - waterplein

Doorsneden

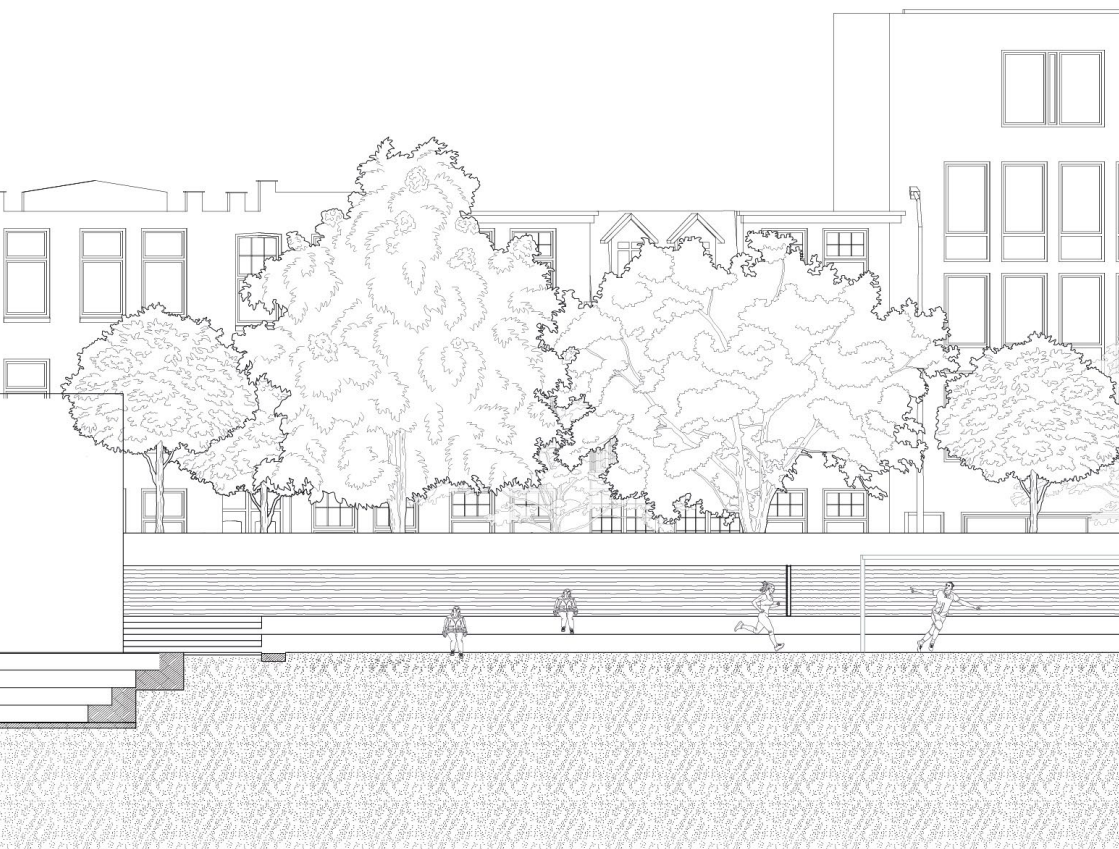

Het basketbalveld/waterplein kan tijdens droogte gebruikt worden om te sporten en tijdens hevige regenval loopt het overtollige water hierin weg. Het verdiepte veld is aan alle zijde een trap en tevens tribune.

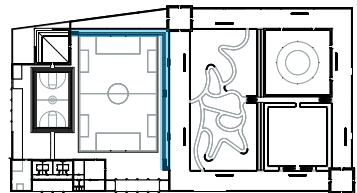

Tribune

Doorsneden

Een van de plekken waar het grond naar toe wordt verplaatst is de tribune rondom het voetbalveld. Hier kan men kijken naar de sportactiviteiten of met grotere groepen samen komen. Zoals in deze doorsneden zichtbaar is. Verder zorgt de tribune voor een harde grens tussen het deel ontspanning en luwte. Om de tribune makkelijk om te komen is er tussen de grote zitvlakken steeds twee treden geplaatst waardoor je makkelijk naar boven/beneden kunt lopen.

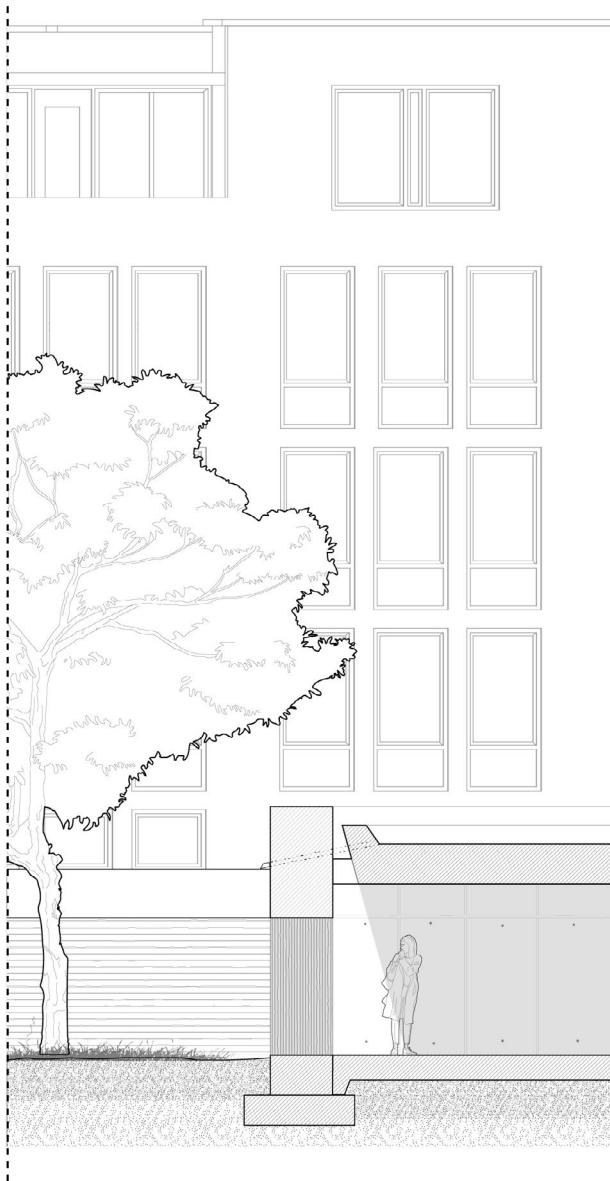

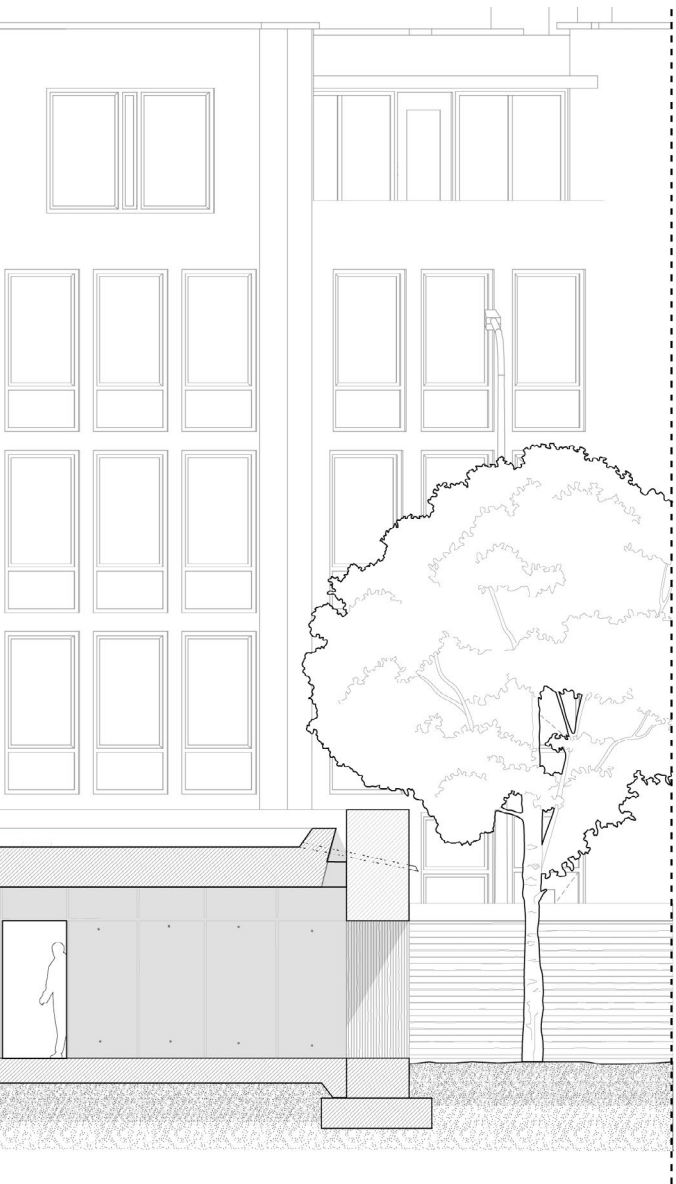
Entree

Doorsneden

Het entreegebouw aan de drukke zijde dat als decompressie ruimte dient tussen de stad en tuin heeft ingangen die gericht zijn naar het middenpunt. Vanuit dit middenpunt is er een 360 graden view met mogelijkheden een kant te kiezen om je weg te vervolgen.

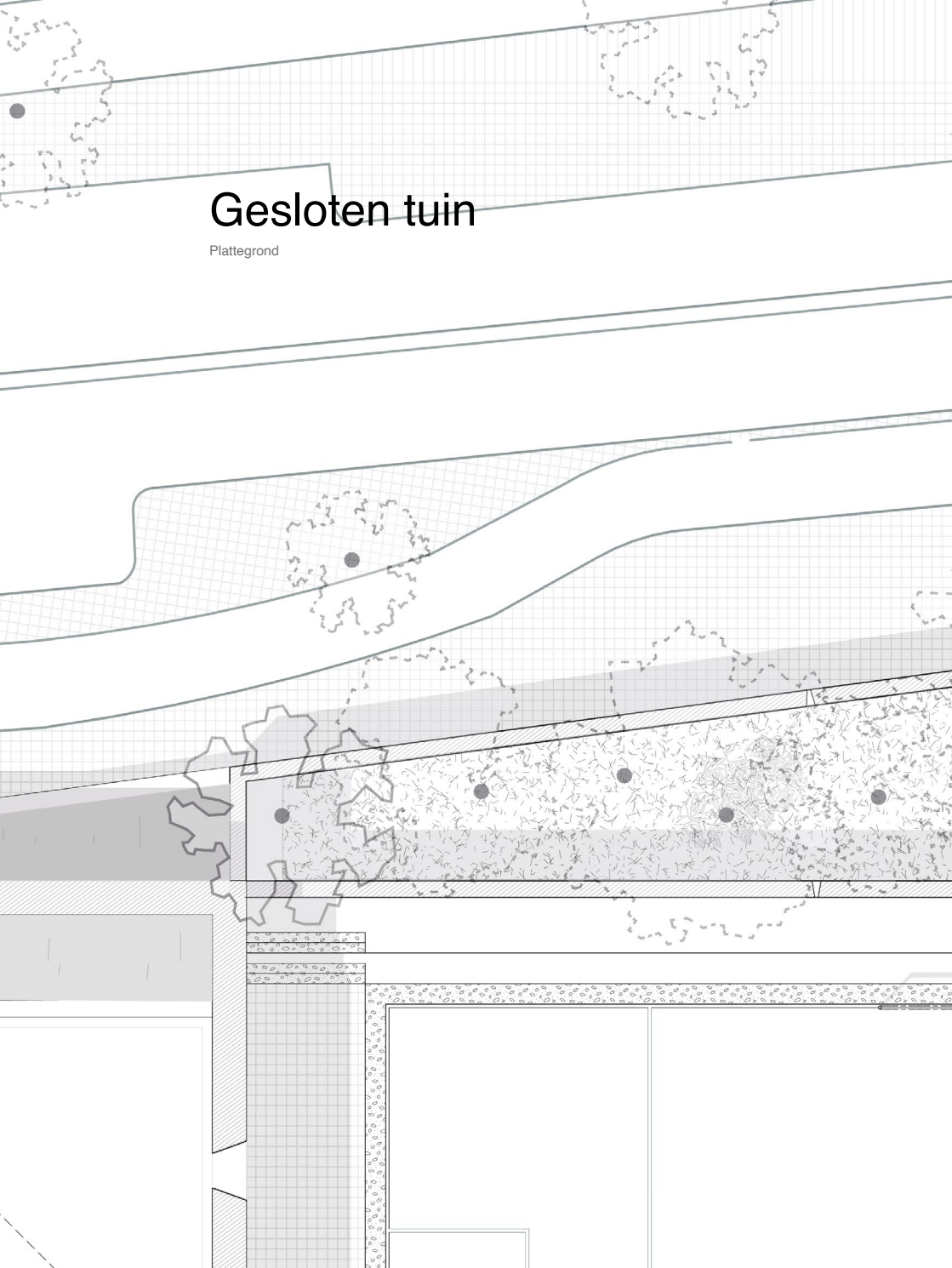
Het water van dit dak loopt direct uit op de buitenruimte via een spuwer. Ook komt er in deze ruimte licht via het dak langs de muren binnen en kun je altijd droog lopen onder de constructie van het dak. In de negge van de deuropeningen is een grove structuur alsof de opening uit het beton gehakt is.

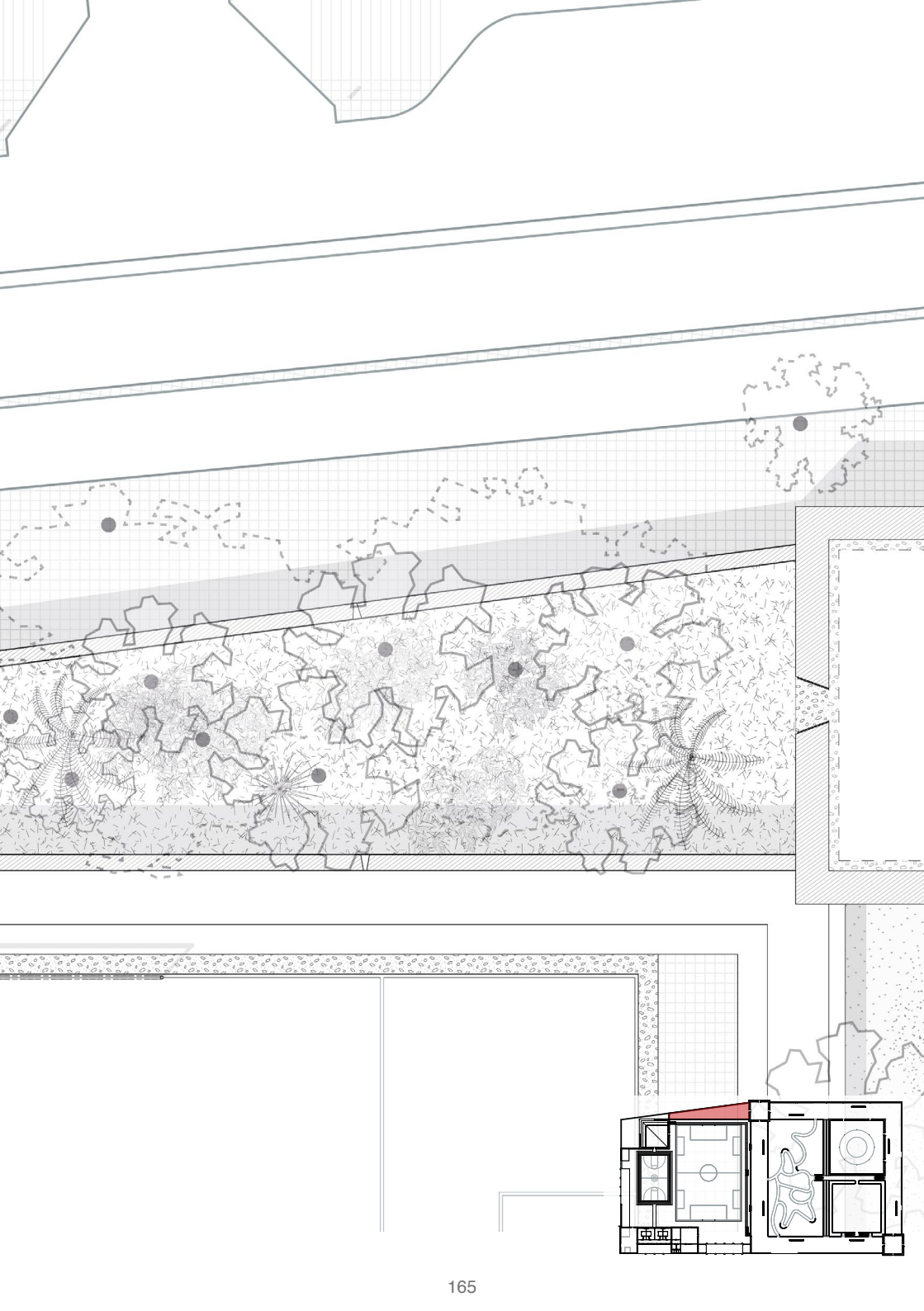

Gesloten tuin

Plattegrond

Gesloten tuin

Doorsneden

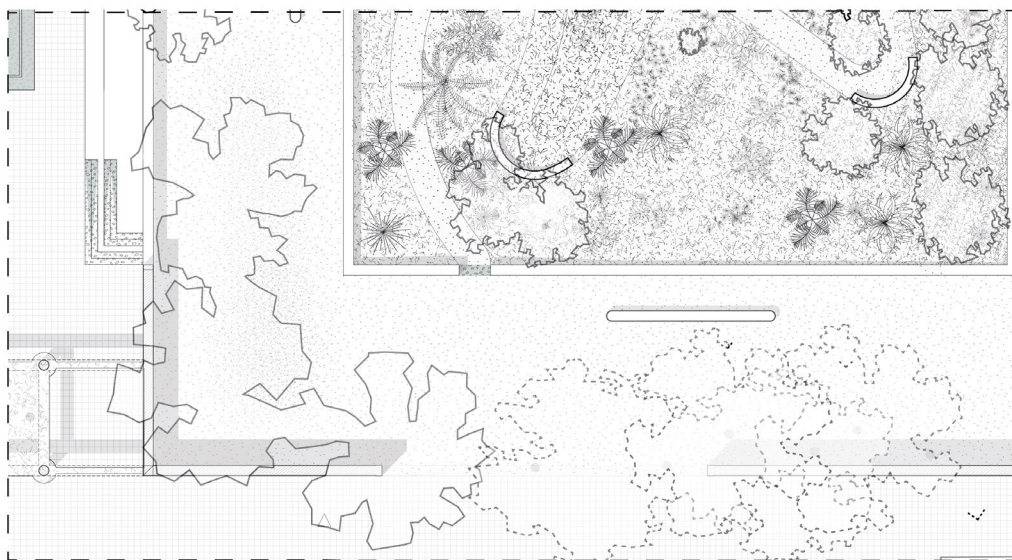
In de gesloten tuin worden bestaande bomen rondom ingekaderd door een muur en volgt de plattegrond de richting van de omgeving, waardoor er een interessante ruimte ontstaat waar de bomen voor steeds meer verdichting zorgen hoe verder je de ruimte betreedt. Dit is een plek waar de bezoeker onder de bomen een positie kan aannemen en voor een groot gedeelte is afgesloten van de stad.

De bomen samen met hoge muur begrenzen de plek en zorgen voor extra beschutting.

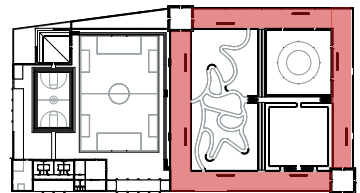
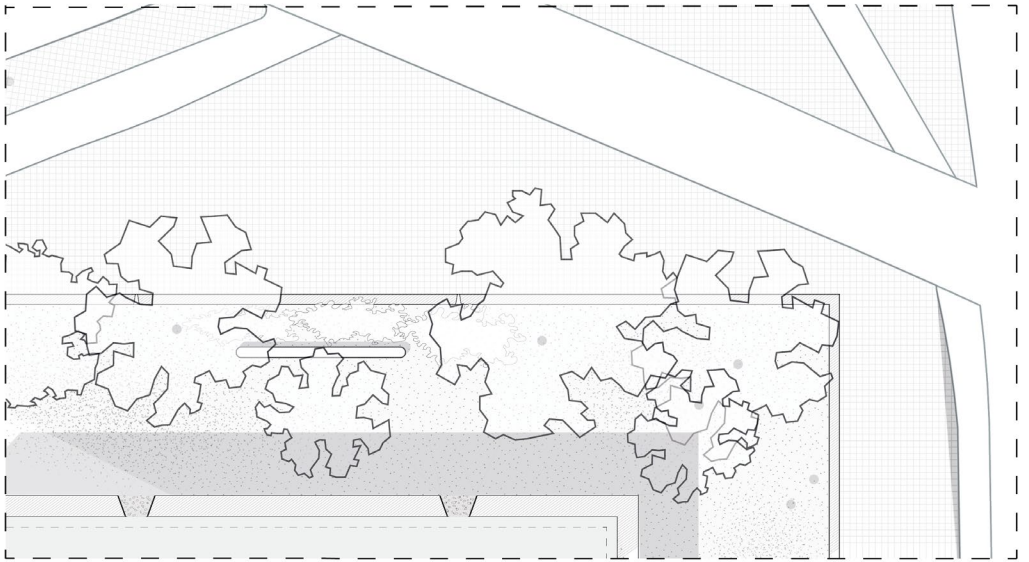

Tussen stad en tuin

Plattegrond

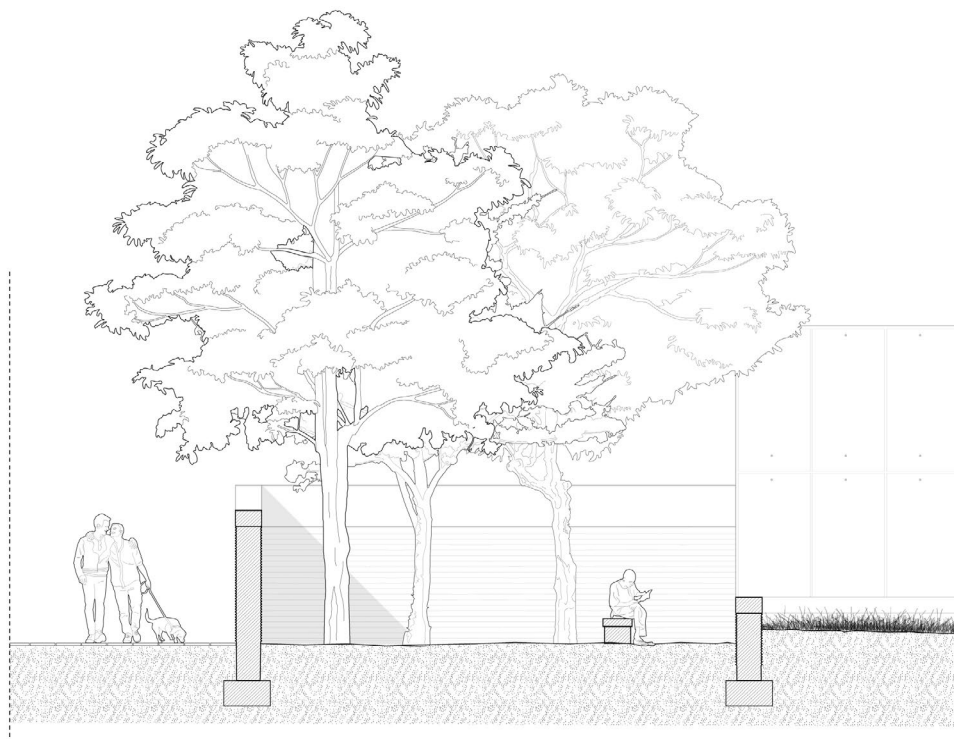

De tussen stad ruimte is een rondloop om de drie verschillende tuinen Die vanuit deze ruimte op verschillende manieren en plekken te betreden zijn. Je hebt een open zijde en gesloten zijde. Uitleg hoe het werkt.

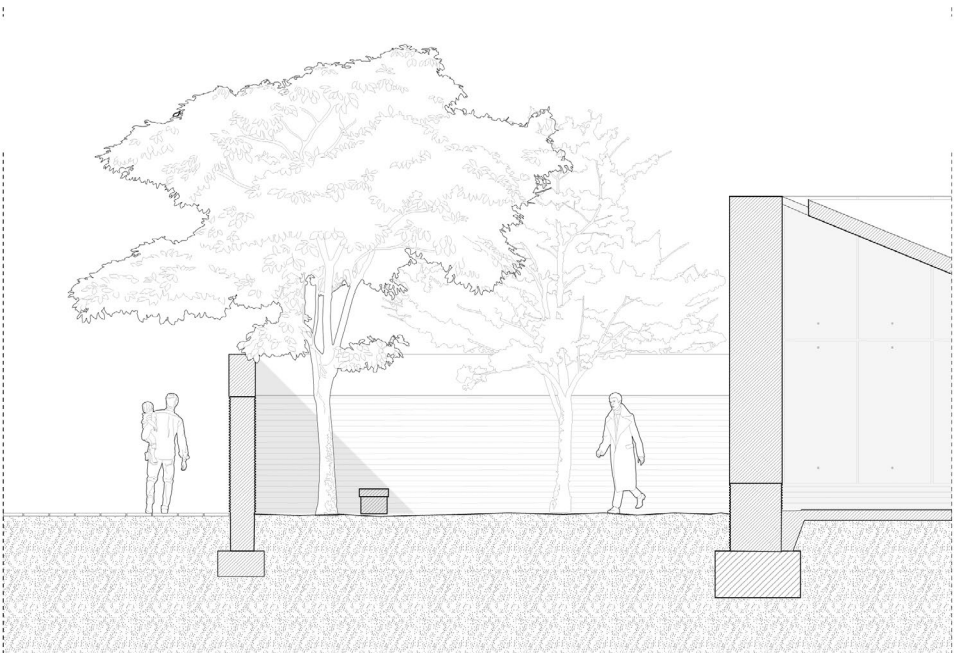

Tussen stad en tuin

Doorsneden

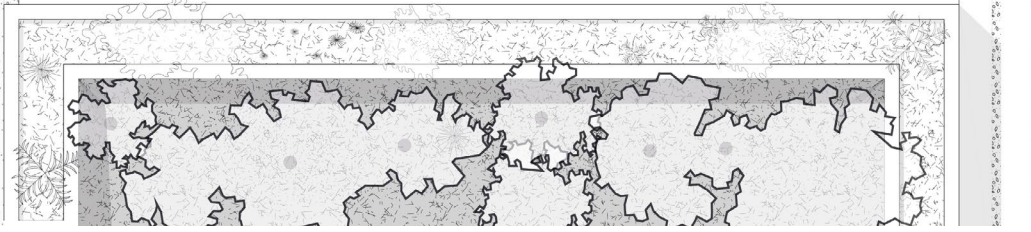
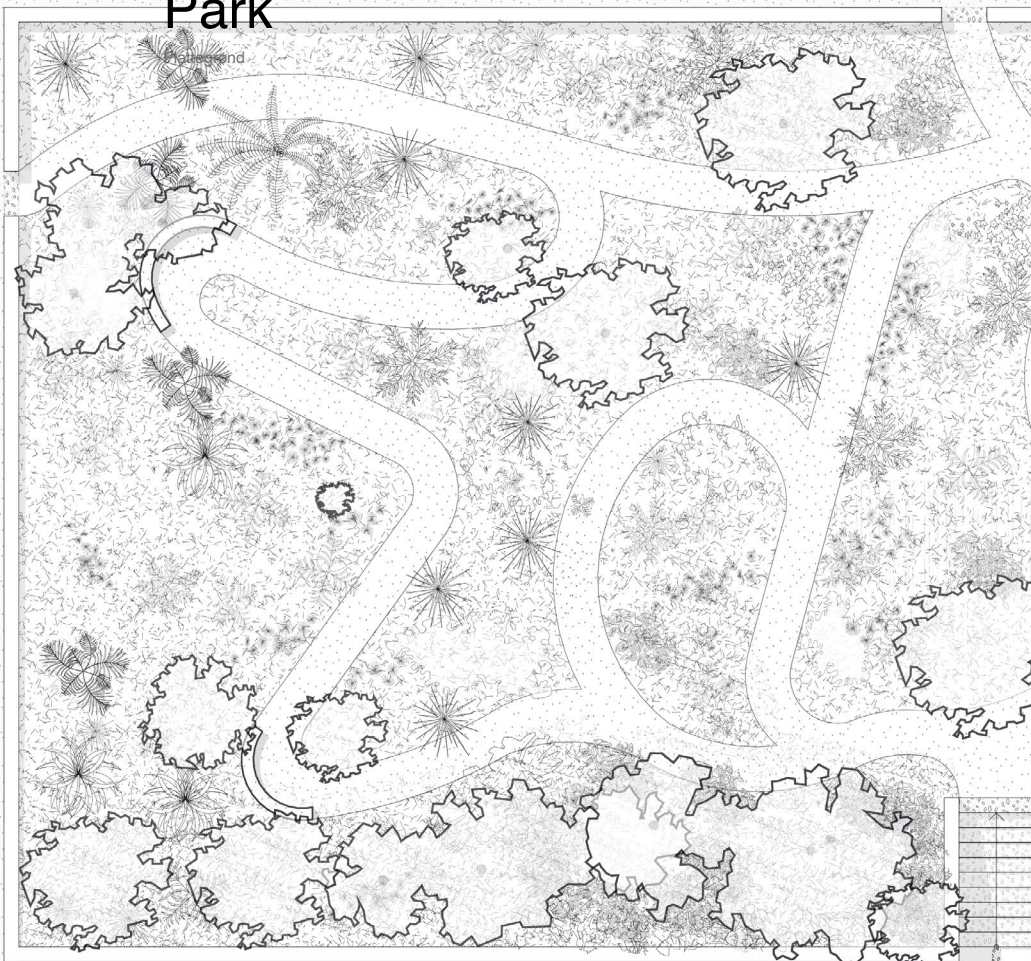

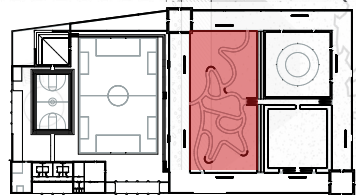
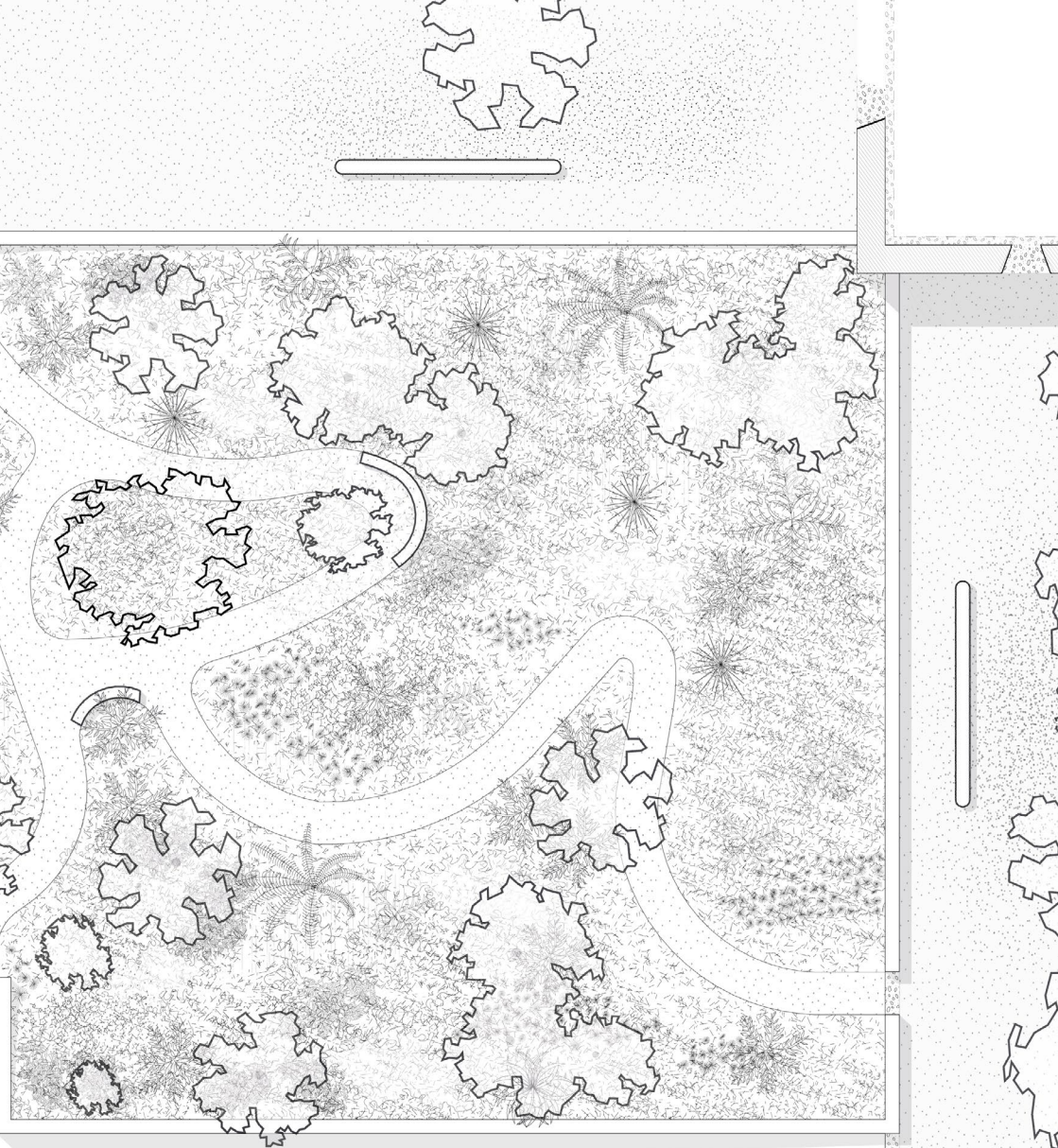
In deze ruimte zijn er verschillende plekken waar je kunt zitten en lopen. En geeft inkijken in de verschillende tuinen. Zo kijk je in het park over een laagliggende muur heen en geven de openingen in de muur van omsloten tuin een eerste blik naar binnen en kun je de bomen vanuit een andere perspectief bekijken zoals die in het bos. De muur gaat aan de drukke zijde verder omhoog om hier nog beter het gevoel van beslotenheid te ervaren.

Park

Plattgrund

Park

Doorsneden

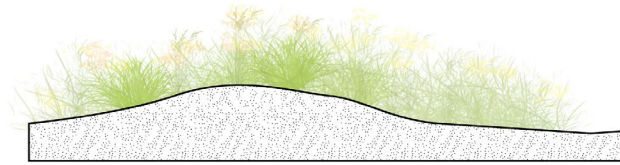
Het park is vanuit alle kanten bereikbaar. En heeft een route langs de verschillende natuurlijke verschijnselen. Langs deze route zijn er verschillende plekken van beschutting om je af te zonderen van het geheel. Hier zijn mogelijkheden om te zitten.

Ook hier is de grond van het bos en basketbalveld terug te vinden. Dit om hoogte verschillen in het park te maken voor de verschillende soorten planten en om zichtlijnen te maken in de tuin.

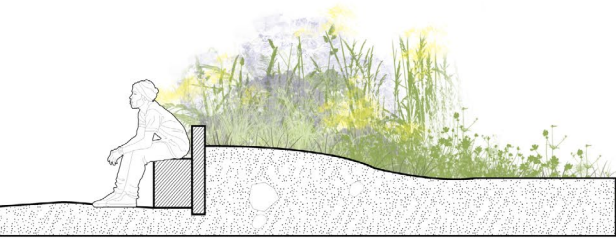
Park

Doorsneden gebruik

Zo als te zien is in deze doorsneden wordt ook hier de grond ingezet voor verschillende soorten plekken in het park. Waar soms de beplanting van je wegloopt, je soms juist omringt bent door beplanting en je een plek van beschutting biedt en ander keren je een heuvel hebt waardoor je over de tuin heen kunt kijken of onder een boom kunt liggen/zitten.

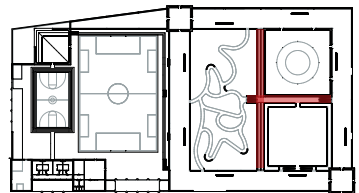

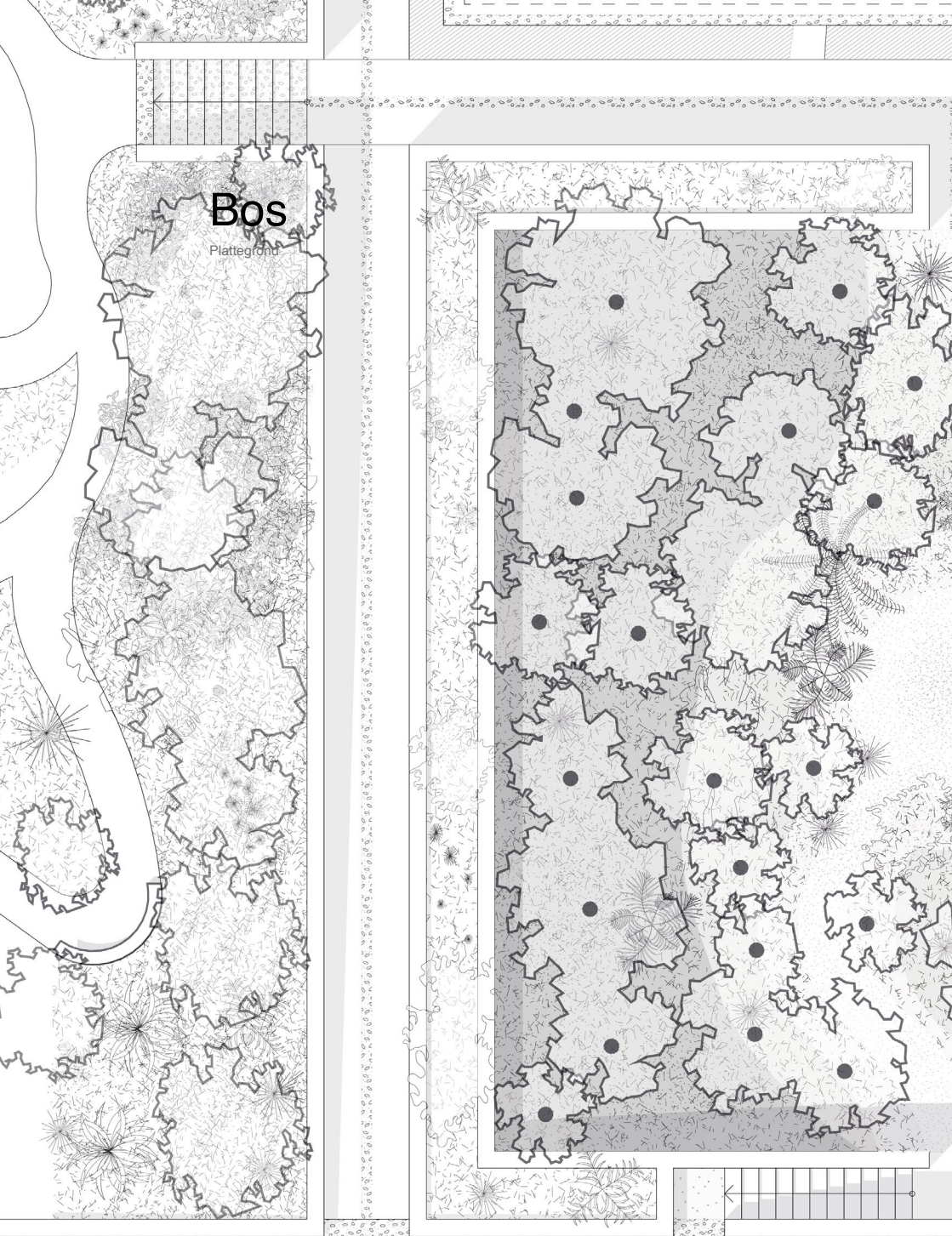
Afdaling

Doorsneden

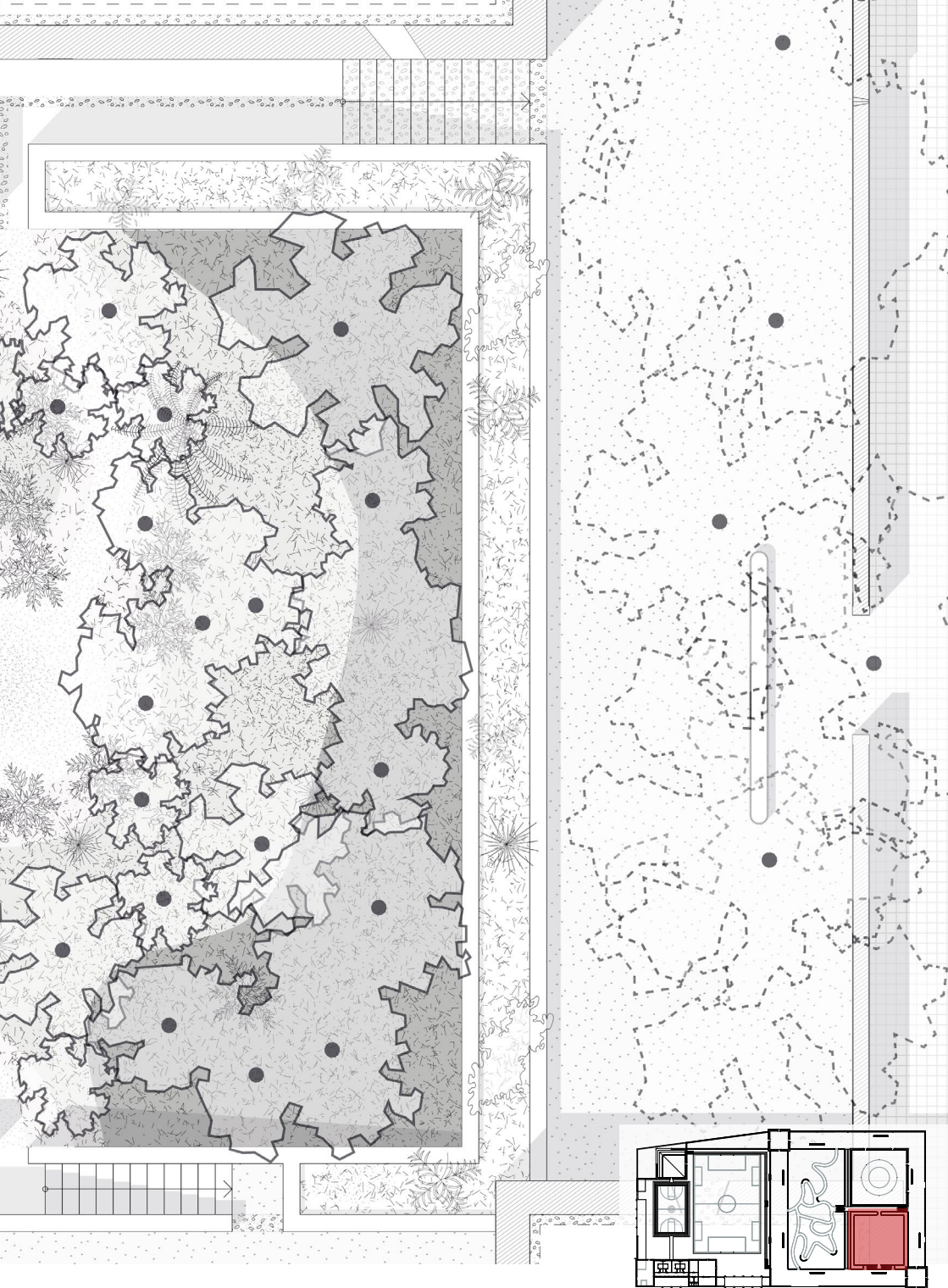
De afdaling ligt tussen de 3 tuinen en vanuit hier kun je het bos betreden. Waar je vanuit noord en zuid via een helling naar beneden of boven loopt is dit aan de oost en west zijde via een trap.

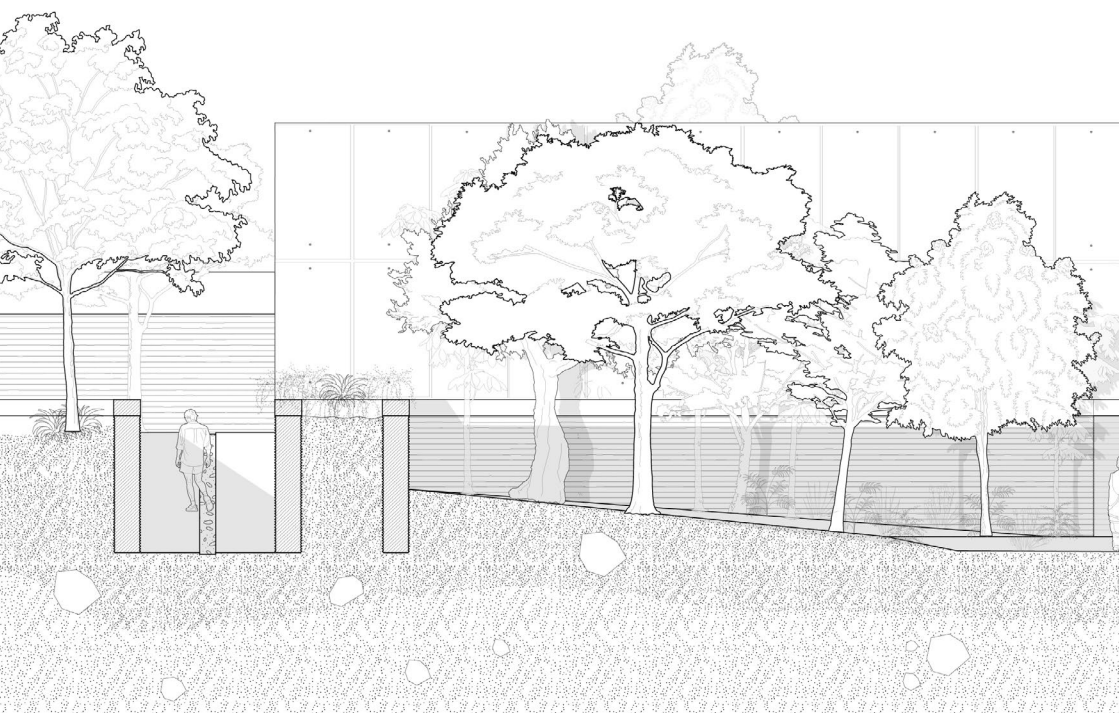
Bos

Plattegrond

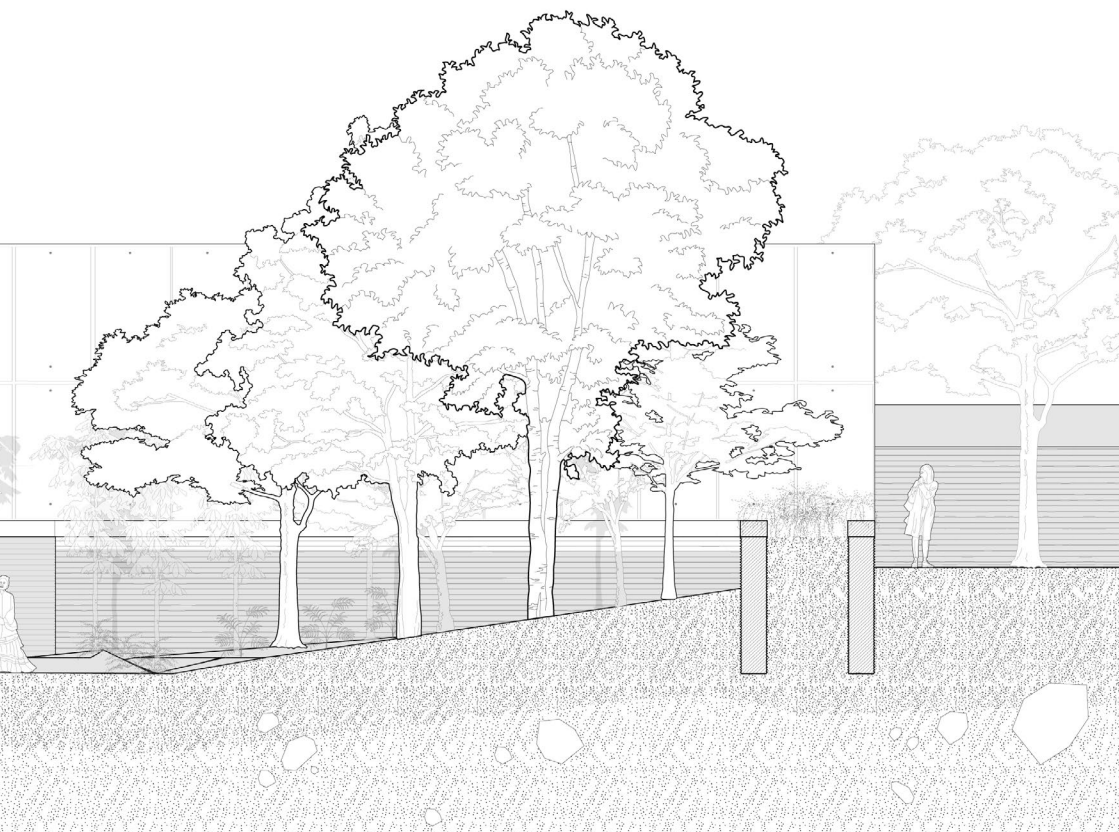

Bos

Doorsneden

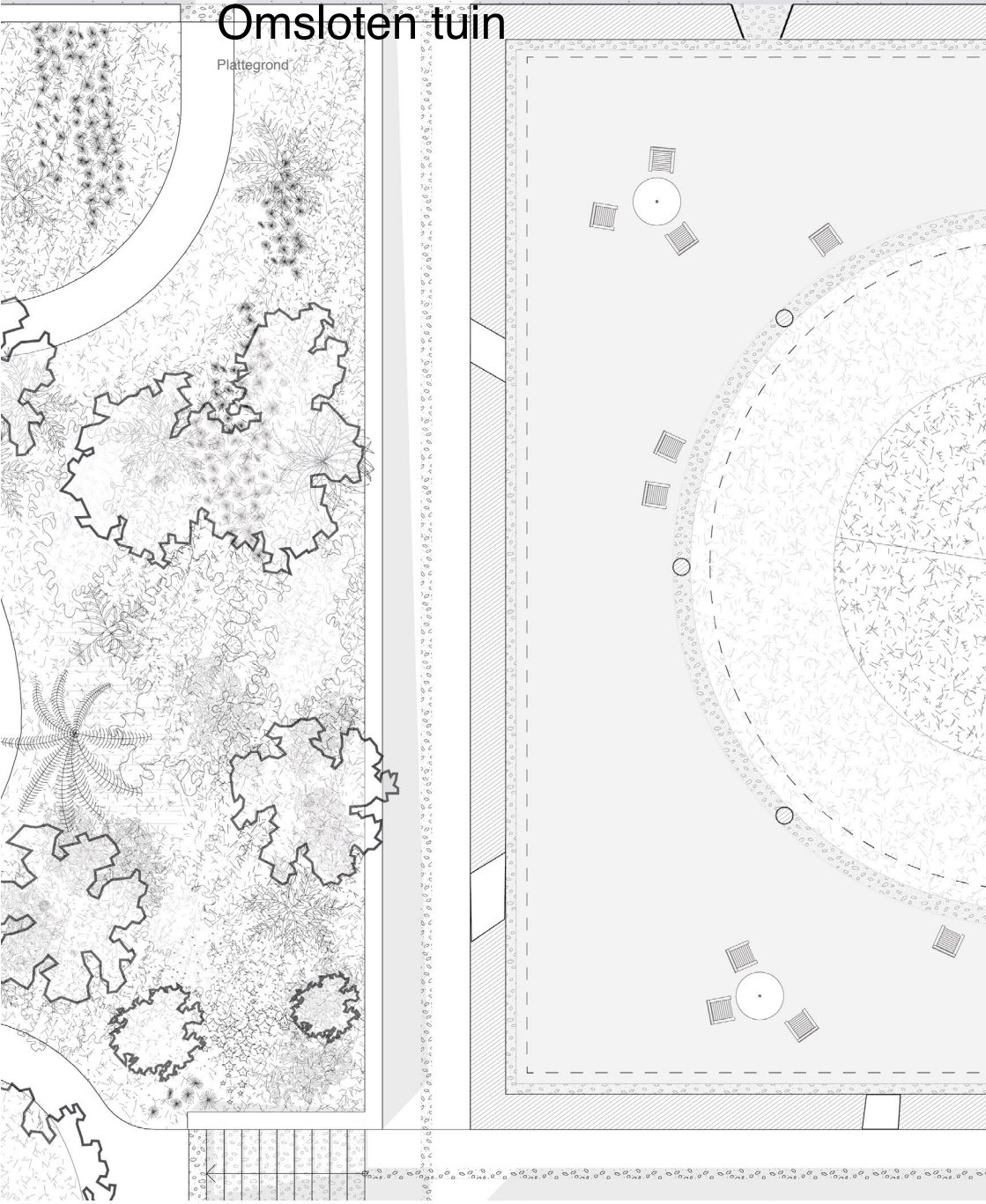
Het bos is ingegraven waar je tussen de bomen loopt. Het pad brengt je naar het middenpunt van de ruimte waar de bomen als een trechter van je weg lopen en je de toppen van de bomen van de omgeving je het gevoel geven dat je in groter gesloten ruimte bent. Er is is geen connecties met de stad, alleen is er op de achtergrond nog de stad licht te horen. De geluiden van de wind door de takken van de bomen, de temperatuur die afneemt onder de bomen en de geluiden van de vogels zijn meer aanwezig. Dit is een plek waar je het minst een connectie kan maken met de stad. De bomen van de omgeving dragen hier aan bij. Zodat er echt een visuele afstand tot de stad genomen kan worden.

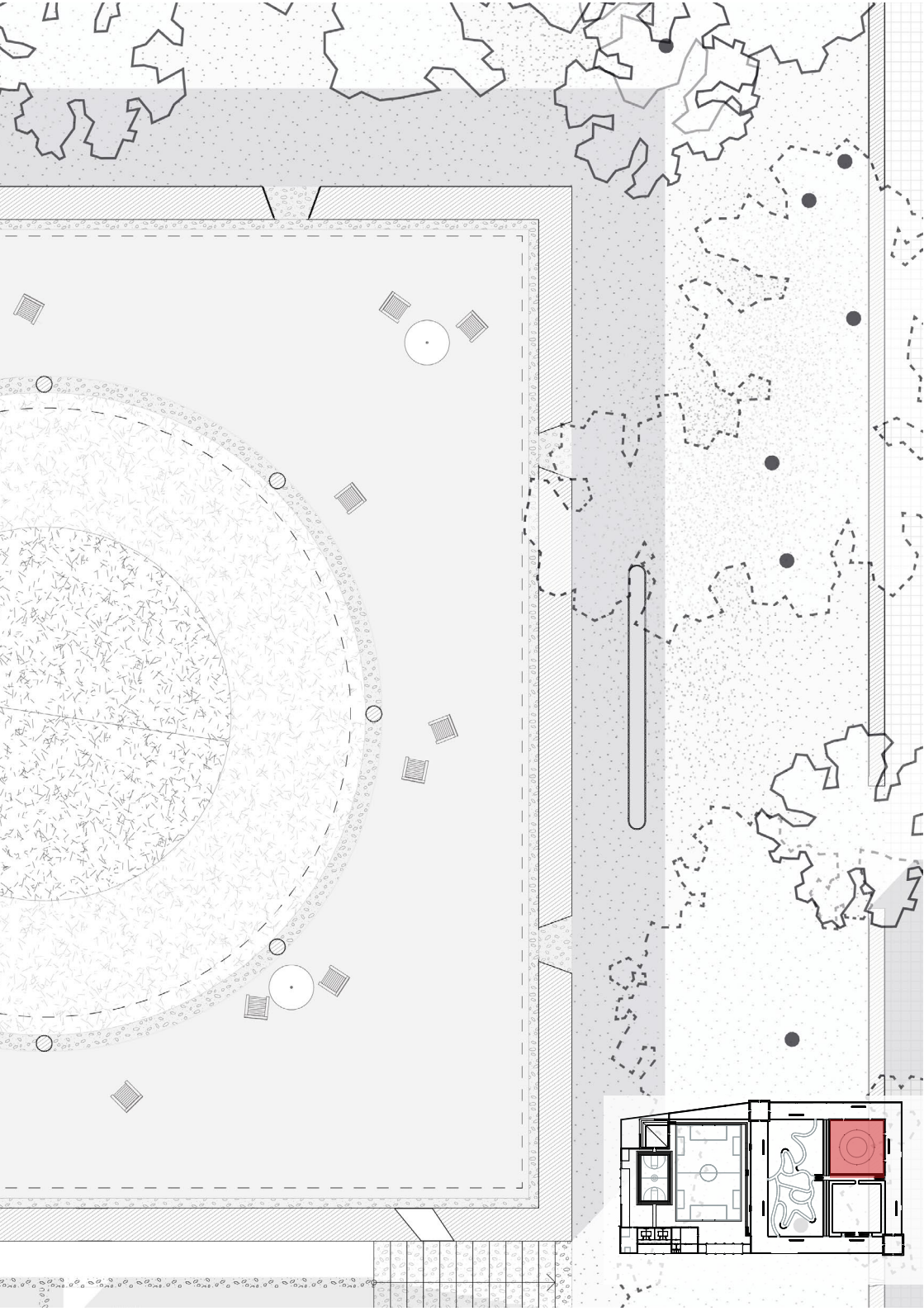

In de randen van het bos is een plantenbak gemaakt waaroverheen de planten groeien in de afdaling en het bos. Wanden raken bedekt met mos en je waant je in een groene oase. Vanuit verschillende plekken zijn de bomen anders te bekijken en het is dan ook aan de bezoeker hoe hij dit wilt doen.

Omsloten tuin

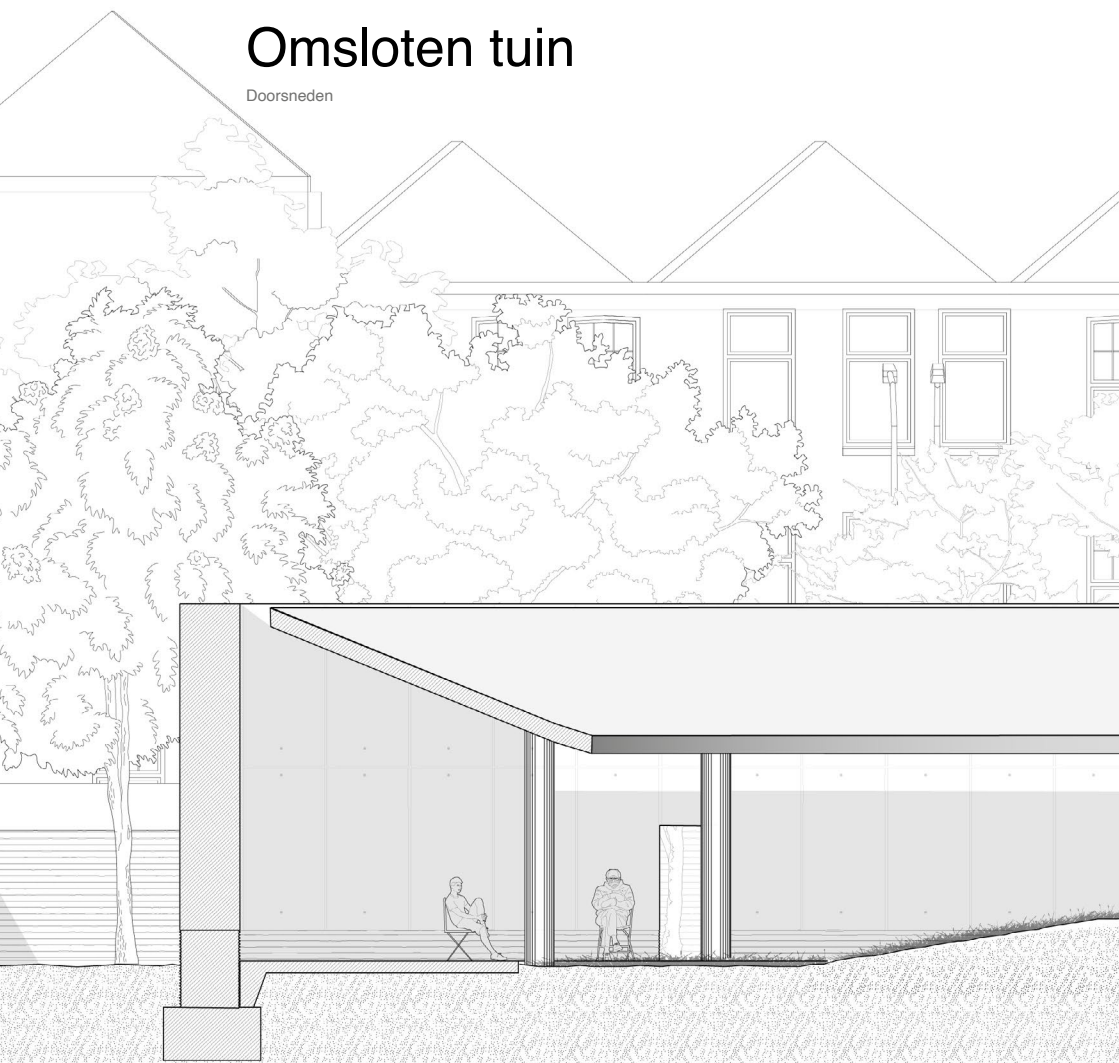
Plattegrond

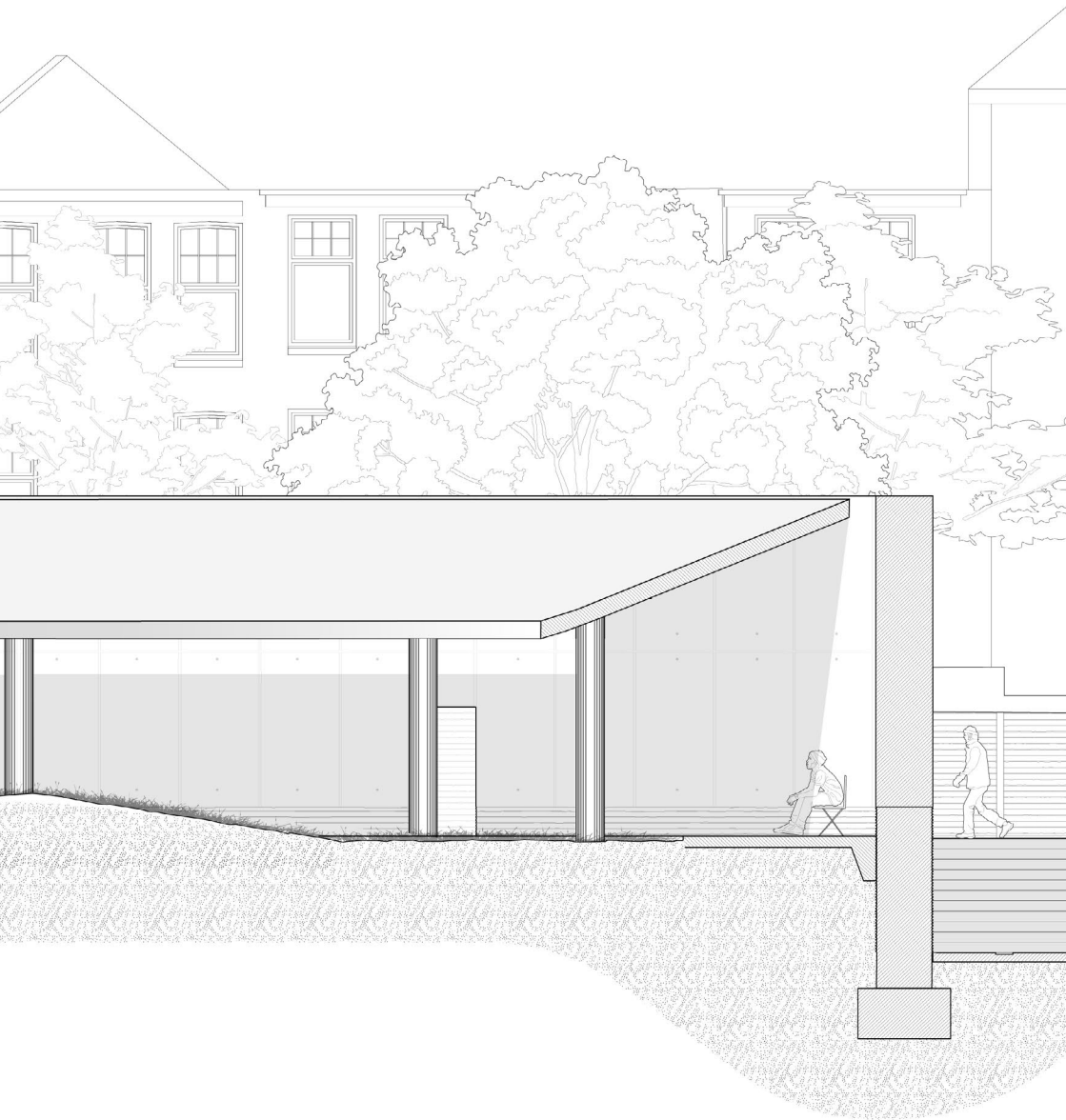
Omsloten tuin

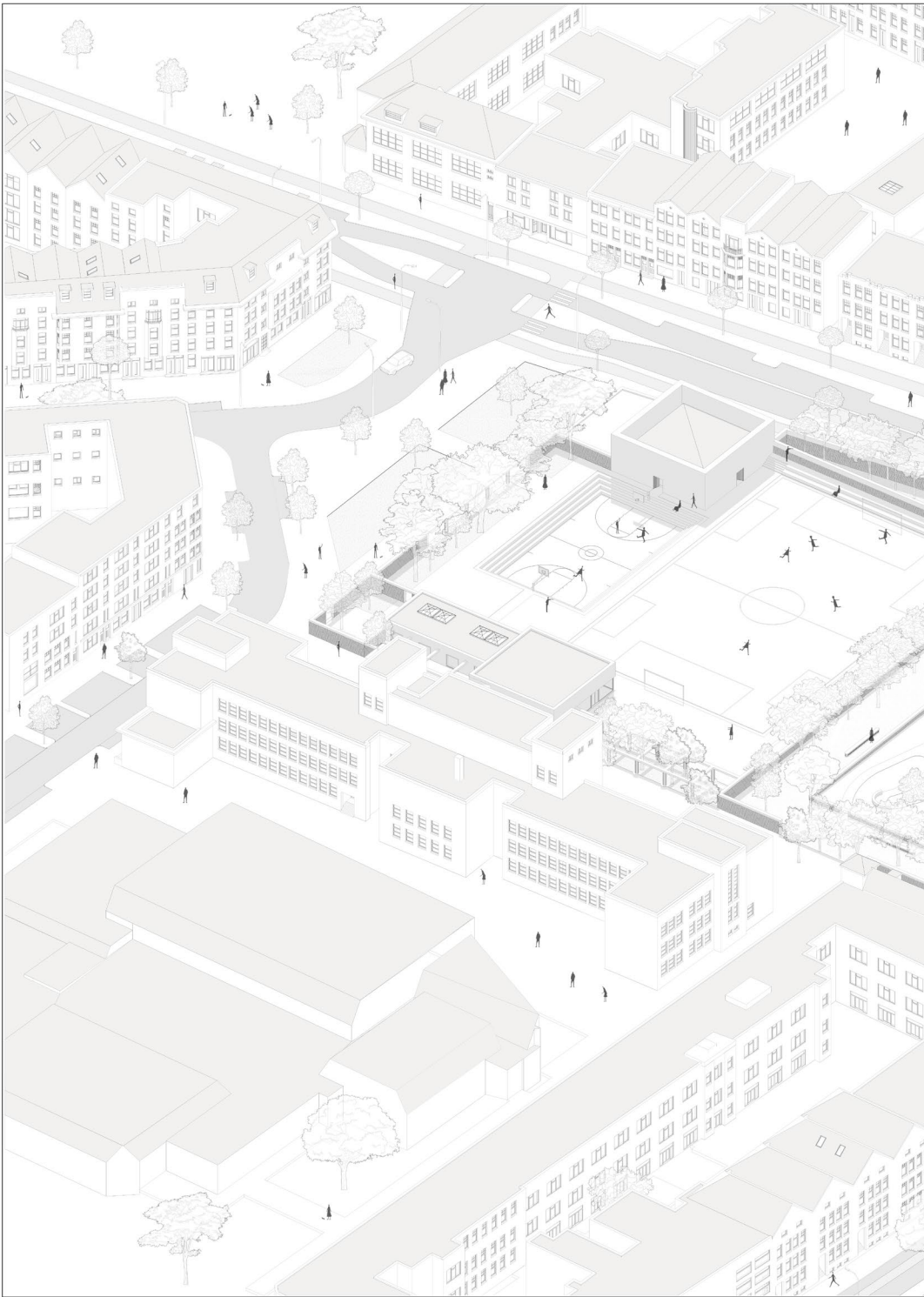
Doorsneden

De kloostertuin heeft 4 ingangen die vanuit de tussen ruimte te gebruiken zijn. De rondloop wordt bepaald door de ronde opening in het dak waarin alles vanuit hier gericht is op de bult als centrale punt in deze ruimte en waar er een connectie met de lucht gemaakt kan worden.

Ook hier heeft het dak een offset van de wand. Waar langs licht langs de muur binnen komt in het gebouw. De kloostertuin sluit zich af zijn omgeving en is gefocust op het midden.

Reflectie

Tijdens de academie heb ik mij enorm kunnen ontwikkelen als het gaat om mijn positie binnen de architectuur. Ooit begonnen op het MBO in 's-Hertogenbosch waar ik vervolgens ook het HBO heb afgerond en nu mijn afstuderen aan de Academie van Bouwkunst in Rotterdam. Kan ik met trots terug kijken naar de afgelopen 12,5 jaar en wat ik hierin allemaal heb geleerd. Tijdens deze periode heb ik een fascinatie ontwikkeld voor hoe architectuur ingezet wordt in de stedelijke omgeving en hoe architectuur hierin reageert op de omgeving en de natuur. Thema's die voor mij heel belangrijk zijn.

Aan het begin van het afstuderen was het nog een zoektocht wat precies mijn afstudeerproject zou worden. Maar al snel ontstond er een voorkeur en zoektocht naar stilte en verstillingsplekken in de stad. Tijdens deze periode ben ik op zoek gegaan naar een methode om een plek in de stad te ontwerpen waar je even kunt ontsnappen aan de snelheid en prikkelingen van de stad. Zelf vindt ik deze rust altijd in de natuur en als ik dan naar de verdichting van de stad kijk zie ik dat plekken die een vorm van natuur en verstillingsplekken bevatten steeds meer verdwijnen. Voor de bewoners is het daarom lastig om zich terug te kunnen trekken uit de dagelijkse snelheid van de stad.

Gedurende de eerste periode van het afstuderen ging het nog voornamelijk over het specificeren van de afstudeeropgave, waar het in eerste instantie begon als onderzoek naar de omsloten tuin en wat dit zou kunnen betekenen voor de verdichting van de stad. Gedurende dit proces ging het langzamerhand steeds meer over het bieden van verschillende plekken van stilte en verstillingsplekken in de stad. Tijdens mijn onderzoek naar plekken van verstillingsplekken en rust, kwam ik uit bij Geert Peymen. Hij heeft zich bezig gehouden met ruimtes om je terug te kunnen trekken uit de stad en schreef hier een boek (*De Luwteplek*) over. Hierin gebruikt hij de term luwte om plekken te omschrijven waar je kan ontsnappen aan de drukte van de stad. Iets wat perfect aansloot bij mijn gedachtegang voor het ontwerp. Uiteindelijk heb de randvoorwaarden die hij stelt voor een plek van luwte ingezet om een variatie van plekken van luwte te creëren in de centrum van Rotterdam.

Voor deze ontwerpogave heb ik gezocht naar potentiële luwte-plekken, bestaande open plekken in het centrum-gebied van Rotterdam. Door het inzetten van architectuur op het Henegouwerplein heb ik deze plekken gevonden en kunnen bereiken. Door onderzoek te doen naar wat luwte betekent en hoe dit bereikt kan worden, door onder andere het bestuderen van verschillende referenties, heb ik zo een breed scala aan ruimtes kunnen ontwerpen. In het ontwerp verdwijnt de stad steeds meer naar de achtergrond, waardoor de gebruiker innerlijke rust kan vinden en een connectie kan maken met de verschillende natuurlijke verschijnselen.

Als ik terug kijk op het proces, was het niet altijd even makkelijk. Zelf probeer ik altijd keuzes volledig te onderbouwen en daarvoor probeer ik altijd grondig onderzoek te doen, voordat ik bepaalde keuzes maak. In dat proces probeer ik elke vraag te beantwoorden, waardoor ik uiteindelijk alles maar deels niet volledig kan beantwoorden. Dit heeft tijdens het afstuderen een te grote rol gekregen waardoor ik de essentie op een gegeven moment was verloren. Uiteindelijk ben ik gaan onderzoeken wat nou echt belangrijk is voor het project en heb dit goed kunnen toepassen. Door deze omkeer heb ik vervolgens de essentie van het project weer terug gevonden en op een juiste manier kunnen afronden. Zo is het aan het einde van het afstuderen bij het selecteren van de producten voor dit boek, interessant om te zien dat veel dingen die ik heb onderzocht, terug zijn te vinden in het uiteindelijk ontwerp.

Na het afstuderen wil ik dan ook de tijd nemen om alles te laten landen, maar ik kijk terug op een leerzame en troste periode en kijk ik uit naar wat de toekomst zal gaan brengen.

Dankwoord

Roxane wil ik bedanken voor het begeleiden van mijn afstuderen. Het was een zoektocht vanaf het begin, naar de essentie van het project en daarbij heb ik enorm veel gehad aan de kritische vragen die jij stelde. Daarnaast kwam je altijd met goede en relevante referenties en opmerkingen, die mij uiteindelijk enorm hebben geholpen naar dit eindproduct. Fijn dat we altijd in jullie oude en nieuwe kantoor terecht konden om de voortgang te bespreken. Na Act of Removal heb ik je nog beter leren kennen en wil daarbij zeggen dat het heel fijn en prettig samenwerken met jou was en daarvoor dank.

Saskia, bedankt voor het zijn van mijn externe critic gedurende dit proces. Je kennis van landschap heeft mij een breder perspectief gegeven bij het ontwerpen van deze zo gewenste plek in de stad. Waarin je in tijdens de verschillende presentaties de juiste vragen stelde om mij verder aan het denken te zetten en daardoor keuzes moest en kon maken die het project ten goede zijn gekomen.

Caspar, die tijdens de afstudeeropgave de voorzitter was en heeft geholpen in het proces van het afstuderen. Waarin er pieken en dalen waren bij de presentaties en daarin op een zeer fijne manier mij heeft voorzien van opbouwende feedback, waardoor ik elke periode weer met frisse moed aan de slag kon gaan.

David die vanaf de groenlicht presentatie aanwezig was als extra critic. Bedankt voor de juiste push richting het einde, om zo het project voor iedereen helder te krijgen en visualiseren.

Spring Architecten, die mijn hebben begeleidt in het praktijkdeel van de studie. Maar ook de gespreken over mijn studie en de vragen die jullie daarbij stelde hebben geholpen ook in mijn werk op de academie. Dus al mijn collega's daar wil ik bedanken voor deze periode.

Daarnaast wil ik mijn ouders bedanken die mij gedurende de academie enorm geholpen hebben in mentale support, maar ook in het bijspringen van hulp als het ging om maquettes maken of om teksten door te lezen.

Literatuurlijst

Psyche entering Cupid's Garden by John William Waterhouse. (z.d.). <https://www.artguide.org/john-william-waterhouse/psyche-entering-cupids-garden/>

Pallasmaa, J. & Zumthor, P. (2013). Oase 91 - Sfeer bouwen: Building Atmosphere / Sfeer Bouwen (1ste editie). Macmillan Publishers.

Meijer, J. (2018, 26 mei). Op zoek naar stilte in de stad: "Stilteplekken worden net zo belangrijk als schone lucht". Gazet van Antwerpen. https://www.gva.be/cnt/dmf20180524_03527636

Geert Peymen - urban silence. (z.d.). <http://www.peymen.be/project/stilte-rust-en-ruimte/urban-silence>

Ongekende luwteplekken in de stad – waarom je niet naar zee moet voor een adempauze. (2019, 7 januari). Still magazine. <http://www.still-magazine.be/2019/01/07/ongekende-luwteplekken-in-de-stad/>

Groene oase I. (z.d.). Historische huizen. <https://historischehuizen.stad.gent/nl/sint-baafsabdij/historiek-en-verhalen/groene-oase>

Michael Van Valkenburgh Associates Inc. (z.d.). The Monk's Garden. <https://www.mvva.com/projects/the-monk-s-garden>

Lopez, O. (2018, 13 augustus). AD Classics: Le Cylindre Sonore / Bernhard Leitner. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/168152/ad-classics-le-cylindre-sonore-bernhard-leitner>

Balters, S. (2018, 15 januari). AD Classics: Robin Hood Gardens / Alison and Peter Smithson. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/150629/ad-classics-robin-hood-gardens-alison-and-peter-smithson>

BAHRAIN PAVILION EXPO 2015 | STUDIO ANNE HOLTROP, EXPO 2015 S.p.a, ANOUK VOGEL. (z.d.). Archello. <https://archello.com/project/bahrain-pavilion-expo-2015>

Studio Naam. (z.d.). Piet Oudolf » Serpentine-Gallery. <https://oudolf.com/garden/serpentine-gallery/attachment/serpentine-gallery-2>

Serpentine Galleries. (2020, 1 juli). Serpentine Gallery Pavilion 2011 by Peter Zumthor. <https://www.serpentinegalleries.org/whats-on/serpentine-gallery-pavilion-2011-peter-zumthor/>

Caballero, P. (2022, 6 september). Garden Wall Pavilion / Retallack Thompson + Other Architects. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/918490/garden-wall-pavilion-retallack-thompson-and-other-architects>

@StadsarchiefRotterdam. (z.d.). Zoeken in de beeldbank. Stadsarchief Rotterdam. <https://stadsarchief.rotterdam.nl/zoek-en-ontdek/beeld-engeluid/zoekresultaat-beeldgeluid/?mivast=184>

Wit, S. de. (2018). Hidden Landscapes - The Metropolitan Garden As A Multi-Sensory Expression Of Place (1ste editie). Amsterdam University Press.

Aben, R. & Wit, S. de. (2002). De Omsloten Tuin: Geschiedenis En Ontwikkeling Van De Hortus Conclusus En De Herinstructie Ervan In Het Hedendaagse Stadslandschap (1ste editie). 010.

Bart-Jan van Wijk

Rotterdamse Academie van Bouwkunst

Master Architectuur

bartjanwijk@gmail.com